Mason Sözlüğü'nde Gezintiler – 13

Yöntemler ve Uygulamalar

İkinci Aşama

Bu çalışma **"Ansiklopedik Mason Sözlüğü"** adlı kitabın, 2013 tarihli 6. basımından alıntılarla düzenlenmiştir.

Önceki gibi hayli uzun sürecek bu gezintide Masonluktaki yönetsel ve kurumsal işleyişler ile yer yer ritüelik nitelikli uygulamalar yer almaktadır. Ancak sözlükte ritüelik ayrıntılar yoktur. İkinci aşama: L-Z. Öncesi birinci aşamada…

Levha

Fra. Planche; *İng.* Circular; *Alm.* Zirkular

Simgesel anlamda olmak üzere, yazı, mektup, ileti, genelge, bildirge, dilekçe, duyuru gibi yazılı kâğıtlar.

Masonlukta genellikle her türlü yazışma ve yazılı iletişim için kullanılan belgelere levha denir.

Her levha, hangi işlem ya da uygulama şekliyle bağlantılıysa onun amacıyla ya da göndericisinin genel niteliği belirtilerek adlandırılır.

Sık sık kullanılan levha türleri şunlardır:

- **Büyük Üstat Levhası:** Bir obediyansın büyük üstadının, o obediyansa bağlı localara, herhangi bir nedenle göndermiş olabileceği bir genelge ya da ileti.
- **Büyük Loca Levhası:** Bir obediyansın yetkili yürütme organı olan yönetimkurulu adına, genellikle büyük sekreter ya da yardımcılarından birinin imzası altında localara gönderilen bir duyuru, genelge ya da ileti.
- **Kardeş Loca Levhası:** Aynı obediyansa bağlı iki locadan birinin, bir diğerine gönderdiği bir yazı ya da duyuru.
- **Loca Levhası:** Bir locanın, bağlı olduğu obediyansın yetkili organına ya da üyelerinden birine özel olarak gönderdiği yazı ya da bildirge.
- **Duyuru Levhası:** Bir locanın üyelerinden birinin, o locanın diğer üyelerine duyurulmak üzere gönderdiği ileti ya da önerisi yapılacak olan bir mason adayına ilişkin verilen ön bilgi.
- **Öneri Levhası:** Masonluğa ya da bir masonik dereceye önerilen bir kişiye ilişkin kimlik bilgilerinin verildiği belge, ya da bir çalışma yapmak üzere öneri içeren bir mesaj.
- **İstek Levhası:** Masonluğa girmek isteyen bir kişinin, bu isteğini yansıtan dilekçe.
- **Onama ya da Uygulama Levhası:** Bir obediyansın yetkili organının, bir locaya, Masonluğa girmek isteyen bir kişinin alınmasında bir sakınca görülemediğine ilişkin bildirgesi.
- **Soruşturma Levhası:** Herhangi bir kişinin Masonluğa alınması ya da bir masonun derecesinin yükseltilmesiyle ilgili olmak üzere, görevlendirilen bir masonun bu konuda düzenlediği rapor.
- **Ant ya da Yemin Levhası:** Bir ant ya da yeminin yazılı olduğu metnin antiçenyada yemin eden tarafından imzalanmış belgesi.
- **İzin Levhası:** Locasından izin almak isteyen bir masonun dilekçesi.
- **Kutlama Levhası:** Herhangi bir kişinin ya da organın, herhangi bir olayı kutlamak üzere bir locaya ya da bir masonik kuruluşa gönderdiği ileti.
- **Nafaka Artırımı Levhası:** Bir masonun, derecesinin yükseltilmesi isteğini yansıtan dilekçesi.
- **Yakınma Levhası:** Bir masonun bir diğer mason hakkındaki yakınmasını içeren dilekçe.

Loca

Esk. Mahfil, Mahfel; *Fra.* Loge; *İng.* Lodge; *Alm.* Loge, Bauhutt

1. Sözlük anlamı bakımından, "dünya" ya da "evren".

Bu anlamdaki loca sözcüğü, Latince "locus loga" teriminden alınmadır. İtalyancadaki "loggia" sözcüğünden gelme olduğu sanılmışsa da bu yanlıştır.

Bu sözlük anlamı, Masonlukta simgesel bir şekilde değerlendirilir. Sık sık bir mason locasının evrensel olduğundan söz edilir. Aslında bir locanın kendisi değil, Masonluğun ve mason topluluklarının amaçları evrenseldir.

Sözlük anlamı bakımından locanın dünyayı ya da evreni nitelemekte oluşu da Masonluğun evrensel amacıyla bağdaşmaktadır. Ritüellerde de yer yer bir locanın dünyanın her yerinde olduğu belirtilir. Bu belirtme de Masonluğun amacının evrensel bir nitelik taşıdığının simgesel dille vurgulanışıdır.

2. Operatif Masonluk döneminde, bir inşaatın yapıldığı yerde kurulan şantiye binası.

Operatif masonlar, yeni bir binanın yapımına başlamadan önce, inşaat alanının bitişiğinde, kendi kullanımları için yeterli büyüklükte bir kulübe yapardı. Bu kulübe "loca" olarak anılır, aynı anda değişik amaçlarla kullanılırdı. Yapı araç ve gereçleriyle değerli malzemenin korunması, toplantı yapılması, çıraklara kuramsal eğitim verilmesi, tapınma gereksinmelerinin karşılanması gibi işlere yarardı.

17. yüzyılda, meslekten olmadıkları halde operatif masonların topluluğuna katılan kişilerin sayısı giderek arttı. Toplantılar, bu şantiye kulübesi yerine çevredeki bir han ya da lokanta gibi yerlerde yapılır oldu. Kimi yerde bunun bir yan sonucu olarak, mason topluluklarının adları da değişti. Localar, daha önce çalıştıkları yerin ya da yapmakta oldukları inşaatın adıyla anılırken, yer yer toplantılarını yaptıkları bu han ya da lokantanın adıyla anılmaya başlandı. Bu değişimden sonra, artık şantiye binasına "loca" denilmez oldu.

3. Simgesel derecelerde çalışan mason birimlerinin toplantılarını yaptıkları yer.

Bu anlama gelmek üzere Türkçedeki "mahfil" ya da "mahfel" sözcüğü uygun bir karşılıktır. Çünkü bu "buluşma yeri" ya da "toplanma yeri" anlamına gelir. Bu bakımdan, loca ve mahfil sözcükleri, "mabet" sözcüğüyle eş anlamlı olmak üzere de kullanılır. Oysa loca ya da mahfil, mabetten biraz daha geniş kapsamlı bir yeri betimler. Bu daha geniş kapsamlı betimleme nedeniyle, en az bir mason mabedinin bulunduğu bir lokal, zaman zaman "loca" -eskiden "mahfil"- olarak da anılır.

Herhangi iki masondan biri diğerine *«Locada buluşuruz.»* ya da buna benzer bir söz ettiğinde, bu deyişte çalışmaların yapıldığı mabette değil, mabede girmeden önce bir araya gelinen "lokal" nitelenmektedir. Buna karşılık, «Locada konuşulan şeyler locada kalır.» şeklinde bir söz söylendiğinde, bu kez "loca" ile "mabet" sözcükleri özdeşleştirilmiş olmaktadır.

Masonlukta "loca" sözcüğünün bu anlama gelmek üzere kullanılmasına ne zaman başlandığı tam olarak bilinmemektedir. 13. yüzyıl ortalarında kullanılmış olduğu kesindir ama başlangıcı daha eski olabilir. O tarihlerde "loca" sözcüğünün Batı dillerindeki karşılıkları, "ivedilikle yapılmış, ahşap çatılı bir küçük bina" anlamına gelmek üzere de kullanılmıştır.

4. En küçük masonik birim ve bağımsız mason topluluğu.

Kendi kendini yönetme yetkisi, yani özerk olan en küçük mason topluluğuna "loca" denmesi, Operatif Masonluk döneminde 14. yüzyıl ortalarına kadar uzanır. 15. yüzyıldan başlayarak Avrupa'da, bir mason ustasının yönetiminde kalfalar ve çıraklardan oluşan her özgür mason topluluğu, ayrı bir loca olarak çalışmıştır.

Spekülatif Masonlukta bir saygıdeğer üstadın (üstad-ı muhteremin) yönetimi altında üstat, kalfa ve çırak derecesindeki masonlardan oluşan birimsel örgüt "loca" adını taşır. Türkçedeki "mahfil" sözcüğü de, geçmişte bu bakımdan loca ile eşanlamlı olarak kullanılmıştır. Bir mason locası, kendi yöneticilerini kendisi seçmekte, kendi çalışma programını kendisi belirlemekte ve iç işlerini düzenlemekte serbest bırakılmaktadır. Bu nedenle bir loca özerk ve bağımsız bir kuruluştur.

Spekülatif Masonluktaki loca kuruluşunun Operatif Masonluktaki gelenekselolgudan alınmış olmasına karşılık, özgür ve bağımsız locaların bir araya gelerek oluşturduğu "büyük loca" doğrudan Spekülatif Masonluğa özgü bir örgütlenmedir. 18. yüzyılda ilk kez birkaç locanın bir araya gelerek ortaklaşa bir büyük loca kurması, büyük locayı oluşturan locaların onu kendilerini topluca temsil edip yöneten bir otorite olarak bağlanmaları, Masonlukta "obediyans" kavramının doğmasına yol açmıştır.

En azüç bağımsız loca, çalışmalarının benzer olması, örgütsel varlıklarının güç birliği içinde temsil edilebilmesi ve aralarındaki ilişkilerin belirli kurallara uyularak düzenli bir şekilde yürütülmesi bakımından bağlandıkları obediyansı, kendilerinin üzerinde bir yetkili organ olarak tanır ve ona bağlanır. Böylece, obediyansı oluşturan localar, aslında kendilerinden daha üstün bir bağımsız yetkeye değil, birbirlerine bağlanmış olur. Bu nedenle de, hepsi de kendi iç işlerindeki bağımsızlıklarını korur, özerkliklerini yitirmiş sayılmazlar. Ancak her loca, diğerleriyle uyum içinde çalışmayı öngördüğü sürece obediyansın tüzük ve ortak kararlarını öncelikli tutar. Buna karşılık, kendi üyelerinin vereceği bir kararla, bağlı olduğu obediyanstan ayrılabilir.

Masonlukta "loca" sözcüğü, öncelikle simgesel derecelerde çalışan bir mason topluluğunu niteler. Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan birimlerinde yer yer ve zaman zaman "loca" olarak anılmalarına karşılık, bu birimlerin "atölye", "şapitr", "konsey", "kolej" gibi terimlerle anılması daha olağan ve yaygındır.

Bir loca ile bağlantılı bazı gerekleri şu başlık altında görebiliriz:

Tam ve Yetkin

Esk. Tam ve Mükemmel; *Eş*. Tam ve Kusursuz;
Fra. Juste et Parfait; *İng*. Just and Perfect; *Alm*. Gerecht und Vollkommen

Olumlu ve düzenli bir mason locasının niteliği.

Bir mason locasının bu niteliği alabilmesi ve böyle anılabilmesi için hangi koşulları sağlamasının gerekli olduğu ya da hangi koşulları sağlayan bir mason locasının "tam ve yetkin" sayılabileceği konusunda, dünyadaki mason obediyansları arasında kesin bir uyuşma yoktur.

Bir mason locasının bu niteliği elde edebilmesi için, her şeyden önce, üyeleri arasında üstat derecesinde en az yedi mason bulunması gerektiği üzerinde tüm mason obediyansları birleşir. Bu koşul şöyle de belirtilir: **"Üçler'in yönettiği, Beşler'in aydınlattığı, Yediler'in bütünlediği bir loca".** Nitekim bir mason locasının oturumu ancak üstat derecesindeki yedi masonun katılımıyla yapılabilir. Fakat bazı obediyansların tüzükleri, bu kuralı yalnızca 1. derecede yapılan bir oturum için zorunlu sayar; 2. derecedeki bir oturumun üstat derecesindeki beş masonun, 3. derecedeki bir oturumun ise üç masonun katılımıyla yapılabilmesine elverir.

Bazı mason obediyanslarınca bir locada üstat derecesindeki 7 masonun bulunması hem gerekli hem de yeterli olan tek koşuldur. Bazıları ise bu koşulu yalnızca "gerekli" görür fakat "yeterli" saymaz; Masonluktaki "düzen" kavramını örgütsel boyutta tanımlayışlarının doğrultusunda, başka koşulların gerçekleşmesini de arar. Aranılan bu ek koşullar, bir masonik kuruluştan diğerine farklı olabilmektedir. Nitekim "tam ve yetkin" sözüyle ne denilmek istendiği üzerinde evrensel boyutta uyuşma sağlanamayışı da bu ek koşullardan kaynaklanmaktadır.

Masonlukta locaların farklı türleri de var.

Ana Loca

Esk. Ana Mahfil; *Fra.* Loge Mère; *İng.* Mother Lodge; *Alm.* Mutterloge

Kendinden sonraki birçok locanın kurulmasını sağlamış bir loca.

Bu pek genel bir terim oluşuna karşın, özellikle 18. yüzyılda kullanılmıştır. Fransa'da "Marsilya Locası" ile İskoçya'da "Kilwinning Locası", uzun yıllar bu ülkelerdeki ana loca niteliğini taşımıştır. Bu anlamdaki ana loca, salt doğurgan bir loca olmakla kalmayıp, oluşturduğu localar üzerinde âdeta bir büyük loca gibi egemenlik kurmuştur.

Yavru Loca

Fra. Loge subordonnée; *İng.* Subordinate Lodge; *Alm.* Untergeordnete Loge

Daha önceden kurulmuş ve çalışmalarını sürdürmekte olan bir locanın, kendi üyelerinden bir bölümüyle oluşturduğu bir diğer loca.

Eskiden, yeni bir loca kurulurken, daha önce çeşitli locaların üyesi olan masonlar bir araya gelirdi. Zaten her bir locanın üye sayısı pek az olduğundan, tek bir locanın üyeleri arasından ikinci bir loca kuracak kadar mason çıkamazdı. Fakat sonraları, locaların üye sayısı artınca, yeni bir locanın kuruluşu, çeşitli locaların üyelerinin bir araya gelişinden çok, aynı locanın üyelerinden kimilerinin ayrılmasıyla sağlanır oldu. Masonlukta "yavru loca" terimi, 19. yüzyıl başlarındaki işte bu dönemin bir ürünüdür.

Böylece, aynı obediyansa bağlı olmak ve aynı vadide çalışmak üzere kurulan yeni localardan çoğu "yavru loca" niteliğini taşır oldu. Fakat bu yeni locaların üyeleri, ayrılmış oldukları önceki localarını, "ana loca" olarak nitelendirmek istemedi. Bu nedenle de "yavru loca" teriminin kullanımı terk edildi.

Etkin Loca

Esk. Faal Mahfil; *Eş.* Aktif Loca; *Fra.* Loge active; *İng.* Active Lodge; *Alm.* Aktive Loge

Çalışmalarını düzenli bir şekilde sürdüren, önceden belirlenmiş olağan günlerinde toplantılarını yapan loca.

Böyle bir tanım, *«Etkin olmayan loca var mıdır; hiç olabilir mi?»* diye bir soruyu gündeme getirebilir.

Bu sorunun yanıtı *«Evet!»* diyerek verilebilir. Çünkü bir yandan etkin olmayan, çalışmalarını süresiz olarak durdurmuş ya da kapatılmış localardan, diğer yandanda ancak gerek duyulduğunda toplantı yapan localardan söz edebilme olanağı vardır.

Kapanmış Loca

Esk. Gayri Faal Mahfil; *Fra.* Loge en Sommeil; *İng.* Dormant Lodge; *Alm.* Stilleloge

Bir masonik otoritenin ya da bir yetkili organın yaptırımcı kararı olmadan, kendi kendine çalışmalarına son vermiş olan bir loca.

Bir locanın kapanması birkaç nedenden ileri gelebilir:

a) Locanın üyelerinden çoğu yapılmakta olan çalışmalardan hoşnut değildir. Her biri, bu locayı bırakıp, bir başkasının üyesi olmayı öngörmektedir. Locayı ayakta tutacak kimse kalmayacaktır. Bu nedenle loca, kendi üyelerinin kararıyla kapanır.

b) Çevresel koşullar ya da etkiler, locanın sağlıklı şekilde çalışmasına elverişli değildir. Bunlar, doğal, politik ya da ekonomik olabilir. Bu durumda, zorluklar içinde çalışmayı sürdürmektense, süresiz olarak tatil etmek daha uygun bulunur. Masonlukta bu olguya "uykuya girmek" denir.

c) Locanın üyelerinin sayısı, herhangi bir nedenle çok azalmıştır. Loca düzenli bir çalışma yapamayacak duruma düşmüş, benimsenen "örgütsel düzen" koşullarını yitirmiştir. Bu nedenle kendiliğinden kapanır.

d) Locanın bağlı olduğu obediyans, herhangi bir nedenle çalışmalarına son verip, örgütünü dağıtmıştır. Dolayısıyla o obediyansa bağlı tüm localar da kapanmış olur.

Kapatılmış Loca

Esk. Mülga Mahfil; *Fra.* Loge Mise en Sommeil;
İng. Extinct Lodge; *Alm.* Erlöschendeloge

Bir yetkili kurum ya da organın verdiği yaptırımcı nitelikli bir karar sonucunda çalışmaları süreli ya da süresiz olarak durdurulmuş ya da yasaklanmış olan loca.

Bir locanın kapatılması, iki şekilde gerçekleşebilir:

a) O locanın bulunduğu ülkede devlet, locanın çalışmalarını sakıncalı ya da zararlı bularak, doğrudan ya da bağlı olduğu obediyans kanalıyla kapatılmasına karar verir. Eğer bu karar bir ya da birkaç loca için söz konusu ise, ilgili obediyans, yalnızca kapatılmasına karar verilmiş olan localaların etkinliklerini durdurur.

b) O locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın yetkili organı, belli bir nedenle locanın çalışmalarını sürdürmekte oluşunu sakıncalı görüp, kapatılmasına karar verir. Bir locanın bu şekilde kapatılması "süresi belli olmamakla birlikte geçici", "belirli bir süre için" ya da "süresiz" olabilir.

Geçici Loca

Esk. Muvakkat Mahfil
Fra. **1.** Loge occasionnelle **2.** Loge provisionnelle
İng. **1.** Occasional Lodge **2.** Provisional Lodge
Alm. **1.** Gelegentlichloge **2.** Temporärloge

1. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri uyarınca; yalnızca özel kişilerin Masonluğa kabul töreninin yapılması amacıyla kurulan bir loca.

Bu tür localar, ilgili obediyansın büyük üstadının isteği ya da izniyle kurulur. Loca görevlilerini genellikle büyük üstat atayarak belirler.

Böyle bir locanın kayıtlı üyesi yoktur. Tek bir kez oturum yapar; Masonluğa Kabul Töreni'ni uygular ve dağılır.

2. Kuruluşu tamamlanmış, ancak bağlı olarak çalışacağı obediyans tarafından henüz onanmamış ve patenti verilmemiş olan loca.

Böyle bir loca, çalışmalarını bağımsız olarak sürdürebilir. Fakat bir obediyansa bağlanacaksa, kuruluşu onanmadan ve patenti verilmeden önce yapılan çalışmalar obediyans tarafından geçerli sayılmaz. Bu nedenle, bir obediyansa bağlı olarak çalışacak bir geçici locanın, ilgili obediyansın tüzükleri uyarınca gerekli olan işlemler tamamlanmadan önce toplantı yapsa bile, gündeminde herhangi bir yönetsel çalışma bulunmamalıdır.

Kardeş Loca

Fra. Loge sœur; *İng.* Sister Lodge; *Alm.* Schwesterloge

Aynı Masonluk kuruluşuna bağlı olan ya da aralarında bir özel yakınlaşma bulunan locaların birbirlerini tanıma ve niteleme şekli.

Masonlukta bir masondan söz edilirken, adının sonuna mutlaka "kardeş" sözcüğü eklenir. Buna karşılık, herhangi bir locadan söz edilirken bu sözcük kullanılmaz. Ancak, aynı kuruluş içindeki diğer localardan, bu locaların adları belirtilmeksizin genel olarak söz edildiğinde "kardeş localar" terimi kullanılır.

Öte yandan, iki ayrı obediyansa bağlı bazı localar, aralarında karşılıklı olarak sıkı ve yakın bir ilişki kurmuş olabilir. Böyle bir durumda da bu localardan her biri ötekini "kardeş loca" olarak adlandırır. Bu anlamda her locanın, bağlı olduğu obediyanstan başka bir obediyansta bir tek, çeşitli obediyanslarda birçok kardeş locası bulunabilir.

Bağımsız Loca

Fra. Loge indépendant; *İng.* Independent Lodge; *Alm.* Unabhängigeloge

1. Herhangi bir obediyansa bağlı olmayıp, çalışmalarını kendi başına yürütmekte olan bir loca.

Masonlukta böyle bir locanın olup olamayacağı, olursa Masonluğun kuralları uyarınca düzenli (muntazam) sayılıp sayılamayacağı öteden beri tartışılan bir konudur. Kuşkusuz bu konu günümüz için geçerlidir çünkü tarihte birçok yerde bağımsız localar görülmüş, ancak sonraları tek bir locanın bulunduğu bir ülkede bir obediyans olmasa bile o locanın çalışmalarını bir yabancı obediyansa bağlı olarak sürdürmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

2. Bir obediyansa bağlı olarak çalışmakla birlikte kendi iç işlerinde belli bir özerkliği olan loca.

Aslında bu standart bir locadır. Masonlukta bir locanın statüsü zaten böyle olmalıdır. Nitekim bir masonun statüsünden sözedilirken "bağımsız locada özgür mason" diye bir terim kullanılır. Buradaki bağımsızlık ise, locanın özerkliğidir.

Bu aşamada konu, bir locanın geçerli sayılabilmesi için gerekli görülen patent sorununda düğümleniyor.

Patent

Esk. Berat, Bröve; *Fra.* Brevet, Patente, Charte; *İng.* Warrant, Charter; *Alm.* Stiftsbrief

1. Bir mason kuruluşunun "düzenli" sayılabilmesi için, kendinden önce kurulmuş ve eş nitelikli bir diğer mason kuruluşunca "tanınmış" olduğunu gösterir belge.

Bu tür patent, özellikle, Masonluğun simgesel derecelerinde söz konusudur.

Yeni bir obediyans kurulduğunda, kendinden önce kurulmuş başka obediyanslarla tanışma girişiminde bulunması, Masonluğun dünya çapında benimsenmiş yaygın geleneklerinden biridir. Ancak, bundan olumlu bir sonuç alınamayabilir; çünkü her mason obediyansının, bir diğerini "düzenli bir mason kuruluşu" olarak benimseyebilmesi ve bunu kanıtlayan "patent"i verebilmesi için, kendine özgü kuralları vardır. Bu kurallar da öncelikle Masonluk anlayışına, sonra da o obediyansın benimsediği ilkelere göre değişir. Eğer iki obediyans arasında önemli görüş ve anlayış farklılıkları varsa, aralarında tanışma gerçekleştirilemez.

Yeni bir obediyans kurulurken, genellikle ondan önce kurulmuş ve etkin durumdaki bir diğer obediyans bu kuruluşa yardımcı ve destek olur. Nitekim kuruluş tamamlanınca ona "patent" verir. Ancak, bu her zaman böyle olmayabilir. Bir yeni obediyans, kuruluşunu kendi başına gerçekleştirebilir. Bundan sonra aynı anda ya da birbiri ardınca çeşitli obediyanslardan patent alabilir. Dolayısıyla, bu anlamda kullanılan patent, aslında bir "tanıma belgesi" niteliği taşır.

2. Bir loca, atölye ya da şapitrin, çalışmalarına başlayabilmesi için, bağlı olacağı masonik otoriteden alması gereken izin ve onay belgesi.

Bu tür patent, Masonluğun hem simgesel dereceleri, hem de ileri ve yüksek dereceler için sözkonusudur. Eğer bir masonik birim, hiçbir masonik otoriteye bağlanmaksızın kendi başına çalışabiliyorsa; herhangi bir organdan patent alma gereksinmesini duymayabilir. Ancak bu şekilde çalışmakta olan bağımsız masonik birimlerin sayısı pek azdır. Mason örgütlerinin çoğu, bir obediyanstan patent almadan kendi başına çalışmakta olan bir locayı "düzensiz" (gayri muntazam) sayar.

Simgesel derecelerde çalışacak olan bir loca, genellikle bir obediyansa başvurarak patent isteminde bulunur. Patentini aldıktan sonra da ilgili obediyansın bir koluolur. Aslında bu olay biraz danışıklıdır. Genellikle hiçbir loca, bağlanmayı öngördüğü obediyansın yetkili organlarıyla birtakım ön görüşmelerde bulunup, yetkililerin görüş ve uyumlarını almaksızın, âdeta bir "Oldu bitti!" yöntemiyle kurulmaz.

Bazı masonik yazında, bu anlamdaki patentin şöyle tanımlandığı da görülebilir: "Bir locaya, bir obediyansın çatısı altında çalışabilmesi ve bu locanın saygıdeğer üstadına / üstad-ı muhtereme adayların Masonluğa alınması ile çırakların kalfalığa, kalfaların da üstatlığa yükseltilmeleri için yetki veren belge."

Bazı masonik kuruluşlarca da şöyle bir görüş benimsenmektedir: «Aslında patent bir locaya ait değildir. Patent, locanın saygıdeğer üstadına / üstad-ı muhtereme korunmak üzere verilir ve onun tarafından kendisinden sonra gelene teslim edilir.»

İleri ve yüksek derecelerde ise uygulama biraz farklıdır. Burada, ilgili masonik otorite, yetkilendirdiği kimi masonlar aracılığıyla, kendisine bağlı olarak çalışacak yeni birimi kurar ve ona patent verir.

3. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç(Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında "diploma".

4. Bir masonik otorite tarafından, yeni masonik birimler kurmak ve bunları örgütlemek üzere, bir masona, masonlar grubuna ya da kurulu bir masonik birime verilen yetki belgesi.

Bu tür patentler, özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda, henüz mason localarıyada atölyelerinin kurulmamış olduğu yerlerde böyle bir kuruluşun gerçekleştirilmesi ve örgütlenmenin de kolaylaştırılması için verilirdi. Ulaşım ve iletişim olanaklarının bugüne göre yetersiz olduğu dönemlerde, bu tür patentler çok önemliydi. Bu bağlamdaki en ünlü patentde 1761 yılında Fransa'da Amerika'ya gidecek olan **Etienne Morin** adlı masona Yetkinleşme Riti'nin ileri gelenlerince verilmiş olan yetki belgesidir.

Bu tür patentlerin günümüzde bile yer yer verildiği görülmektedir.

Büyük Patent

Fra. Grand Patente; *İng.* Grand Charter; *Alm*. Gross Stiftsbrief

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, yeni bir yüksek konseye (süprem konseye / yüksek şûraya) daha önce kurulmuş ve etkinliklerini sürdürmekte olan bir diğer yüksek konsey tarafından verilen patent.

Bu patent, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin Masonluk tarihindeki ilk dönemlerinde âdeta bir "çalışma izni" niteliği taşımaktaydı. Ritin çeşitli ülkelerde kurulu yüksek konseylerinin sayısı hayli artınca, yeni kurulan yüksek konseyin "düzenli" olduğunu gösteren bir tür "tanıma belgesi" niteliğine dönüştü.

Gezgin / Gezer Patent

Fra. Brevet à Voyage; *İng.* Travelling Warrant; *Alm*. Reisepatente

Belli bir yerde çalışmayıp, yer değiştirmek üzere kurulmuş, genellikle askerî birliklerde örgütlenmiş localara verilen patent türü.

Patent Aktarımı

Fra. Transmission de la Charte; *İng*. Transfer of Charter
Alm. Uebertragung den Stiftsbrief

1. Bir locada, locanın patentinin önceki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem tarafından yenisine teslim edilmesi.

Bu işlem, bir locadaki seçimlerden sonra düzenlenen göreve getirme töreni *(isat)* sırasında yapılır.

Eğer bir dönem önceki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem görevini sürdürüyorsa, patent aktarımı sözkonusu olmaz. Herhangi bir nedenle önceki yoksa locanın patenti yeni saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme doğrudan obediyansın büyüküstadıyada kendisini temsil etmek üzere görevlendirdiği kişi tarafından teslim edilir.

Bu geleneksel işlem sırasında yeni saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme locanın mührü de verilir. Patent yalnızca saklanmak, mühür ise locanın yazışmalarında ve diğer işlemlerinde kullanılmak içindir.

2. Bir locanın, kendi yerine çalışmak üzere patentini bir başka locaya vermesi.

Bu uygulama, Operatif Masonluk döneminde zaman zaman sözkonusu olurdu. Belli bir yerde çalışma izni almış olan bir loca, herhangi bir nedenle çalışmayı bırakacak olursa, bunu bir başka locaya aktarabilirdi. Bunun örnekleri özellikle 18. yüzyıl başlarında İngiltere'de görülmüştür

Sayın Loca

Esk. Muhterem Mahfil; *Eş*. Muhterem Loca, Sayın Mahfil
Fra. Respectable Loge; *İng*. Respectable Lodge; *Alm*. Ehrwürdige Loge;

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın, gerek bir mason topluluğu olarak gerekse tüzel kişiliği bakımından saygınlığını vurgulamak üzere nitelenişi.

Herhangi bir locadan, adı verilerek sözedilmesi gerektiğinde, o locayı "sayın" olarak nitelemek, geleneksel bir masonik görgü kuralıdır. Bu amaçla günümüzde yer yer "muhterem" sıfatının kullanımı da sürdürülmektedir.

"Saygıdeğer" sıfatı da aşağı yukarı aynı anlama gelir; ama doğrudan bir kişiliği yansıttığı için bir locayı nitelemek üzere pek kullanılmaz. Özel ya da ritüelik olarak bir saygınlığın vurgulanması gerekmediği sürece, iki sıfatın birden kullanımı yanlıştır.

Belirli bir grup mason locasından, ya da belirli bir görevliler topluluğundan söz ederken de "sayın localar" ya da "sayın görevliler" denir.

Bu sıfat, adı belirtilerek tek bir loca için kullanıldığında; dil bilgisi kuralı olarak başta bulunmalıdır. Bir diğer deyişle, "..... Sayın Locası" şeklindeki bir kullanım, dil kurallarıyla çelişkili ve yanlıştır; "Sayın ..... Locası" şeklinde belirtilmesi gerekir.

Bu sıfat, Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan ve buna karşın "loca" olarak anılan masonik birimler için kullanılmaz; bunun yerine "yüksek loca" geçer.

Değerli ve Saygıdeğer Loca

İng. Worthy and Worshipful Lodge

Bazı İngilizce masonik yazında, "sayın (muhterem) loca" terimine daha da ağırlık verilerek kullanılan karşılık.

Yüksek Loca

Esk. Yüksek Mahfil; *Fra.* Haute Loge; *İng.* High Lodge; *Alm.* Hochloge

Masonluğun yüksek derecelerinde çalışmakta olan bir loca.

Aslında Masonluğun yüksek derecelerinde çalışan birimler atölye, şapitr, konsey gibi niteliklerle anılır. Bununla birlikte, böyle bir masonik birimden konuşurken ya da yazıyla söz edilirken, yer yer "yüksek loca" teriminin de kullanıldığı görülür. Belirli bir adı olan masonik birimden söz edildiğinde ise ona "Yüksek ..... Locası" denir.

Locanın Süsleri

Esk. Tezyinat; *Fra.* Décoration du Temple
İng. Ornaments of a Lodge; *Alm.* Verzierung einer Loge

Bir mabedin dekorasyonunda kimilerince "süs" olarak nitelenen öğeler.

Burada "loca" sözcüğü nesnel bir anlamda "mabet" ile özdeşleştirilmektedir. Aslında söz konusu süsler ya da işlemeler, mabede özgüdür.

Böyle nitelenen iki öğe vardır. Bunlardan biri **"Düğümlü İp"** *(Halkalı Kordon)* diğeri **"Mozaik Döşeme"** dir. Bunların "süs" olarak nitelenmesinin nedeni, bazı mabetlerde sürekli olarak bulunan diğer simgesel öğelerin diğerlerinde yer almayıp, bunlara yalnızca çalışması yapılan dereceyle ilgili tablo ya da çalışma sırasında mabedin ortasına serilen döşeme örtüsü üzerinde yer verilmesidir.

Düğümlü İp ile Mozaik Döşeme bu nedenle birer "süs" olarak nitelenince, bir mabedin dekorasyonunda yer alan diğer bazı öğelere de "süs" denilmesi gerekebilir. Bu açıdan **Güneş** ve **Ay** da birer süs sayılabilir; çünkü onlar da her mabedin dekorasyonunda olmayıp, ancak tablo ya da döşeme örtüsü üzerinde görülür.

Mason Nitelikleri

1. Masonluğa girmek isteyen bir kişide aranan temel bireysel nitelikler.

Bu bakımdan mason kuruluşları arasında farklı benimseyişler vardır.

Tutucu Masonlukta herhangi bir kişinin Masonluğa alınabilmesi için; teist nitelikli dinlerden birinin inançlısı olması zorunlu tutulur. "Özgür insan" ve "erkek" olması üzerinde özenle durulur.

Gelenekçi Masonlukta, mason olacak kişinin mutlaka bir dinsel inancının bulunması öngörülür; fakat bu inanç tanımlanmaz ve sınırlandırılmaz.

Liberal Masonlukta, mason olmak isteyen kimselerin dinsel inançları ile ilgilenilmez; "özgür düşünceli insan" olması önemsenir.

Bu belirgin farklılıkların dışında, tüm mason kuruluşları, "mason" olmak isteyen kişilerde şöyle nitelikler arar:

- Ergin yaşta olmak;
- Uygar haklara sahip olmak (özgür bir yurttaş olup yargı giymemiş ya da hakları kısıtlanmış olmamak);
- İyi ahlaklı, yumuşak huylu, dürüst ve çevresinde iyi tanınmış insan olmak;
- Ulusuna, ailesine ve dostlarına bağlı olmak;
- İnsanları severek, aralarındaki çeşitli farklılıklarından ötürü ayırım gözetmeksizin, onlardan bir karşılık da beklemeden iyilikte ve yardımda bulunmaya istekli olmak;
- Dinsel inançları her ne olursa olsun, başkaca birtakım dogmalara kapılmamış, bağnazlığa düşmemiş ve batıl saplantılar edinmemiş olmak;
- Masonik çalışmaları anlayıp izleyebilecek bir düzeyde eğitim ve öğrenim görmüş olmak ya da kendini böyle bir düzeyde yetiştirmiş olmak;
- Çok bilgili olsa bile daha da öğrenmeyi, olası yanılgılarını gidermeyi, bilgi ve deneyimlerini başkalarıyla paylaşıp onları da kendi birikiminden yararlandırmayı ister ve buna gönüllü olmak;
- Kendisini ve ailesini çağın gerektirdiği yeterli düzeyde geçindirebilecek denli sürekli bir kazanç edinmiş ya da edinebilecek nitelikte, üyesi olacağı locada gerekli ödentileri de karşılayabilecek durumda olmak;
- Gerek işi gerekse sağlığı bakımından, üyesi olacağı locanın toplantılarına sürekli ve düzenli bir şekilde katılabilme olanağına sahip olmak;
- Masonluğa girmek için başkasının etkisi ya da baskısı altında kalmamış olmak; yani Masonluğa salt kendi buyrultusuyla girme isteminde bulunmak;
- Masonlukta bireysel çıkarlar aramamak; Masonluğa girmeyi, Masonluğun ne olduğunu ve ne olmadığını bilerek, Masonluğun amaçları doğrultusunda ve ilkelerine uyarak çalışmalarda bulunmak üzere istemek.

Tüm bunlara erk olarak elbette birçok mason kuruluşunda "erkek olmak" koşulu da en az diğerleri kadar hatta öncelikli sayılır.

2. Herhangi bir masonun bireysel özellikleri.

Bu anlamdaki mason niteliklerinin neler olduğu sıralanırken, ilk koşul gene "inanç" konusuyla ilgilidir. Bu bakımdan değişik Masonluk anlayışlarında mason nitelikleri farklı şekillerde betimlenir.

Din ve inanç konusu bir yana bırakılacak olursa, bir masonda aranan ve bir masondan beklenen bireysel nitelikler, bir "gerçek mason"u tanımlar. Bu nitelikler şöyle sıralanabilir:

- Mason, gücünün yettiğince gerçekleri arar ve araştırır. Bunu salt kendisi için değil, insanlığın yararına yapar. Bu uğraşısında bilimin, bilimsel yöntemin, aklını kullanarak düşünmenin ve bilgelik gereğinin gösterdiği yoldan ayrılmaz.
- Mason, hiçbir düşünce ve görüşü birtakım ön yargılarla yadsımaz. Dinsel inanışlar dışındaki dogmaları, bağnazlığı ve batıl saplantıları, insanları bilgisizliğe sürükleyen, evrimlerini durduran ve onları birbirlerine düşüren yanılgılar sayar.

- Mason, kendi vicdanından başka hiç kimseye hesap verme zorunluluğunu görmeyen özgür ve bağımsız bir insandır. Başkalarının özgürlük ve bağımsızlık haklarını da kendi hakları gibi savunur.
- Mason, hiçbir zaman ikiyüzlülük etmez ve dalkavukluğa düşmekten de özenle sakınır. İnsanın onur ve saygınlığını üstün bir değer olarak benimser. Bu nedenle başkalarının onur ve saygınlığını korumayı da bir töresel görev sayar.
- Mason, alçak gönüllü ve yardımsever bir insandır. Birisine yapabileceği her türlü yardımın kendisini gururlandırmasından, karşısındakileri de borçlu duruma sokmasından kaçınır. İyiliği, yalnızca "iyilik" olduğu için ve karşılık beklemeksizin yapar.
- Mason, her türlü inancı ve görüşü, bağnazlığa saplanmadıkları sürece toleransla karşılar. Kendisinin yanılmış, diğerlerinin haklı olabileceklerini kabul etmeye hazırdır.
- Mason, her türlü eleştiriyi soğukkanlılık ve içtenlikle karşılar. Kendi kendine de öz eleştirisini yapıp, yanılgılarını gidermeye çalışır.
- Mason, tüm insanları gönülden sever. İnsanlar arasında her ne bakımdan olursa olsun hiçbir ayırım gözetmez.
- Mason, tüm insanların evrimini, toplu esenliğini, barış ve mutluluk içinde yaşamalarını ister. Bu doğrultuda elde edilen aşamalarla mutlu olur.

Özetle, bir mason gerek kendisi gerekse tüm insanlar için iyi, doğru ve güzel olanı arayan, buna yönelen, başkalarını da buna yöneltmek için çalışan insandır.

Mason Olmak

1. Masonluğa kabul töreninden geçerek "mason" sıfatını almak.

"Mason olmak" deyişinin bu anlamı "bir mason kuruluşuna üye olmak" ile özdeştir.

Bu nesnel anlamın kapsamında, ne Masonluğun özelliği ne de bir "gerçek mason"un sahip olması gereken bireysel nitelikler söz konusudur. Sadece yöntemine uygun olarak Masonluğa alınmış bir kişiye "mason" dendiği belirtilmektedir.

2. Masonlukta bir "mason"dan beklenen tüm bireysel nitelikleri edinmiş, olgun bir kişiliğe sahip olmak.

"Mason olmak" teriminin bu âdeta mecazî ve soyut anlamı ile bir kişinin, herhangibir mason kuruluşunun üyesi olmakla "gerçek mason" niteliğine ulaşamayacağı vurgulanır.

Bu deyişle mason, "yetkinleşme yoluna girmiş olan insan" ile özdeşleştirilmektedir. Bu anlamda mason olabilmek için, bir masonik kuruluşa üye olmanın bile gerekmediği söylenebilir. Zaman zaman kullanılan "önlüksüz mason" terimi de buradan gelmedir.

Ancak, düzenli bir mason locasında yöntemine uygun olarak kabul töreninden geçmemiş, bir başka deyişle masonik tekrisin ilk aşamasını geçirmemiş, dolayısıyla inisiye olmamış bir kimse, ne kadar nitelikli olursa olsun, "mason" sıfatını taşıyamaz.

Bu durumda "gerçek mason" diye bir kavrama bakmak gerekiyor.

Gerçek Mason

Bir masondan beklenen tüm bireysel nitelikleri kendinde toplamış olan yetkin kişi.

Herhangi bir locada "mason" unvanını almış bulunan bir kişi, gerçek mason olarak nitelenemez. Çünkü bir kavram olarak "gerçek mason", yalnızca bir masonik kuruluşta düzenli bir üye olmayı değil, Masonlukta tanımlanan olumlu bireysel niteliklerin tümünü de edinmiş bulunmayı gerektirir.

- Gerçek mason, olumsuz tutku ve hırslar edinmekten kaçınır. Bunlara yönelik eğilimlerini frenlemeye çalışarak, duygularından önce aklının sesine ve yargısına uyar.
- Gerçek mason, doğruluk ve dürüstlüğü kendine ilke edinmiş olan insandır. Sözünün eridir. Yalancılık ve ikiyüzlülük etmez.
- Gerçek mason, kendini kibir ve gururdan arındırmış, ne olduğunu ve ne olmadığını bilen, alçak gönüllü bir kişidir. Ancak bu niteliğini "küçülme"ye dönüştürmez ve kendini ezdirmez.
- Gerçek mason, her bilgili kişinin üstünde daha bilgili olanların bulunabileceğini benimseyen insandır. Bunun için, her an ve sürekli olarak bilgilerini genişletip derinleştirmeye çalışır.
- Gerçek mason, düşünülerinde ve özellikle bilgi alanında yanılması olasılığının bulunduğunu, başkalarının daha doğru ya da haklı olabileceklerini kabullenmeye hazırdır. Çok şey bilse de, bilgiçlik taslamaktan kaçınır; noksanlıklarını gidermeye çalışır.
- Gerçek mason, dogmalardan, ön yargılardan, bağnazlıktan arınmış olan kimsedir. Boş inançları yoktur. Her türlü filozofik görüşü inceleyip değerlendirir; fakat hiçbir doktrini kendisine kesin yol olarak almaz.
- Gerçek mason eleştiriye büyük önem verir. Eleştirilmeyi ister ve içtenlikle karşılar. Kendi bilgi ve doğruları uyarınca başkalarını eleştirirken de, onların onur ve saygınlığını incitmemeye özen gösterir. Başkalarının kendisini eleştirmesinden yararlanmakla yetinmez; öz eleştiride bulunarak kendini yeniler.
- Gerçek mason özveri sahibidir. Başkalarına yardım ve iyilik ederken, bunları bir maddi karşılık, ödül ya da övülme beklemeksizin yapar. Birisine herhangi bir yardım ya da iyiliğinden ötürü gururlanmaz; öğünmekten özenle kaçınır.
- Gerçek mason, sevmeyi ve bağışlamayı bilir. Küskünlük, hınç ve öç alma duyguları beslemez. Herkesle, her ortamda dostluk ve kardeşlik arar.
- Gerçek mason, kendini önce ailesinin ve dostlarıyla yakınlarının, sonra halkının ve ulusunun, sonra da tüm insanlığın hizmetinde sayar. İnsanlığın yararına ve insanların acılarını dindirmeye yönelik her girişimi ve eylemi destekler.
- Gerçek mason, insanın onur ve saygınlığını üstün bir değer olarak benimser. Kendi onur ve saygınlığını korumak için dalkavukluktan sakınır. Başkalarının onur ve saygınlığını savunmak için de elinden geleni esirgemez.

- Gerçek mason, tüm insanların eşitliğinden ve evrensel adaletten yanadır. İnsanlar arasında ayırım gütmez. Kendi haklarıyla yetinmesini bildiği gibi, başkalarının haklarını da korur.
- Gerçek mason, yoksul ve düşkünlerin ezilmesine karşı durur; onlara destek verir. İnsanlığın toplu barış, gönenç ve mutluluğunu gözeterek, bunun sağlanmasına çalışır.
- Gerçek mason, bireylerin düşünü ve eğilimlerine, vicdanî görüşlerine, din ve inançlarına tam bir tolerans gösterir. Kendi vicdanından başka hiç kimseye, hiçbir güce hesap vermek zorunda olmayan, özgür düşünce sahibi, bağımsız bir kişidir.

Konu "din ve inanç" olduğunda, farklı Masonluk anlayışlarını benimseyen masonik kuruluşlar arasında "gerçek mason" teriminin anlamının ayrıntıları üzerinde de ayrılmalar belirir. Kimine göre; gerçek mason, dinsel yükümlülüklerini hiç aksatmaksızın yerine getiren kişidir. Kimisi bu tanımlamayı daha da ileri götürerek, gerçek masonun kesin ve belirli bazı inançları olması gerektiğini ileri sürer. Kimisi ise, gerçek masonun, "Masonluk" ile "din ve inanç" kavramlarını birbirine karıştırmayan, Masonluğu bir "dinsel kurum" olarak değil, "insanlık kurumu" olmaya yönelten ve bunun için çalışan kimse olarak tanımlar.

Gerçek masonun diğer bireysel nitelikleri üzerinde ise, tüm mason kuruluşları yaklaşık olarak görüş birliği içindedir.

Acaba Mason Töresi bu konuda biraz daha anlaşılabilirlik getirebilir mi?

Mason Töresi

Eş. Mason Ahlâkı; *Fra.* Ethique Maçonnique; *İng.* Morals of a Mason; *Alm.* Maurersitte

Bir masonun "mason" sıfatını taşıdığı için göstermesi gereken, kendisinden bu nedenle beklenen tutum ve davranışların tümü.

Aslında mason töresi" bir "evrensel insanlık töresi"nden pek farklı bir şey değildir. Sorun, evrensel insanlık töresi denilen şeyin nasıl betimlendiği, böyle bir törenin ayrıntılarının neler olduğudur. Bu bakımdan Masonluğun kendi içinde de yer yer farklı yaklaşımlar vardır.

Mason töresi, birtakım ilkelerden oluşur. Bunlar ikiye ayrılabilir:

a) Dünyanın her yerinde aynı olan ilkeler;

b) Herhangi bir mason kuruluşunun benimsediği Masonluk anlayışına göre diğerlerinden yer yer değişik olabilen ilkeler.

Masonlukta zaman zaman "gerçek mason" diye bir terim kullanılır. Bunun üzerine "mason" ile "gerçek mason" arasındaki farkın ne olduğu sorulur. Bu sorunun yanıtı mason töresinin tanımı kapsamındadır.

Bir locada Masonluğa kabul edilmiş olan kişiye "mason" denir. Fakat bir insanın Masonluğa kabul edilip "mason" sıfatını taşımaya hak kazanmış olmasıyla, birdenbire değişerek tüm noksanlıklarını giderip, mason töresinin gereklerine baştan sona uygun tutum ve davranışlar içine girmesi beklenemez.

Masonluktaki tekris (inisiyasyon), Masonluğa Kabul Töreni ile bitmez. Tekris, yetkinleşme doğrultusunda uzun zaman alacak bir olgunlaşma sürecidir. Ancak bu sürecin bir aşamasında mason töresine tümüyle uyum gösteren kişiye "gerçek mason" denebilir. Masonluktaki simgesel deyişle bu süreç, "hamtaşın yontulması" işlemidir.

Her mason, Masonluğa bir hamtaş olarak başlar; taşını yontar, "küptaş" olma yolunu tutar. Bir diğer deyişle küptaş, "gerçek mason" olarak nitelendirilen kişinin simgesidir. Ancak, bir küptaş olabilmek için ille de "mason" olmak zorunlu değildir. Masonluk, bu bakımdan masonlara bir olanak sağlar.

Gelenekçi Masonlukta mason töresi, kaynağını Masonluğun yüzyıllar boyunca sürmüş, "sağlam ve değişmez" geleneklerinden alır.

Tutucu Masonlukta mason töresi, dinsel inanç yükümlülükleriyle bağdaştırılır. Din ve inanç, mason töresinin değişmez asal kaynağı sayılır.

Liberal Masonlukta mason töresi, dinlerden, dinsel inançlardan, eski ezoterik ekollerden ve felsefe sistemlerinden yararlanılıp esinlenilerek, bunları birleştirici bir yöntemle bağdaştırıp çağdaş koşullara uyarlayarak oluşturulmuş insancıl (hümanist) ve laik bir dünya görüşünden oluşur.

Her ne tür Masonlukta olursa olsun; mason töresi, bireyin kendi kimliğinde kötülüklerin yerine iyilikleri, yanlışlıkların yerine doğruları, çirkinliklerin yerine güzellikleri yerleştirmesidir.

Mason töresi, toplumun genel töresiyle yer yer bir takım çelişkiler gösterebilir. Bazı toplumlarda Masonluğun yadırganmasının nedenlerinden biri de budur.

Mason töresinin kapsamındaki bireysel ahlak ilkeleri, çoğu toplumların ahlak ilkeleriyle bağdaşır. Çünkü bunlar, iyilik, doğruluk, dürüstlük, alçakgönüllülük, tolerans, hoşgörü, sabır, tok gözlülük, özveri, yurtseverlik, saygı, bağlılık, esirgemezlik, yiğitlik, temiz yüreklilik, sevecenlik, mertlik, hakseverlik ve içtenlik gibi erdemlerden oluşur.

Hiç kimsenin bunlara bir diyeceği olmaması bir yana dursun, bu erdemler hemen her toplumda yüceltilir. Fakat mason töresi bunlarla bitmez. Herhangi bir toplumun töresi ile bağdaşmayan yanları da vardır.

Mason töresinde, nitelik ve özelliklerine bakmaksızın tüm insanlar ve tüm toplumlar arasında ayırım gütmemek vardır. Buna bilimsel yöntem ve akıl yolu ile gerçeklerin araştırılması eklenir. Bunun için de bireyin buyrultusuna egemen olabilmesi, öz eleştiri yapabilmesi, vicdan özgürlüğünü sınırsızca koruyabilmesi, hatta özgür düşünce sahibi olabilmesi gerekir. Bunlar birçok toplumdaki geleneklerle ve genel yaşam tarzıyla çelişir.

Masonca Tutum ve Davranış

Bir "gerçek mason"dan beklenen, onun göstereceği türde, ona özgü, yadaonaya raşır tutum ve davranış.

Bir kişinin herhangi bir olay karşısında, bir durumda ya da bir ortamda benimseyeceği tutumun ve takınacağı davranışın "masonca" olarak nitelenmesi, "mason" sözcüğünün "gerçek mason" terimiyle özdeşleştirilerek yüceltilmesinin yansımasıdır.

Ancak, bir tutumun ya da bir davranışın "masonca" olarak nitelenebilmesi için, böyle bir tutumu benimseyen ya da böyle bir davranışta bulunan kimsenin ille de mason olması gerekmez. Masonluk ile hiçbir ilgileri olmamış ve olmayan kişiler de masonca tutumlar gösterebilir, masonca davranışlarda bulunabilir.

Herhangi bir tutum ya da davranışın "masonca" olarak nitelenebilmesi için, oandabir "gerçek mason"un sahip olması gereken bireysel niteliklerin tümünün sergilenmekte olması gerekmez. Kimi zaman yalnızca bir iyiliğin içtenlikle ve hiçbir karşılık beklemeksizin yapılışı, kimi zaman yanılgılarla dolu ya da saçma sapan bir konuşmanın toleransla dinlenişi, kimi zaman verilecek bir kararda duygusallığa kapılmadan sağduyu ile akıl ve bilgelik ilkelerinin öncelikli tutulması, "masonca" olarak nitelenebilir.

Nafaka

Fra. Salaire; *İng*. Wage, Salary; *Alm*. Lohner

Çalışmanın karşılığında geçim sağlamak için elde edilen kazanç.

Operatif Masonluk döneminde nafaka, salt özdeksel *(maddî)* bir anlamagelmeküzere kullanılırdı. Bir masonun çalışmaktaki amacı, geçimini sağlayabilecek nafakayı elde etmekti. Bir mason, çıraklığına, ancak bireysel gereksinmelerinden zorunlu olanlarını karşılayabilecek düzeyde bir kazanç ile başlardı. Mesleğe bağlanan, bilgive yeteneklerini geliştirmeye çalışan, olumlu üretimde bulunan çırakların nafakaları yavaş yavaş artar ama çırak derecesindeki bir mason, hiçbir zaman bir kalfa kadar gündelik alamazdı.

Operatif Masonlukta bir çırak kalfalığa geçer geçmez, nafakası da artardı. Çırak iken genellikle parasal sıkıntı içinde yaşamasına karşılık, kalfa olunca birkaçkişilikailesini de rahatça geçindirebilirdi. Bu ekonomik olgu da çırakların kalfalığa özenebilmeleri için bir isteklendirme öğesi niteliği taşırdı.

Meslekte ilerleyerek kıdem kazanan bir kalfanın gündeliği gene artardı. Bir usta mason *(üstat)* ise, ister gündelikle ister götürü çalışmakta olsun, ücretini yaptığı işe göre doğrudan işin sahibinden aldığı için, onun nafakasından söz edilmezdi.

Spekülâtif Masonlukta nafaka sözcüğü, simgesel bir anlamda değerlendirilerek kullanılır. Çağdaş Masonlukta bir masonun nafakası, locada yaptığıçalışmaile edindiği "bilgi, kültür, görgü, deneyim, erdem ve olgunluğun tümü" olarak nitelenebilir.

Eğer Spekülâtif Masonluktaki olgunun Operatif Masonluğungelenekseluygulamasıile benzeştirilmesi öngörülecek olursa, bir masonun nafakasının, çırak derecesindeyken en alt düzeyde olması, daha sonraki derecelerde ise artış göstermesi beklenir. Bu ise biraz göreli ve tartışmalı bir konudur; çünkü aslında Spekülatif Masonluğun çırak derecesindeki öğretim, kapsamı bakımından diğer derecelerin birçoğundan daha doludur. Bununla birlikte, her derece, bir masona bilgi ve erdemleri bakımından birtakım katkılar getirir.

Nafaka Artırılması

Esk. Tezyid-i Nafaka; *Fra.* Augmentation de Salaire;
İng. Increase of Wages; *Alm.* Lohnerhöhung

Bir üst dereceye geçiş ya da yükselme.

Masonlukta bu terim yalnızca simgesel derecelerde kullanılır. Dolayısıyla, bir masonun çıraklıktan kalfalığa geçişi ya da kalfalıktan üstatlığa yükselişi, simgeselbir dille nafakasının artırılması olarak nitelenir. İleri ya da yüksek derecelerde budeyimin kullanılmayışı, "nafaka" sözcüğünün Operatif Masonluktan esinlenilerek alınmış olmasından ötürüdür.

Bir masonun nafakası artırılması için, sırasıyla şu koşulların sağlanması gereklidir:

Locasının düzenli üyesi olması:

Bu bakımdan bazı obediyanslarda yalnızcaödentiyükümlülüklerini yerine getirmiş olması yeterli görülür. Bazı obediyanslarda ise, ayrıca toplantılara devam koşulu da aranır.

Süresini doldurmuş olması:

Her obediyansın tüzüklerinde, bir masonun her bir derecede geçirmesi gereken süre belirtilir. Ayrıca bazı obediyanslarda, nafakası artırılacak bir masonun bulunduğu derecede belirli bir sayıda toplantıya katılmış olması koşulu da aranır.

Disiplinsizliğinin bulunmaması:

Bazı obediyanslarda yalnızca bir disiplin cezası almamış olma koşulu aranır. Bazılarında ise, hakkında bir disiplin soruşturması açılmış olan bir masonun nafakasının artırılması, bu işlem sonuçlanıncaya kadar ertelenir. Özel yaşamında "masontöresi" ile bağdaşmayan tutum ve davranışları olduğu belirlenmiş masonların, haklarında masonik nitelikli bir soruşturma açılmış olmasa bile, nafakaları artırılmaz.

Bulunduğu dereceyle ilgili bir çalışma yapması:

Bazı obediyanslarda bu çalışma yazılı olarak hazırlanır; buna "tez"*(travay)* denir. Bazılarında ise sözlü sınav yapılır. Bazı obediyansların benimsediği bir diğer uygulama uyarınca ise,bir masonun nafakasının artırılması için gerekli yeteneği gösterip göstermediği, loca çalışmaları sırasında edinilen gözlemle belirlenir; kendisinden ayrıca bir yazılı çalışma hazırlaması ya da sınavdan geçmesi istenmez.

Nafakasının artırılması dileğinde bulunması:

Bazı obediyanslarda bu dileğin yazılı olarak verilmesi gerekir; bazılarında ise sözlü dilekte de bulunulabilir. Önemli olan, bir masonun nafakasının artırılmasını başkalarının değil, kendisinin istemesidir. Çünkü bir mason, özeleştiride bulunaraknafakasının artırılmasını hak edip etmediğini önce kendisi saptamalıdır.

Bir locada çıraklıktan kalfalığa geçmek ya da kalfalıktan üstatlığa yükselmek isteyen bir masonun bu dileğinin yerine getirilmesinden önce, üyesi olduğu locada bu konuda bir karar alınması gerekir. Çoğu obediyanslarda nafaka artırılması dilekleri locanın üstat derecesindeki olağan toplantılarından birinin gündemine alınır; konu üzerinde görüşme açılır ve oylama yapılarak karar verilir. Bazı obediyanslarda ise, çırakların nafakalarının artırılması kararı kalfa derecesi oturumunda alınır. Bazı uygulamalarda ise, nafaka artırılması dilekleri locada görüşmeye açılmaz; buna locanın ileri gelen görevlileri karar verir.

Eskiden, nafakasının artırılması dileğinde bulunacak olan bir mason, önce kendi derecesindeki kardeşlerinin bu konudaki izin ve onayını da almak zorundaydı. Buna, "nafaka artırılmasına izin (icazet) verilmesi" denirdi. Operatif Masonluk döneminden kalma bu geleneksel yöntem, günümüzde çoğu yerde terk edilmiştir.

Bir masonun nafakasının artırılması kararlaştırıldıktan sonra, işlem locanın gündemine alınır ve ilgili derecenin ritüeli uyarınca uygulanan tören ile gerçekleştirilir.

Sınav

Esk. İmtihan; *Fra.* Epreuve, Interrogation; *İng.* Examination, Probation; *Alm.* Prüfung

Bir adayın, geçmek ya da ulaşmak istediği masonik aşama için yeterli, bu aşamaya yaraşır ya da uygun olup olmadığını belirlemek üzere kendisine sorular yöneltilmesi.

Bu terimle, öncelikle inisiyasyon *(tekris)* törenlerinde adayın bir tür sorguya çekilmesi ve kendisine ritüel uyarınca sorular yöneltilerek bazı işler yaptırılması ya da iş aretler verdirilmesi anlaşılır. Ancak Masonlukta "sınav" sözcüğü, bundan daha geniş kapsamlı olarak da kullanılır.

Sınav uygulaması yalnızca Masonluğa özgü değildir. Çağlar boyunca ezoterik nitelikli bir sistemde çalışmış olan tüm kurumlar, topluluklarına kabul edilmesi ya da daha aileri bir dereceye yükseltilmesi sözkonusu adayları, kendilerine özgü yöntemleriyle sınavdan geçirmiştir. Eski çağların ezoterik ekollerindeki sınavların çok ağır ve zor olduğu bilinir. Hatta bunlardan birçoğunun, aday için ussal ya da bedensel birtehlike oluşturduğu bile anlatılır. Çağdaş Masonlukta ise sınavlar, ancak simgesel nitelik taşıyan uygulamalardır.

Eski çağların ezoterik nitelikli kurumlarında, hiçbir adayın, sınava girmek üzere zorlanmaması, sınavdan geçmeyi kendi özgür buyrultusuyla istemesi gerekli görülmüştür. Sınavın sonucu ise ya "tam başarı" ya da "kesin bir başarısızlık"tır. Bunlar, çağdaş Masonlukta da böyledir.

Çağdaş Masonlukta bir aday, ritüelik sınav evresini, inisiyasyon töreni sırasında geçirir. Bundan önce, kendisi farkında olmasa da, birtakım gözlem sınavlarından geçer; aslında bunlara "sınama" denilmesi daha doğrudur. Bir aday için yapılan "soruşturma" da aynı niteliktedir.

Kimileri Masonluktaki ritüelik sınavları *"bir gereksiz formalite"* olarak nitelendirir. Bundan ötürü de adaya çok geniş hoşgörü gösterildiği görülebilir. Öte yandan bu hoşgörüyü eleştirenler de vardır. Ancak böyle bir hoşgörü, zaten adayın daha önce farkında olmadan geçirmiş olduğu asıl sınavlarda başarılı bulunmuş olmasından doğar.

Günümüzün koşulları altında hiç kimsenin bilgileri ezberlemesi beklenmez; asıl önemli olan, bilginin gerektiğinde nerede bulunacağını iyi bilmektir. Bununla birlikte, ritüelik sınavları bir *"formalite"* olarak nitelendirmek gene de yanlıştır; çünkü bunlar ilgili ritüelin öğretimiyle bağdaşan simgesel uygulamalardır.

Derecesinin yükseltilmesi dileğinde bulunan ya da bulunacak olan bir mason, genellikle bulunduğu derecenin ritüeliyle bağlantılı olmak üzere bir de "tez" hazırlar. Yazılı ya da sözlü olan bu çalışma da bir tür sınav niteliği taşır; çünkü incelenir ve yeterli olup olmadığı kararlaştırılır.

Sınav uygulaması, bir kurum ya da topluluğun, ezoterik nitelikli sayılabilmesi için gerekli tanımsal koşullardan biridir. Hiçbir ezoterik kurumda bir adaya yeni bir derece, -yapılan sınav simgesel bile olsa- bu yönteme uyulmaksızın verilmez.

Kanıt

Esk. İspat; *Fra.* Preuve; *İng.* Proof; *Alm.* Probe

Masonluğa alınacak ya da herhangi bir dereceye yükseltilecek olan bir adayın, ritüelik olarak uygulanan sınavlarda yeterliliğini göstermesi.

Tez

Esk. **1.** Kaziye **2.** Nazariye; *Fra.* **1.** Thése **2.** Travail
İng. **1.** Thesis **2.** Thesis; *Alm.* **1.** These **2.** Arbeit

1. Diyalektikteki ilk aşama.

Tez, "ileri sürülen düşünce" olarak da tanımlanır. Bu bakımdan Türkçede "sav" olarak da anılır. Karşıtı ile çatıştığında değişimi uğrar ve **antitez** (karşı sav) ile olan birleşiminden sentez doğar.

2. Bulunduğu dereceden bir üst dereceye geçmek isteminde olan bir masonun, bu amaçla yaptığı çalışma.

Bu anlamda olmak üzere Fransızcadan dönüştürülerek alınmış **"travay"** terimi de kullanılır.

Çoğu mason kuruluşlarında, bir masonun bulunduğu dereceden bir üst dereceye geçebilmesi için, böyle bir çalışma yapması zorunludur.

Bazı mason kuruluşlarında ise, bir masonun derecesinin yükseltilmesine, yalnızca üyesi olduğu masonik birimin çalışmalarına katılışı, bağlılığı ve istekliliği, tutum ve davranışları, daha üst dereceye yükselme eğilimi ve yeteneği gözönünde tutularak karar verilir; kendisinden ayrıca bir tez hazırlaması istenmez.

Masonlukta tez, ya genel olarak masonik ilkeler ve öğretim üzerine ya da özel olarak ilgili derecenin ritüeliyle bağlantı kurularak hazırlanır. Bazı mason kuruluşlarında, tez hazırlayacak olan masona, hangi konu üzerinde çalışma yapacağı bildirilir yani belli bir "ödev" verilir. Bazı kuruluşlarda ise, her mason, tez yapacağı konuyu kendisi seçer ve ilgili masonik birimin başkanının, nazırlarının ya da tezini gözetmekle görevli olan masonun görüşlerini alarak çalışmasını yapar.

Tezler, ilgili mason kuruluşunda benimsenmiş olan yönteme uyularak, yazılı ya da sözlü olarak alınır. Bazı uygulamalarda, bir mason önce tezini bulunduğu derecede yapılan bir oturumda anlatır; gerekirse bunun üzerinde tartışma yapılır; sonra tezini yazılı olarak verir. Bazı uygulamalarda ise tez önce yazılı olarak verilir; sonra tezi inceleyen kurula sözlü olarak açıklanır ya da savunulur.

Masonluğun simgesel derecelerinde, çıraklar tezlerini locanın ikinci nazırının, kalfalar ise birinci nazırın gözetiminde yapar. Ancak her masona ya da birkaç masona birden yalnızca tezlerini hazırlamaları amacıyla önder ve yardımcı olacak üstatlar görevlendirilebilir.

Bazı uygulamalarda çırakların tezleri, üzerinde karar verilmesi bakımından ikinci derece oturumunda incelenir; bazı uygulamalarda ise gerek çırakların gerekse kalfaların tezleri üçüncü derece oturumunda incelemeye alınır. İleri ve yüksek derecelerde tezler, ya ilgili atölyenin en üst derecesinde ya da ilgili rit ya da masonik sistemin egemen yönetici otoritesinin belirleyeceği bir kurul tarafından incelenir.

Tezi yetersiz ya da uyumsuz görülerek kabul edilmeyen bir mason, aynı konu ya da bir başka konu üzerinde yeniden bir çalışma yapabilir. Tezi kabul edilen bir masonun ise, derecesinin yükseltilmesi işlemleri yürütülür.

Geçiş

Esk. Mürur; *Fra.* Augmentation de Salaire; *İng.* Passing; *Alm.* Passung

Çıraklık dönemi sona eren bir masonun kalfa olması ve buna ilişkin tören.

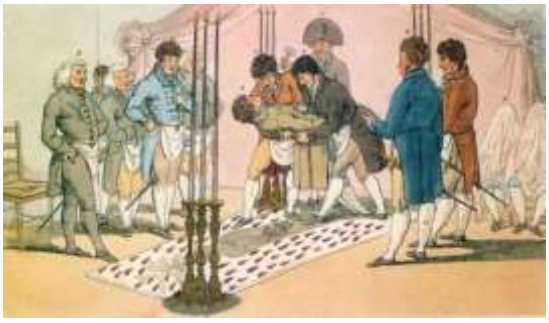
Yükseliş / Yükselme

Esk. Terfi; *Fra.* Elévation; *İng.* Raise; *Alm.* Erhöhung

Bir masonun, bulunduğu dereceden daha üst bir dereceye geçmesi.

Masonlukta "yükselme" genel bir terim olarak kullanılır. Simgesel derecelerde buna "nafaka artırılması" da denir. Bununla birlikte, çoğu uygulamalarda, çıraklıktan sonra kalfa derecesini almaya **"geçiş"**, ancak üstat derecesini almaya **"yükselme"** denir. Bazı filozofik derecelerde ise "ilerleme" terimi kullanılır.

19. yüzyılda bir yükseliş tören (Stanislas de Guaita)

Onurlar

Fra. Honneurs, Gloires, Santés; *İng*. Honours, Glories, Toasts; *Alm*. Ehren, Ruhms

Masonlukta hiyerarşik düzenin en yüksek aşamaları sayılan yer ya da kavramlar.

En yüce onur Evrenin Ulu Mimarı kavramına verilmiştir. Bundan sonra, ilgili masonik kuruluşun çalışmakta olduğu ülkenin devlet başkanı (krallıklarda kral ya da kraliçe) gelir. Bunu ilgili masonik kuruluşun en üst düzeydeki yetkili görevlisi (simgesel derecelerde obediyansın büyük üstadı, ileri ya da yüksek derecelerde ise uygulanmakta olan ritin egemen yönetici organının başkanı) izler.

Herhangi bir masonik birimde dördüncü ve genellikle son olan onur, o masonik birimin başkanına verilir. Ancak bazı kuruluşların uygulamalarında, üçüncü sıradaki onurdan sonra, birkaçına daha yer verildiği görülebilir.

Onursal Dereceler

Fra. Grades honoraries; *İng*. Honorary Degrees; *Alm*. Ehrenamtlischengrade

Bazı masonik sistem ve kuruluşlarda; Masonlukta olumlu ve yararlı çalışmalarda bulunmuş ya da bir masonik birimi kutlanmaya değer bir başarıyla yönetmiş masonlar için oluşturulmuş özel dereceler.

Bu derecelerin ritüelleri ve çalışmaları yoktur. Yalnızca bazı masonları onurlandırmak amacıyla oluşturulmuşlardır. İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın "Londra Sınıfı" bu tür derecelerin tipik bir örneğidir.

Onursal Görevliler

Fra. Officiers d'Honneur; *İng*. Honorary Officers; *Alm*. Ehrenamtlischenbeamten

Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca; "yönetim kurulu"nda yer alarak çalışmış olan "büyük görevliler"in genel niteliği.

Orta Bölme / Hücre

Esk. Hücre-i Vasatî; *Fra*. Chambre du Milieu;
İng. Middle Chamber; *Alm*. Mittlere Kammer

1. Masonluğun simgesel derecelerinden üstat derecesinde çalışma yapılırken, mabedin simgesel niteliği.

2. Süleyman Mabedi'nin bölümlerinden biri.

Tevrat'taki anlatımlara bakılacak olursa, Süleyman Mabedi'ndeki ana tapınağın üç yanı, çepeçevre üç katlı ek bölmelerle donatılmıştı. Bu bölmeler, sonradan din adamlarının barınmaları için kullanılmıştı. Masonlukta önemli olan ise, Süleyman Mabedi'nin yapımı bittikten sonraki kullanım tarzı değil, yapımı sırasındaki olgudur. O sıralarda bu üç katlı bölümün orta katı, ustaların toplantı yeriydi.

Anlatıldığına göre; buraya mabedin girişine göre sağdaki dönüşlü merdivenden çıkılırdı. Önce üç, bir sahanlıktan sonra beş, yine bir sahanlıktan sonra yedi basamak vardı. Masonlukta, basamaklarının sayısıyla birlikte bu merdiven, Orta Bölme olarak anılan yerden bile daha önemli bir simgedir.

Spekülatif Masonluğun bazı ritüellerinde, kalfa derecesindeki masonların ücretlerini almak üzere orta bölmeye çıktığı belirtilir.

Usta derecesindeki mabet yapımcılarının toplantılarını yaptıkları yer neden "üst bölme" değildir?... Bu soru, iki ayrı şekilde yanıtlanabilmektedir:

a) Orta Bölme, gerek alt gerekse üst bölmelere oranla en güvenli yerdir. Üstat derecesindeki masonların çalışmalarının ise, olabildiğince güven içinde sürdürülmesi gerekir.

b) Üstat derecesine gelmiş olan bir mason, bireysel gelişiminin ilk aşamalarını geçerek belirli bir düzeye yükselmiştir. Ancak gelmiş olduğu düzey, yükselebileceği son aşama değildir. Bir hayli gelişmiş olmasına karşın, henüz bireysel evrimin sonuna varmamıştır.

Otorite

Esk. Salâhiyet; *Fra.* Authorité, Pauvoir; *İng.* Authority; *Alm.* Befugnus

Yönetim ve karar yetkisi bulunan bir kişi, bir organ ve bunların gücü.

Otorite sözcüğünü, herhangi bir alan, iş, görev, uygulama ya da konuda sınırlı olarak kullanılabilen "yetki" ile karıştırmamak gerekir. Masonlukta üç ayrı otoriteden söz edilebilir:

a) Simgesel derecelerde çalışan bir locada saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) bu masonik birimin boyutunda kalmak üzere tek otoritedir.

b) Bir obediyansın otoritesi, yalnızca obediyansı bağlamak üzere kendi genel kurulu ya da büyük kuruludur.

Genel kurul, asıl yaptırımcı kararları veren fakat bunları doğrudan uygulamaya koyma eylemini gösterme olanağı bulunmayan bir organ olduğu için, bu otoriteyi **büyük üstat** temsil eder. Yürütmeyi de **yönetim kurulu** gerçekleştirir. Bir il büyük locası ve bölge büyük locasının da genel kurulu vardır; ama bu ikincil büyük localarda bir otoriteden söz edilemez.

c) Bir mason ritinin ya da sistemin otoritesi, o rit ya da sistemin en yüksek derecesindeki kişilerden oluşan bir kuruldur. Bu otorite de, ilgili örgütün tüzüklerine göre o kurulun başkanı tarafından temsil edilmekte olabilir.

Kimi zaman ortaya *«Masonluğun dünya çapındaki otoritesi kimdir?»* diye bir soru atılır.

Yanıt: Dünya çapında Masonluğun tümünü temsil eden, tüm mason örgütleri adına söz etmeye ve karar vermeye yetkili herhangi bir merkezî otorite yoktur.

Oturum

Esk. Celse; *Fra.* Séance, Tenue, Travaux; *İng.* Session, Business; *Alm.* Sitzung, Arbeit

Herhangi bir masonik birimin, belirli bir gün, saat ve yerde, yaptığı toplantının belli bir derecenin ritüeli uyarınca ya da belli bir amaçla yapılan bölümü.

Masonlukta üç tür oturumdan söz edilebilir:

a) Olağan Oturum;

b) Olağanüstü Oturum;

c) Özel Oturum.

Her oturumda, yalnızca tek bir derece üzerinden çalışma yapılır. Ancak bazı masonik birimler, aynı gün yaptıkları toplantılarında, birbiri ardınca farklı derecelerde çalışmalar da yapar; bu durumda, her farklı derece çalışması ayrı bir oturumdur. Oturumların tümünden oluşan birleşim **"toplantı"** olarak anılır.

Bazı mason kuruluşları, tüzükleri uyarınca, belirli gün ve saatte başlamak üzere yaptıkları toplantılarını, çalışmakta oldukları en yüksek derecede açar; sonrasırasıyla alt derecelere doğru, tüm derecelerde birer oturum yapar. Bazı mason kuruluşları da aynı yöntemi, çalışılan en alt dereceden başlayarak, en üst derecede toplantıya son vermek üzere uygular. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri ise, aynı gün içinde yalnızca tek bir derecede oturum yapılmasını zorunlu tutar.

Bir masonik birimin oturumunun "yöntemine uygun" olarak nitelenebilmesi için, öncelikle, bu birimin bağlı olarak çalıştığı masonik kuruluşun tüzükleri uyarınca, yeterli bir süre önceden ve gündeminin de belirtilerek tüm üyelerine duyurulması gereklidir. Oturumun düzeni, Masonluğun yasalarına, ilgili birimin bağlı olduğu kuruluşun tüzüklerine ve kendi iç tüzük ya da yönetmeliklerine, yetkili yönetim organlarının yönergelerine ve çalışılan derecenin ritüeline uyularak, ayrıca masonik gelenekler gözetilerek sağlanır.

Oturum başlığına devam etmeden önce bir ara verip, toplantıya bakalım.

Toplantı

Esk. İçtima; *İng.* Meeting, Communication; *Fra.* Tenue; *Alm.* Versammlung

Masonlukta mason kuruluşlarının, bunların organ ya da birimlerinin üyesi olan kişilerin, önceden belirli konular üzerinde görüşmek ve çalışmak ya da belirli bir gündemi uygulamak üzere bir araya gelmesi.

Toplantı, yer yer "oturum" sözcüğüyle eş anlama gelmek üzere kullanılır ama aslında bu ikisi aynı şey değildir. Çünkü bazı masonik organlar, -örneğin bir yönetim kurulu ya da bir komisyon- oturum değil, toplantı yapar. Bir masonik birim için ise, "toplantı" ve "oturum" sözcükleri, ancak belli bir toplantı günü ve saatinde tek bir derecede birleşim yapılacak olursa özdeşleşir.

Herhangi bir masonik birim, aynı gün içinde birden çok derece üzerinde çalışma yapabilir; bunlardan her biri ayrı bir oturum, tümü tek bir toplantıdır.

Masonik oturum mutlaka mabette ve ritüelik gereklere uyularak yapılır. Bir toplantı ise mabet dışında, lokalin herhangi bir salonunda hatta lokalden başka bir yerde de yapılabilir. Nitekim bazı localar, üst üste gelen iki belirgin tarihteki birleşimlerinden birini mabette ve tek ya da birkaç oturum olarak, diğerini ise mabet dışında bir toplantı şeklinde yapar.

Masonlukta, şu tür toplantılardan da söz edilebilir:

- Envar ya da görevliler toplantısı;
- Disiplin kurulu toplantısı;
- Yönetim organı toplantısı;
- Genel kurul toplantısı.
- Özel kurul (komite) toplantısı.

Toplantıya Katılma Çizelgesi

Eş. İmza Cetveli / Çizelgesi; *Fra.* Registre de Présences
İng. Attendance Roll; *Alm.* Dienerungsrolle

Bir toplantıya katılmış olanların orada bulunduklarını belgelemek üzere adlarını yazıp ya da önceden yazılmış adlarının karşılığını imzaladıkları çizelge.

Masonlukta, yapılan tüm toplantıların belgelenmesine çok önem verilir. Her bir toplantıda neler yapılmış, neler görüşülmüş ve ne kararlar alınmış olduğu kadar, kimlerin bulunmuş olduğu da önemlidir. Bu bakımdan, her toplantıdan önce mutlaka bir "toplantıya katılma çizelgesi" hazırlanır. Toplantıya katılan her masonun, bu çizelgeye adını yazması ya da imzalaması gerekir. Ancak hiçbir mason, bu çizelgede adını göstermek için zorlanamaz ve bundan ötürü aslında girebileceği bir toplantıya alınmaması söz konusu olamaz. Fakat bu çizelgede adı görünmeyen ya da imzası olmayan bir mason da o toplantıya katılmış sayılmaz ve ileride herhangi bir nedenle o toplantıda bulunduğunu ileri süremez.

Mason birimlerinin toplantılarında ise, tüm toplantı için geçerli olmak üzere bir tek değil, oturumu yapılacak olan her derece için ayrı bir çizelge hazırlanır. Çünkü bir toplantı gününde birden çok derecede oturum yapılacaksa, toplantıya gelen masonlardan yalnızca dereceleri elverişli olanlar ilgili oturuma katılır. Kimileri, kendi dereceleri o gün yapılan tüm oturumlara katılmaya elverse bile, birinde bulunup bir diğerinde bulunmayabilir; yalnızca bulunduğu oturumun katılma çizelgesinde adı görünür. Dolayısıyla buna "oturuma katılma çizelgesi" denilmesi daha doğrudur.

Şimdi oturum başlığına dönelim.

Olağan Oturum:

Bir mason locası ya da atölyesinin, günü ve saati çok önceden belirli bir programa göre ayarlanmış oturumu olağan oturumdur.

Bu tür oturumların sıklığı, farklı uygulamalarda değişiktir. En yaygın olan yöntem, ilgili masonik birimin iki haftada bir ve haftanın belirli gününde, belli bir saatte başlamak üzere toplanmasıdır ama bu zorunlu değildir.

Bazı mason locaları, her hafta aynı günde toplanır. Haftada bir toplanan localar, genellikle bunlardan atlamalı birinde "özel oturum" yapar. Bazı loca ve atölyelerin toplantıları üç ya da dört haftada bir yapılır. Kimisi her ayın belli bir gününde toplanır. Üç ya da dört ayda bir olmak üzere, seyrek toplanan loca ve atölyeler de vardır.

Olağanüstü Oturum:

Bir mason locası ya da atölyesinin, olağan oturum günü ve saati dışında yaptığı oturum olağanüstü oturumdur.

Bu tür oturum, genellikle iki nedenle düzenlenir. Bunlardan biri, çalışma programının olağan oturumlara sığdırılamaması ya da yüklü bir yönetsel çalışmaile olağan oturumun doldurulmasının önlenmesi istemidir. Diğeri ise, ortaya ivedilikle görüşülmesi gereken önemli bir konunun çıkmasıdır. Her iki durumda da, olağanüstü oturum yapılabilmesi için, ilgili loca ya da atölyenin, bağlı olduğu üst kuruluştan izin alması gerekir.

Özel Oturumlar:

Bir mason locası ya da atölyesinin, bazı özel amaçlarla yaptığı oturumlardan her biri "özel oturum" olarak anılır. Bu tür oturumların arasında en yaygın olanları şunlardır: Aile Oturumu, Beyaz Oturum, Yas Oturumu.

Resmi Oturum

Esk. Resmî Celse; *Fra.* Tenue solonnelle; *İng.* Official Session; *Alm.* Amtsarbeit

Bir mason locası ya da atölyesinin, mabette yaptığı oturumunun, ritüele ve masonik oturum düzenine uygun olarak yürütülen bölümü.

Bir oturumun tümü, baştan sona resmi nitelikli olabilir. Ancak, oturum gündeminde konferans ya da benzeri bir çalışma varsa, özellikle böyle bir çalışmanın uzunsüreceği gözönünde tutularak, mabette olmakla birlikte geçici olarak resmi oturumortamından çıkılabilir.

Böyle bir durumda, oturumu yöneten başkan, kardeşlerin rahat oturmalarına, yapılacak konuşmayı daha iyi izleyebilmek için yer değiştirmelerine, eldivenlerini çıkarmalarına, konuşmalarını ayağa kalkmadan yapmalarına, geleneksel yöntemin dışına çıkarak doğrudan kendisinden ya da yapılan çalışmayı yöneten kardeştensöz almalarına izin verebilir. Bir oturumun bunların yapılmasına izin verilen bölümü, "resmi oturum" sayılmaz.

Oturumun açılması, Masonluğa alınmak üzere önerilmiş kişiler ya da üyeler ile ilgili görüşmeler, tüm törenler, görevlilerce yapılan ritüelik ya da uyarıcı ve açıklayıcı konuşmalar, seçimler, ilgili masonik birimin ve bu birimin bağlı olduğu üst kuruluşun organizasyonu ile ilgili görüşmeler, Masonluğun genel ve ilgili masonik birimin özel yararları üzerine yapılacak görüşmeler, sonunda oturumun kapatılması, "resmi oturum" tanımının kapsamına girer. Bu çalışmalar sırasında, tüzük ve ritüeller ile "masonik etiket"e uyulması zorunludur.

Resmi oturumda yapılan tüm işlem ve çalışmalarla ilgili olmak üzere bir tutanak düzenlenir. Resmî oturumun dışında kalan çalışma ve konuşmaların ise, ayrıntılı olarak tutanağa geçirilmesi gerekmez; konunun kısaca özetlenmesi yeterlidir. Bu bakımdan bazı locaların zaman zaman düzenledikleri Aile Oturumu da, resmî oturum tanımının kapsamı dışında kalır.

Oturumun Açılması

Fra. Ouverture; *İng*. Opening, Calling on; *Alm*. Eröffnung

Bir locanın, atölyenin ya da bir diğer masonik birimin, toplantı günündeki gündemi uyarınca çalışması yapılacak olan herhangi bir derecesindeki oturumuna başlanması.

Bir oturumun açılabilmesi için, ilgili loca ya da atölyenin üyelerinden belirli bir sayıdaki masonun hazır bulunması gereklidir. Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir loca, geleneksel olarak, en az yedi masonun hazır bulunmasıyla açılabilir; nitelikleride locanın kurulabilmesi için bir araya gelmiş olması gereken ilk yedi masonun nitelikleriyle özdeştir. Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca bu sayı, yalnızca çırak derecesinde yapılacak olan bir oturum için zorunludur; kalfa derecesi oturumunda beş, üstat derecesi oturumunda ise üç masonun hazır bulunması yeterli sayılır.

Bir oturumun açılmasından önce, ilgili masonik birimin görevlileri, üyeleri ve konukları, yöntemine uygun olarak mabetteki yerlerini alır. Bu bakımdan, gerek simgesel derecelerde gerekse ileri ve yüksek derecelerde uygulanmakta olan üç ayrı yöntem vardır:

a) Önce görevliler mabetteki yerlerini alır. Bundan sonra üyeler ve konuklar mabede kabul edilir. (Bazı uygulamalarda konuklar, oturum açıldıktan sonra mabede alınır.)

b) Önce üyeler ve konuklar mabede girerek yerlerini alır ve görevlileri karşılar. (Bazı uygulamalarda konuklar, gene oturum açıldıktan sonra mabede kabul edilir.)

c) Görevliler, üyeler ve konuklar hep birlikte mabede girerek, belirli bir sıra izlemeksizin yerlerini alır.

Mabede giriş, bu yöntemlerden önceden belirli olan birine uyularak gerçekleştikten sonra, oturumun açılmasına geçilir.

Oturum "törenli" (yöntemine uygun) ve "törensiz" (kısaltılmış yöntemle) olmak üzere iki ayrı şekilde açılabilir. Standart açılış, çalışılacak olan derecenin ritüeline uygun olarak yapılan "törenli" açılıştır. Törensiz açılışa, oturumu yönetecek olan başkan karar verir. Böyle bir kararın gerekçesi, gündemin çok yüklü oluşu nedeniyle zaman kazanmaktır. Törensiz açılışta başkan, gerekçesini belirterek «Oturumu tek çekiçle açacağım.» der; tek bir çekiç vuruşu yaptığında oturum açılmış olur.

Standart olan "törenli" açılışta ise, ilgili derecenin ritüelindeki "ritüelik diyaloglar"a uyulur ve gene ritüelde bulunan diğer yöntemler uygulanır. Bu tür açılış, genellikle oturumu yöneten başkanın ilgili dereceye özgü vuruşlarıyla noktalanır; gerekiyorsa "alkış" ve "seslenme" ile bütünlenir. Bu sırada, toplantıya katılmak üzere geç gelmiş olanlar, derece ve yetkileri her ne olursa olsun, oturumun açılması sona edinceye kadar mabede alınmaz, bekletilir.

Gündem

Esk. Ruzname; *Fra.* Ordre du jour; *İng.* Agenda; *Alm.* Tagesordnung

Bir oturumda yapılacak olan işler ile görüşülecek konuların sırası ve bağlığı ya da kapsam özeti.

Bir masonik birimin oturum gündemi, çalışmalarını yaptığı lokaldeki ilan tahtasına asılır. Bunun yanı sıra, ilgili birimin tüm üyelerine ve bu birimin bağlı olduğu yönetici organın yetkililerine de, yeterli bir süre önceden gönderilen çağrı *(davet)* yazısında belirtilir. (Günümüzde bu işler artık elektronik ortamda yapılıyor.)

Bir locanın saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhterem ve bir yüksek derece atölyesinin başkanı, yönettiği oturumda, daha önce gündeme alınmış olan bazı konuları gündemden çıkarabilir. Gündemde yer alan maddelerin sırasının değiştirilmesi için ise, ilgili masonik birimin oturumuna katılanların oylarına başvurması gerekir.

Her toplantıda, ilke olarak, önceden duyurulmuş gündemin uygulanması gerekir. Gündemde sonradan değişiklik yapılıp yapılamayacağı tartışmalı bir konudur. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri, son anda bile oturuma katılmakta olanların çoğunluk kararıyla gündemin değiştirilebilmesi hatta eklemeler yapılabilmesine olanak tanır. Bazılarında ise, önceden duyurulmuş gündemde yer alan bazı maddeler çıkarılabilir ama ekleme yapılamaz.

Mason birimlerinin oturumlarında görüşülen her konu mutlaka gündeme alınmaz. Özellikle her oturumda yapılması olağan işlemlerin gündemde belirtilmesi gerekmez.

Gündeme alınmaksızın, önceden üyelere önceden bildirilmeksizin yapılamayacak iş ve işlemler de vardır. Bunların içinde özellikle şunlar sayılabilir:

- Üzerinde gizli oylama yapılması gereken herhangi bir konu;
- Herhangi bir görevlinin seçimi;
- Bir üyenin düzensiz ilan edilmesinin görüşülmesi;

- İstifasını geri almak ya da düzene dönüş yapmak isteyen masonlarla ilgili görüşme ve kararlar;
- Bir başka masonik birim ya da kuruluşun üyesi iken, matrikülü ile birlikte ilgili masonik birime geçmek isteyen masonlar hakkında yapılacak görüşmeler;
- Bir mason adayı ya da derecesinin yükseltilmesi sözkonusu bir mason ile ilgili yönetsel işlemler;
- Masonluğa kabul ve derece artırımı törenleri;
- Toplantıların belirli bir süre için ya da süresiz olarak tatil edilmesi kararı.

Bazı masonik birimler, bir sonraki toplantının gündemini, yapılan her bir toplantıdan sonra saptar. Kimisi üst üste birkaç toplantının, kimisi ise birkaç aylık hatta bir yıl boyunca yapılacak tüm toplantıların gündemlerini önceden belirlemeyi gelenek edinmiştir.

Bazı masonik birimler, her toplantı için "seçenekli gündem" düzenleyerek çalışır. Bu yöntemde, toplantının asıl gündemi herhangi bir aksama nedeniyle uygulanamayacak olursa, önceden belirlenmiş yedek gündem uygulanır.

Mason kuruluşlarının genel kurul toplantılarının gündemleri de, gene belirli bir süre önceden, genel kurula katılması gereken delegelere gönderilir. Bu toplantılarda da önceden gündeme alınmaksızın görüşülemeyecek konular vardır. Bunların arasında özellikle aşağıdakiler sayılabilir:

- Yönetici organların çalışmalarına ilişkin raporlar;
- Bilançonun aklanması ve yeni bütçenin kabul edilmesi;
- Tüzük ve ritüeller üzerinde değişiklikler yapılması;
- Yeni görevlilerin seçimi.

Yukarıda belirtilenlerin dışında, bir genel kurul toplantısında, toplantıya katılan üyelerin çoğunluk oyu ile gündem üzerinde değişiklik yapılabilir. Ancak, gündemde olmayan bir konu üzerinde karar alınması durumunda, toplantıya katılmamış olan delegeler sonradan itirazda bulunabilir.

Konferans Oturumu

Esk. Konferans Celsesi; *Fra.* Tenue de Discours
İng. Speaking Session; *Alm.* Sprachesitzung

1. Yalnızca bir konferans ya da benzeri bir çalışmanın yer aldığı, mabet dışında yapılan, herhangi bir ritüelik özellik taşımayan oturum.

2. Bir mason locası ya da atölyesinin, mabette yaptığı oturumun, olağan ve geleneksel disiplin kurallarından bazılarına uyulmayabildiği bölümü.

Bu anlamdaki konferans oturumu, bir mason locası ya da atölyesinin her toplantısında yer almadığı gibi, yapıldığı toplantının tümünü kapsamaz. Terimin bu şekildeki kullanımı, oturumun kendiliğini değil, oturum sırasında bir konferans veriliyor ya da benzeri bir çalışma yapılıyorsa, bu çalışma süresinde mabetteki genel durumu dile getirir.

Konferans oturumunda, konuşma ve çalışmaların, oturuma katılan tüm masonlarca daha iyi izlenebilmesi için, ritüelin ve masonik etiketin gerektirdiği geleneksel kurallar yumuşatılabilir. İsteyenlerin mabette yerlerini değiştirmesine, disiplini bozmaksızın rahatça oturmasına, eldivenlerini çıkarmasına, söz isterken kuralların belli bir ölçüde dışına çıkmasına, herkesin oturduğu yerde konuşmasına hatta görüşmelerin düzenli bir söyleşiye dönüşmesine izin verilebilir.

Dinlenme

Esk. İstirahat; *Fra.* Rafraîchissement; *İng.* Refreshment, Calling Off; *Alm.* Erfrischung

Bir masonik birimin oturumuna, kısa bir süre için ara verilmesi.

Bu ara, iki ayrı durumda verilebilir:

a) Aynı gün, birbirini izleyen farklı derecelerde oturumlar yapılması;

b) Derece değişimi söz konusu olmamakla birlikte, oturumun çok uzun sürmesi.

Dinlenme için ara verilmesinde ve aradan sonra yeniden çalışmaya başlanmasında ritüelik yöntem uygulanmaz.

Oturumun Kapanması

Fra. Clôture, Fermeture; *İng.* Closing, Calling Off; *Alm.* Schliessung

Bir loca, atölye ya da bir diğer masonik birimin oturumuna son verilmesi.

Bir oturum, ilgili derecenin açılışında olduğu gibi, standart olarak ritüele uyularak kapatılır. Oturumun kapanışına ilişkin ritüelik diyaloglar ve işlemler, genellikle, açılışına oranla daha kısadır. Dolayısıyla, bir oturumun zaman zaman "törensiz" olarak açılmasına karşılık, aynı şekilde kapatma pek seyrek uygulanır. Kısaltılmış ya da törensiz kapanış, çoğu kez, oturumu yapılmış dereceden hemen sonra ve ara vermeksizin bir diğer derecenin oturumuna geçilecekse yapılır. Bununla birlikte, oturumun beklenmedik ölçüde uzun sürmüş olması durumunda, başkan, tek bir çekiç vuruşu yaparak oturuma son verdiğini duyurabilir.

Herhangi bir masonik birimin oturumunda, gündemdeki konuların görüşülmesi ve ilgili çalışmaların tamamlanmasından sonra, genellikle şu sıra izlenir:

- Yararlar ve engeller *(mazeretler)* üzerinde söz verilmesi ve bunlara ilişkin görüşmelerin yapılması;
- Keselerin dolaştırılması; ritüel ya da uygulanan yöntem gerektiriyorsa, incelenip sonuçlarının duyurulması;
- İlgili masonik birimde sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) olarak görev yapan masonun oturuma ilişkin yasal görüşünün alınması;
- Oturuma son verilmesi.

Herhangi bir derecenin oturumu, açılışında olduğu gibi, ritüelik vuruşlarla kapatılır. Ritüel uyarınca gerekiyorsa, gene alkış ve seslenme yapılır.

Oturum sona erdiğinde, oturuma katılmış olanların mabetten çıkış sırası ve yöntemi, oturumun açılmasından önceki giriş yönteminin tersidir; uygulanan yöntem uyarınca mabede en son girenler (geç kalanlar dışında) en önce, ilk girenler de en sonda çıkar.

Belli bir derece oturumundan sonra, ara verilmeksizin daha yüksek bir derecede bir başka oturum daha yapılacaksa, yalnızca bir sonraki oturum için dereceleri yeterli olmayanlar ile engelleri nedeniyle gitmek zorunda olanlar çıkar; diğerleri kalır. Aynı şekilde fakat daha alt bir derecede bir başka oturum yapılacaksa, yalnızca engelleri nedeniyle gitmek zorunda olanlar ayrılır, diğerleri sonraki oturum için kalır.

Dağılma

Fra. Dispersion; *İng*. Dispersal; *Alm*. Sich zerstreuen

Mabetteki bir oturuma katılmış olanların, herhangi bir kurala uymadan, karışık olarak hep birlikte mabetten ayrılması.

Aslında mabede giriş ve çıkışın belirli bir yöntemi vardır. Toplantıdan sonra gelişigüzel bir dağılma pek ender görülen bir uygulamadır. Daha çok ileri ve yüksek derecelere özgüdür.

Tutanak

Eş. Tersimat; *Fra*. Minutieux; *İng*. Minutes; *Alm*. Verhandlungsschrift

Herhangi bir oturumun geçmiş kapsamını özetleyen belge.

Masonlukta, her mason biriminin ve kuruluşunun yaptığı oturumun evrelerine mutlaka bir tutanağa geçirilir. Bu işlemi, ilgili birim ya da kuruluşun sekreteri yapar.

Hazırlanan tutanak, aynı birim ya da kuruluşun, aynı derecede yaptığı bir sonraki oturumda okunur. Üzerinde düzeltmeler gerekiyorsa yapılır. Bundan sonra oturuma katılanların oyuna sunulur. Kabul edildikten sonra da, ilgili masonik birimin başkanı ve sekreteri bazı obediyanslarda ayrıca sözcü (hatip / yasalar sözcüsü) tarafından imzalanarak dosyasına kaldırılır.

Bir masonik tutanağın kapsamı genellikle şunlardan oluşur:

- Oturumun tarihi, saati, yeri ve hangi derecede yapıldığı;
- Oturumun gündemi;
- Oturumda hazır bulunan görevlilerin ve protokolde olanların adları;
- Oturuma katılan diğer masonların adları (belirtilmezse listesi eklenir);
- Önceki tutanak üzerinde yapılmış düzeltmelere ilişkin açıklama;
- Okunan levhaların niteliği;
- Gündem üzerinde yapılmış olan değişiklikler;
- Yönetsel işlemler üzerindeki görüşmeler ve alınan kararlar;

- Ritüelik uygulamaların özet olarak betimlemesi;
- Konferans oturumu çerçevesinde yapılan konuşmaların özeti;
- Engel (mazeret) bildirmiş olanların adları;
- "Yararlar" bölümünde yapılmış konuşma, görüşme ve duyuruların özeti;
- Okunan raporların özetleri;
- Göreve getirme töreni (isat) yapılmışsa, törenin özet anlatımı;
- Seçim yapılmışsa, her bir göreve aday olanların adları ve seçim sonuçları;
- Öneri Kesesi'nin getirdiği öneriler ve Dul Kesesi'nin arta kalan kapsamı.

Böylece düzenlenen tutanaklar, ilgili mason birimi ve kuruluşunun tarihsel belgeleri niteliğini taşır.

Biraz da özel nitelik taşıyan oturumlara bakalım.

İvedi Loca / Oturum

Fra. Loge d'Urgence; *İng*. Lodge of Emergency; *Alm*. Notloge

Bir locanın, olağan toplanma günlerinin dışında, özel bir amaçla ve ivedi olarak düzenleyip yaptığı bir toplantı.

Bu terim, bir bakıma "olağanüstü oturum" ile eş anlamlı olmak üzere kullanılır. Ancak, kimi zaman bir loca, önceden bir dönem boyunca uygulamayı tasarlamış olduğu çalışma programını, olağan toplantı günlerine sığdıramadığını görebilir. Böyle bir durumda, zaman zaman olağanüstü oturumlar düzenleme gereksinmesi duyulabilir. Fakat bu amaçla düzenlenen "ara oturumlar" ivedi nitelik taşımaz. Dolayısıyla, "ivedi loca" ya da "olağanüstü oturum" terimiyle "ara oturum" terimi özdeşleştirilmemelidir.

Bir olağanüstü oturumda, -özellikle ivedi loca toplantısında- salt bu toplantıya özgü bir özel gündem sözkonusudur. Böyle bir toplantıda, gündemde yer alan özelveçok önemli olan belli bir konu dışında hiçbir işlem yapılmaz.

Ara Celse / Ara Oturum / Ara Toplantı

Fra. Loge intermède; *İng*. Intermediate Lodge; *Alm*. Zwischenloge

Bir locanın, olağan toplantı günlerinin dışında yaptığı oturum ya da toplantı.

Böyle bir toplantı, genellikle bir locanın bir dönem içinde yapmayı ve yürütmeyi tasarladığı çalışma programını olağan toplantı günlerine sığdıramayışından ilerigelir.

Özellikle önceden tasarlanmış olan yönetsel işlemler beklenmedik bir şekilde artış gösterirse, programdaki diğer çalışmaların aksamadan yürütülebilmesi için ara toplantı yapılması bir çözüm yoludur. Ayrıca, önemli bir konunun ivedilikle görüşülmesi için, locanın olağan toplantı günlerinin dışında bir ek toplantı yapılabilir.

Ara toplantı yapılması, genellikle locanın bağlı olduğu obediyansın yetkili organının buna izin vermesini gerektirir.

Aile Celsesi / Aile Oturumu

Fra. Conseil de Famille; *İng*. Family Lodge; *Alm*. Geschlossenesitzung

Bir locanın, kendine özgü iç işlerini ve sorunlarını görüştüğü toplantı.

Böyle bir oturuma, ilgili locanın üyeleri dışında sadece varsa loca büyük müfettişive locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın büyük üstadı, ayrıca bazı obediyanslarda büyük üstat kaymakamı ya da büyük üstat yardımcıları katılabilir.

Aile oturumuna bu adın veriliş nedeni, bir locanın, simgesel olarak bir AİLE niteliği taşımasıdır.

Toplantıda locanın iç işleri ve sorunlarıyla ilgili her konu tüm açıklığıyla görüşülebilir ama yönetsel nitelikli hiçbir karar alınmaz. Oylamaya başvurulabilirse de bu işlem karar için değil, yalnızca üyelerin çoğunluğunun ilgili konudaki eğilimini belirlemek içindir; locanın kendi içinde doğmuş birtakım sorunlar varsa, bunlara çözüm aranır.

Beyaz Oturum

Eş. Beyaz Celse; *Fra*. Tenue blanche; *İng*. Open Session; *Alm*. Offenesitzung

Yalnızca erkeklerin üye olabildiği mason localarında, "hemşireler" olarak nitelenen mason eşleri ve yetişkin kız çocuklarının da -bazı yerlerde kimi diğer konukların- katılmalarıyla birlikte düzenlenen özel toplantı.

Çoğu localar, bu toplantıyı mabette yapar. Bazılarında ise, hemşireler ve konuklar mabede alınmaz; toplantı mabedin bulunduğu lokaldeki bir başka salondadüzenlenir.

Bazı uygulamalarda bu toplantılara masonların sadece eşleri kabul edilirken, bazılarında anneleri, yetişkin kız kardeşleri ve dul eşleri de alınabilir. Bazıları, bu oturuma kabul edilebilecek yetişkin kızların ve kız kardeşlerin, evlenmemiş olmalarını zorunlu görür.

Babalar, erkek kardeş ve erkek çocuklar geleneksel olarak bu oturumlara kabul edilmez. Sadece erkeklerin mason olabileceğini benimseyen mason kuruluşları, bunun gerekçesi şöyle açıklamıştır: *«Masonların erkek yakınlarının, eğer "mason" olabilme niteliklerini taşıyorlarsa, doğrudan Masonluğa girebilmeşanslarıvardır; bundan önce bir beyaz oturuma katılmaları uygun düşmez. Fakat zaten "mason" olabilme nitelikleri yoksa, bu toplantılara katılmalarının da bir anlamı olmaz.»*

Buna karşın, böyle bir gerekçeyi mantık ile uyumlu bulmayan mason kuruluşları, masonların erkek yakınlarını yani babaları, erkek kardeşleri ve çocuklarını da bu oturumlara konuk olarak kabul eder.

Kadınların da "mason" olabilmesi, beyaz oturumların anlamının zayıflamasına yol açmıştır. Fakat her erkek masonun eşi de mason olmadığı için, yalnızca erkekleri üyeliğe kabul eden localar beyaz oturum düzenlemeyi sürdürür.

Öte yandan kadın mason localarında ve hem erkekleri hem de kadınları üyeliğekabul eden karma localarda beyaz oturum düzenlenip düzenlenemeyeceği, düzenlenecekse bunun ne gibi kurallarının olacağı bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda liberal bir tutum benimseyen obediyanslar, masonların cinsiyetine bakmaksızın, tüm yakın akrabalarının bu oturuma katılabileceğini öngörmüştür. Bu konuda daha da ileri giderek, masonların yalnızca yakınlarının değil, dost ve arkadaşlarının da bu oturumlara kabul eden obediyanslar vardır. Nitekim günümüzde kadın mason locaları da beyaz oturum düzenlemektedir.

"Beyaz oturum" terimi, bunun Fransızca karşılığının çevirisi olarak alınmıştır. Bu amaçla, doğrudan Fransızcadan dönüştürme bir terim olan **"tönü blanş"** da kullanılır. Bu ise, "açık oturum" anlamına da gelmektedir.

Beyaz oturumun, Masonluğun ezoterik niteliğine uygun olarak "kapalı" yapılmadığı, dolayısıyla hiçbir masonik nitelik taşımadığı, masonların tanıdıklarıyla bir araya geldikleri sıradan bir toplantı olduğu da söylenir. Bunu söyleyenler, mabede masonlardan başka hiç kimsenin giremeyeceği görüşünde olanlardır.

Buna karşılık, mabette düzenlenen beyaz oturumlar, bu amaçla hazırlanmış bir özel ritüele göre yapılır. Genellikle bir konferans ya da benzer bir çalışmaya da yer verilir. Bu çalışmada, güncel nitelikte ya da sosyal özellikte bir konu işlenebileceği gibi, konuklara Masonluk üzerine bilgi verilmesi amaçlanabilir. Hatta günün konuşmasının bir konuk tarafından yapılması da söz konusu olabilir.

Yeni evlenmiş olan bir mason ve eşi için, kendileri isteyecek olursa, o masonun üyesi olduğu locada bir tören düzenlenebilir. Masonik nikâh olarak da anılan bu tören, aslında ritüelik bir kutlamadır. Mutlaka bir beyaz oturumda yapılır. Çoğu obediyansların, bir de bu amaçla kullandığı bir özel ritüel vardır.

Beyaz oturumlarda, locanın diğer işleri ve çalışmaları gündeme alınmaz. Tutanaklar, bildirgeler ve duyurular locanın bir sonraki olağan oturumuna bırakılır.

Bu oturumdan sonra, konukların da katıldığı bir yemek ya da kokteyl düzenlenir. Beyaz oturumun düzenli bir "masonik toplantı" sayılmayışının nedenlerinden biride budur. Çünkü her mason locasının ritüelik toplantısında mutlaka yapılan standart işler bir beyaz oturumda uygulanmaz.

Bazı localar, her yıl bir beyaz oturum düzenlemeyi âdeta gelenekselleştirmiştir. Ancak bir locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın tüzüklerinde bunun için bir zorunluluk yoksa, yılda bir ya da belirli aralıklarla böyle bir oturum düzenlemesi gerekmeyebilir. Öte yandan bir loca, masonik çalışmalarını aksatmadan, bir yıl içinde birden çok beyaz oturum da düzenleyebilir.

Yas Oturumu

Esk. Matem Celsesi; *Eş.* Anma Oturumu
Fra. Tenue Funébre, Tenue de Deuil; *İng.* Sorrow Lodge; *Alm.* Trauerloge;

Bir masonik birimin, **Sonsuz Doğu**'ya göçmüş olanların anılması için düzenlediği özel oturum.

Böyle bir oturum ancak gerekli olduğunda yapılır. Özel bir ritüeli olan bu oturumda, Sonsuz Doğu'ya göçmüş olan masonun öz geçmişi, masonik yaşamı boyunca yaptıkları ve onunla ilgili bazı anılar anlatılır.

Böylece, oturum ile bağlantılı başlıkları bitirmiş olduk.

Oylama

Fra. Votation; *İng.* Voting; *Alm*. Abstimmung

Toplumsal buyrultunun belirlenmesi için başvurulan yöntem.

Masonlukta oylama, üç temel amaçla yapılır. Bunlardan biri, ilgili masonik birimin herhangi bir konudaki tutumunun ya da yürütülecek bir işin nasıl olması gerektiğinin belirlenmesi için, bir diğer deyişle karar verilmesi amacıyla yapılan oylamadır. Bundan daha önemli olanları ise, görevlilerin seçimi amacıyla yönetsel işlemler sırasında (adaylarla ilgili olarak, sonunda karar verilmesi gereken görüşmelerde) yapılan oylamalardır.

Bazı oylamalar, katılanların el kaldırmaları suretiyle açık olarak, bazılarıise oy pusulaları kullanarak ya da "skrüten" olarak anılan yöntemle kapalı olarak yapılır. Hangi oylamaların açık, hangilerinin oy pusulasıyla, hangilerinin de skrüten yöntemiyle yapılacağı, ilgili mason örgütünün tüzüklerinde belirtilir. Bu konuda,mason kuruluşları arasında yer yer farklı uygulamalar vardır.

Yöntemin bir kurala bağlanmamış olduğu durumlarda, masonik geleneklere uyulur ya da oylamanın nasıl yapılacağını ilgili masonik birimin başkanı kararlaştırır.

Tüzüklere ve geleneklere aykırı olmamak koşuluyla, oylamanın nasıl yapılacağı konusunda da bir ön oylama yapılabilir.

Seçim Oylamaları:

Görevlilerin belirlenmesi için yapılan oylamalardır. Önemli ya da birincil nitelikli görevlere seçileceklerin oylamalarında, tek bir aday bile olsa, oy pusulası kullanılması gelenek edinilmiştir. Çünkü tek bir adayın seçilmesi için açık oylama yapılması, "seçim" değil, önerilen adayın seçilmesinin "onanması" niteliğini taşır.

İkincil nitelikli görevlere seçilecek olanlar için, çoğu yerde açık oylama yapılması yöntemi benimsenmiştir. Bununla birlikte, kimi mason kuruluşlarında tek bir aday için kapalı oylama yapılması gereksiz bir işlem olarak görüldüğü için, açık oylama ile "onama" yönteminin uygulanması benimsenmiştir.

Masonlukta sürdürülen bir diğer gelenek, yalnızca aday gösterilmiş olanlara oy verilmesidir. Masonik görgü ve gelenekler, aday olmayanlaraoy verilmemesinigerektirir.

Kapalı oylamalarda, katılması gerekenlerin sayısı ile toplanan oyların sayısının tutmaması ya da boş oylar çıkması durumunda, belirgin sonuç her ne olursa olsun, oylama yenilenir. Bazı masonik kuruluşların tüzükleri uyarınca, böyle bir durumun süregiderek seçimi çıkmaza sokmaması için, belirli sayıdaki turdan sonrakioylamalarda, yalnızca geçerli oyların sayılması kuralı getirilmiştir.

Herhangi bir seçimde ikiden çok aday varsa ve adaylardan hiçbiri yeterli çoğunluğu sağlayamazsa; gene tüzüklerde belirtilen sayıdaki turdan sonra, yalnızcason turdaen çok oy almış olan iki aday arasında oylama yapılır. Bu yönteme "balotaj" denir.

Yönetsel İşlemlerin Oylamaları:

İlgili masonik birimin, bir kişi hakkında kararını belirlemek üzere yapılan oylamalardır.

Bu tür oylamaların bazıları açık bazıları ise "skrüten" yöntemiyle yapılır.Herikisinde de oylamaya katılma hak ve yetkisi bulunan tüm masonların oylarını kullanmaları zorunludur. Verilecek olan oy, ya olumlu ya da olumsuz olacaktır; çekimser kalınamaz.

Bu oylamalarda da verilen oyların sayısı, oylamaya katılması gerekenlerin sayısını tutmazsa, sonuç belli olsa bile, geleneksel olarak, oylamanın yinelenmesi gerekir.

Yönetsel işlemler ile ilgili oylamalar, çoğunlukla şu gibi durumlarda yapılır:

- Bir mason adayının Masonluğa kabul edilmesine ya da bir masonun derecesinin yükseltilmesine karar verilmeden önceki yönetsel aşamalarda;
- Bir masonun düzensizliğinin kararlaştırılmasında, tüzükler gerektiriyorsa istifasının kabul edilmesinde ve tüzükler elveriyorsa istifasını geri almasının ya da düzene dönüşünün onaylanmasında;
- Bir başka masonik kuruluş ya da birimin üyesi olan bir masonun üyeliğe kabul edilmesinde;
- Uzun süreli izin dileklerinin onaylanmasında.

Bu tür oylamaların yapılmasından önce, mutlaka oturuma katılanlara görüşlerini belirtebilmeleri bakımından söz verilir. Tüm görüşmeler tamamlandıktan sonra, eğer oturumu yöneten başkan herhangi bir nedenle konuyu "çekiçaltı" ederek gündem dışına çıkarmayacak olursa, ancak sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) yasal görüşünü belirterek oylama yapılmasını istediğinde oturuma katılmakta olanların oylarına başvurulur.

Karar ve Onay Oylamaları:

Herhangi bir konuda, ilgili masonik kuruluşun ya da birimin çoğunluk eğiliminin ya da buyrultusunun belirlenmesi, ayrıca daha önce yetkilendirilmiş kurulların ön karar ve uygulamalarının onaylanması için yapılan oylamalardır.

Oylamaya geçilmezden önce, gene hazır bulunanlara konu üzerinde görüşlerini belirtmeleri için söz verilmesi, genellikle uygulanan bir geleneksel kuraldır. Ancak bazı konular, nitelikleri uyarınca, isteyen herkese söz verilmeden ve üzerinde ayrıntılı görüşmelerde bulunulmadan doğrudan oylanıp sonuçlandırılabilir.

Bu tür oylamalar genellikle açık olarak yani oylamaya katılanların eğilim ya da uygun görüşlerini ellerini kaldırarak belirtmeleri şeklinde yapılır. Bununla birlikte, oylamaya katılacak olanların yeterli görülen bir oranının istemi üzerine kapalı oylamaya da başvurulabilir.

Bu oylamalarda, Masonluğun yasaları, ilgili masonik kuruluşun tüzükleri, masonik gelenekler ve ritüeller ile bağlantılı olanlar üzerinde, ancak sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) olumlu görüş bildirecek olursa oylama yapılabilir. Bunun dışında kalanları ise, herhangi bir yasal görüş alınmasına gerek olmaksızın oylanabilir.

Oylamanın Önemi ve Değeri:

Oylama, Masonluğun "demokratik" bir kurum oluşunun göstergelerinden biridir. Bu yöntemle alınan bir karar, yalnızca bu karardan yana oy kullanmış olanların değil, hatta yalnızca oylamaya katılmış olanların da değil, ilgili masonik birimin kararıdır.

Bu bakımdan hiçbir mason, görüşmelerde ve oylamada bulunmadığı, ya da oylama sonucunda alınmış kararın tersine oy kullandığı gerekçesiyle karara karşı çıkamaz. Oylamayla alınmış olan bir kararı benimsemekte olmasa bile, bu kararın uygulamaya konmasını engelleyici girişimlerde bulunamaz ve karar uyarınca kendisine yüklenen görevleri yerine getirmekten kaçınamaz.

Ancak bu gelenek ya da etiket kuralı, bir masonun, Masonlukta kendince yanlış olan bir uygulamayı değiştirmek ve düzeltmek için ilgilileri uyarmasını hatta birtakım girişimlerde bulunmasını engellemez. Her mason, bir yanlışı giderilmesi, bunun yerine doğrusunun getirilmesi için öneriler getirmek ve kendi görüşünü savunmak hakkını korur. Hatta bunun böyle yapılması bir masonik görev sayılır.

Skrüten

Fra. Scrutin; *İng*. Balloting; *Alm*. Kugelabstimmung

Herhangi bir konu üzerinde karar verilmesi gerektiğinde, yalnızca olumlu ve olumsuz görüşleri belirlemek amacıyla yapılan gizli oylama.

Bu uygulamada ya iki ayrı kutu (iki ayrı torba da olabilir) ya da birbirinden ayrılmış iki gözü bulunan bir kutu kullanılır. Bir yanda, oylamaya katılacak olanların tümüne aynı anda yetecek sayıda olumlu ve olumsuz oy elemanları bulunur. Bu oy elemanları, genellikle küçük bilyeler ya da küplerden oluşur ve "bûl" olarak anılır.

Bûllerin kimisi beyaz, kimisi kırmızı ya da siyah renklidir. Beyazlar olumlu, kırmızı ya da siyahlar olumsuz oy vermek amacıyla kullanılır. Çoğu uygulamalarda, oylama sırasında seçilecek olan bûlün el yordamıyla ayırt edilebilmesini sağlamak için kullanılan bûllerin şekilleri de birbirlerinden farklıdır.

Skrüten yöntemiyle oylamaya katılan kişi, bûllerin toplu bulundurulduğu yerden tek bir bûl alır ve bunu oylama sonucunun değerlendirileceği diğer yere bırakır. Bazı uygulamalarda ise, skrüten yapılmasına karar verildiğinde, oylamaya katılacak tüm masonlara birer çift bûl dağıtılır; sonra tek gözlü bir skrüten kutusu dolaştırılarak oylar toplanır; daha sonra bir torba dolaştırılarak kullanılmamış olan bûller geri alınır.

Herhangi bir masonik birimde skrüten yapılmasının amacı, oylamaya katılacak masonların, olumlu ya da olumsuz görüşlerini belirtirken, herhangi bir baskı ya da etki altında kalmaması, oylarını çekinmeden ve özgürce kullanabilmeleri sağlamaktır. Oylama sonucu olumluysa işlemler sürdürülür; olumsuz çıkarsa durdurulur ya da ertelenir.

Herhangi bir masonik birimde skrüten yapılabilmesi için, şunlar gereklidir:

- İlgili yönetsel işlemin ve bu konuda bir karar alınacağının oturum gündemi kapsamında belirtilmiş olması;

- Konu üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, ilgili masonik birimin oturumunu yöneten başkanın, yetkisini kullanarak bu konuyu önceden gündemden çıkarmış ya da "çekiçaltı" etmiş olmaması;
- Konuyla ilgili görüşmelerden sonra sözcü(yasalar sözcüsü /hatip)tarafından bir sonraki işleme geçilebilmesi için skrüten yapılması gerektiğinin belirtilmiş olması.

Mason kuruluşlarının tüzüklerinde, bir skrüten sonucunun olumsuz sayılabilmesi için, en az kaç kırmızı ya da siyah oyun verilmiş olması gerektiği belirtilir. Eğer bu sayının altında yani işlemlerin sürdürülmesini engelleyemeyecek sayıda olumsuz oy verilmiş olduğu görülürse; bu durum, Masonluktaki simgesel dil uyarınca **"bulutlu"** olarak anılır. Eğer belirlenmiş limitin üstünde olumsuz oy çıkarsa; buna, skrütende kullanılan bûllerin rengine göre **"kırmızılama"** ya da **"siyahlama"** denir.

Hiçbir olumsuz oy çıkmaması durumunda, skrütenin sonucu **"ak pak"** olarak nitelenir.

Eskiden, bir skrüten yapıldığında, tek bir olumsuz oy bile işlemin durdurulması için yeterli sayılırdı. Sonradan, tek veya bir-iki olumsuz oyun, bir yanılgıdan ya da yanlış anlamadan kaynaklanabileceği, bir ön yargı ile ya da bambaşka bir nedenle kullanılmış olabileceği düşünüldü. Bu tür oylamalara tolerans getirildi ve kararın olumsuz sayılabilmesi için gerekli siyah ya da kırmızı oyların sayısı belirlendi. Bu konuda dünya çapında çoğunluğun benimsemiş olduğu sayı "üç"tür. En az bu belirlenmiş sayıda veya daha çok olumsuz oy çıkarsa, ilgili işlem durdurulur ya da ertelenir.

Zaman zaman ve yer yer, skrüten işleminin yozlaştırılarak kötüye kullanıldığı görülmüştür. Masonik etiket, skrüten yapıldığında hangi durumlarda olumsuz oy kullanmak gerektiğini belirler. Her mason, skrütende istediği oyu kullanmakta özgür olmakla birlikte, hakkında oylama yapılan kişiyle hiçbir ilgisi olmayan nedenlerle olumsuz oy kullanmaması gerektiğini de bilmelidir. Bir diğer deyişle, bir mason özgürlüğünü doğru kullanmalıdır.

Eğer skrüten uygulaması amacıyla hiç bağdaşmayan bir nedenle kullanılacak olursa, değerini yitirir. Böyle bir durumda ilgili mason kuruluşu "gizli oylama" yöntemini kaldırıp her işlemde "açık oylama" yapmak zorunda kalabilir.

Bazı mason kuruluşlarının tüzüklerinde, özellikle mason adaylarıyla ilgili yönetsel işlemlerdeki skrütenlerde uygulanmak üzere iki ayrı olumsuz oy sayısı belirlenmiştir. Bunlardan küçük olanı adayın işlemlerinin bir süre için ertelenmesini gerektirir; büyük olanı bu aday ile ilgili işlemin bir daha gündeme getirilmemek üzere istemin geri çevrildiği (ret) anlamına gelir.

Bir skrüten uygulamasında, önce verilmiş olan oylar sayılır. Bunun, oylamaya katılmış olması gerekenlerin toplam sayısına eşit çıkması gereklidir. Bir tek eksiklik ya da fazlalık, belli olan sonuca hiç bakılmaksızın, skrütenin yeni baştan yapılmasını gerektirir. Skrüten sonucu ise, her ne olursa olsun duyurulur. Sonucun istenmeyen bir şekilde çıkmış olması nedeniyle ya da bazılarının yanlış oy kullandıkları gerekçesiyle yenilenmez.

Bûl

"Skrüten" yöntemiyle yapılan oylamada kullanılan oy verme öğelerinden herhangi biri.

Yalnızca iki ayrı renk bûlden söz edilebilir. Olumlu görüşü belirtmek üzere kullanılan bûl beyazdır. Olumsuz görüşü belirten bûl ise kırmızı ya da siyahtır.

Skrüten sırasında, kullanılacak bûlün el yordamıyla ayırt edilebilmesi için şekilleri de farklı olarak düzenlenir. Genellikle biri küresel diğeri köşelidir.

Skrüten yapılırken, oylamaya katılan kişi, bu iki bûlden birini seçerek ilgili konuda olumlu ya da olumsuz tutumunu belirtir.

Kırmızılama

Fra. Rouge Bouler; *İng*. Redballing; *Alm*. Rotkugelung

Bir mason adayı ya da derecesinin yükseltilmesi düşünülen bir mason için yapılan skrütende, işlemlerin ertelenmesine ya da istemin geri çevrilmesine neden olacak sayıda olumsuz oy verilmesi.

Bu terim **"skrüten"** yöntemiyle yapılan oylamada, olumsuz oyların kırmızı bûl ile belirtildiği uygulamalarda kullanılır.

Siyahlama

Fra. Noire Bouler; *İng*. Blackballing; *Alm*. Schwarzkugelung

Bir mason adayının Masonluğa kabul edilmesi ya da bir masonun derecesinin yükseltilmesi için "skrüten" yöntemiyle yapılan oylamada, istemin geri çevrilmesini gerektirecek ölçüde çok sayıda olumsuz oy kullanılması.

Bu terim, bir skrüten uygulamasında olumsuz ya da karşıt oyların siyah bûl kullanılarak belirtildiği mason kuruluşlarında geçerlidir.

Ak ve pak / Akpak

Fra. Pur et Sans Tâche; *İng*. Clear; *Alm*. Klar

Hiçbir olumsuzluk olmayışı; hepsi temiz.

Bu terim, herhangi bir mason biriminde "**skrüten"** denilen yöntemle yapılan bir oylama sonucunda tüm oyların "olumlu" olması durumunu yansıtır.

Ak ve pak elbette bir oy birliğidir ama başka konularda da geçerli olabilir.

Oy Birliği

Esk. İttifak; *Fra*. Unanimité; *İng*. Unanimity; *Alm*. Einmütigkeit

Herhangi bir oylamada, katılanların tümünün belli bir seçim ya da karar için aynı oyu kullanması.

Masonlukta, oylamaya başvurularak alınan kararlarda ve seçimlerde genellikle demokratik ilkeler benimsendiğinden, oy çokluğu *(ekseriyet)* yöntemi geçerlidir. Ancak, bir mason adayının Masonluğa kabul edilebilmesi için yapılan işlemler sırasındaki kural farklıdır.

Bu oylamalar ister açık olarak ister "skrüten" denilen kapalı yöntemle yapılsın, kararın olumlu sayılabilmesi için, belirli sayıdan fazla olumsuz oy verilmemiş olması gerekir. Bu sayı, çoğu obediyanslarda "üç" olarak saptanmıştır.

18. yüzyıl ortalarına kadar ise bir aday ile ilgili olan oylamalarda olumlu karar alınabilmesi için "oy birliği" zorunlu görülürdü. Günümüzde de bu eski yöntemi benimseyerek, uygulamalarını buna göre sürdürmekte olan obediyanslar vardır. Öte yandan, birçok mason ritinde, bu ritin özellikli nitelik taşıyan derecelerine alınması önerilmiş adayların oy birliğiyle kabul edilmeleri gerekli görülür.

Balotaj

Fra. Ballotage; *İng*. Ballotage; *Alm*. Kugelung

İki seçenek arasında yapılan oylama.

Bu terim, Masonlukta iki ayrı anlama gelmek üzere kullanılır:

a) Herhangi bir karar önerisi üzerinde gizli oylama ile olumlu ve olumsuz oyların saptanması. Buna "skrüten" denir.

b) Bir seçimde, adaylardan hiçbiri seçilebilmek için gerekli olan oy sayısını sağlayamazsa, seçimin sürüncemede kalmaması için, belirli sayıdaki turdan sonraki oylamanın, daha önce en çok oy almış iki aday arasında yapılması.

Skrüten uygulaması "Evet!" ve "Hayır!" oyları arasındaki balotajdır. Fakat skrüten dışında balotaj yapılırken, iki seçeneğin mutlaka birbirine karşıt olması gerekmez.

Mason kuruluşlarının çoğunda görevlilerin belirlenmesi için yapılan seçimde, herhangi bir göreve seçilebilmek için, belli sayıda oy sağlamış olmak gerekli görülür. Bu belli sayı, oylamaya katılanların bir oranıdır. Bu oran, salt çoğunluk *(yarıdan bir fazla)* olabildiği gibi "üçte iki" ya da "dörtte üç" de olabilir. Oylamaya katılan aday sayısı ikiden çoksa, hiçbir adayın salt çoğunluk oyunu bile sağlayamaması sözkonusu olabilir. İşte böyle bir durumda, sonuçsuz kalmış olan son tur oylamada en çok oyu almış bulunan iki aday arasında balotaj yapılarak, seçim bir sonuca bağlanır

Ödenti

Esk. Aidat; *Fra*. Cotisation, Capitation;
İng. Annuity, Subscription; *Alm*. Jahresrente

Parasal yükümlülük.

Her mason, üyesi olduğu masonik kuruluşlara, belli zamanlarda ve belirli tutarda bir para ödemekle yükümlüdür. Böyle bir yükümlülük yalnızca Masonluğa, mason demek ve kuruluşlarına özgü değildir. Herhangi bir dernek ya da sosyal kurumun üyesi olan herkesin böyle bir yasal yükümlülüğü vardır. Bir dernek ya da sosyal kurum, varlığını sürdürebilmek için, öncelikle üyelerinin düzenli ödentilerine gereksinme duyar.

Çoğu derneklerde ve sosyal kurumlarda olduğu gibi, Masonlukta da iki türödentiden söz edilebilir:

a) Periyodik Ödenti: Belirli bir dönem için verilen üyelik ödentisidir. Bu "belirli dönem" genellikle takvim yılıdır. Bazı uygulamalarda, daha kısa dönemlere bölünür ya da taksitle ödenebilir.

b) Tek Ödenti: Belli bir nedenle tek bir kez yapılan ödemedir. Bu tür ödeme "harç" olarak da anılır. Masonluğa ilk girişte ve derece artırımlarının her birinde ayrı ayrı olmak üzere bir kez ödenir.

Tüm derneklerde, ödenti yükümlülüğünün yerine getirilmesi, üyeliği korumanın temel koşullarından biridir. Bu yükümlülüğünü aksatan ve uyarılmasına karşın yerine getirmemekte direten bir üyenin, ilgili kuruluşla olan üyelik ilişkilerinin kesilmesi gerekir. Çoğu dernek ve sosyal kurumlarda olduğu gibi, Masonluktada bu konu üzerinde titizlikle durulur. Uyarılara karşın ödenti yükümlülüklerini yerine getirmeyen bir mason, locasının bu konuda alacağı bir kararla "düzensiz" (gayri muntazam) ilan edilir.

Ödenti yükümlülüklerini yerine getirmemekte olan bir mason, bundan ötürü **"düzensiz"** ilan edilmişse; daha sonra bu yükümlülüklerini bundan böyle yerine getireceğini bildirerek "düzene dönüş" *(intizama avdet)* dileğinde bulunabilir. Dolayısıyla, üyelik bağlantısının yeniden kurulma yolu kendisine açıktır. Ancak, düzensizliğine karar verilmesi gibi, düzene dönüş dileği üzerine de, ilgili masonik birimde konunun görüşülüp olumlu bir karara varılması gereklidir.

Gene birçok dernek ve sosyal kurumda olduğu gibi Masonlukta da bazı üyeler, ödenti yükümlülüğünden bağışık tutulabilir. Bunun için, ilgili masonik kuruluşun yetkili organının, tüzükleri uyarınca bu konuda bir karar alması gerekir.

Bazı mason kuruluşlarında "yaşam boyu geçerli ödenti" olarak nitelenen bir yöntem uygulanır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın uygulaması görülen bu yöntem uyarınca; isteyen mason, tüm masonik yaşamı boyunca vereceği periyodik ödentilerinin karşılığında tek bir kere yüklüce bir ödemede bulunur. Bundan böyle yaşam boyu periyodik ödentilerden bağışık olur ve bu nedenle düzensizlan edilemez.

Bazı dernekler ile sosyal ya da meslekî dayanışma örgütlerinde, ödenti, eldeedilen bir hizmetin ya da bireysel yararlanmanın bir karşılığıdır. Birtakım mesleklerde, ilgili meslek odasına üye olup ödenti yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, yasal olarak o mesleği yürütemez. Meslek odası da üyelerine birtakım ayrıcalıklar sağlar.

Masonluğun da böyle olduğunu sananlar vardır. Hatta bu yanlış sanı, yalnızca mason olmayanlara özgü de değildir. Mason olmakla hiçbir özdeksel *(maddî)* çıkar elde edemeseler bile, birçok mason, verdikleri ödentiyi, masonik çalışmalara katılarak öğrendiklerinin ya da edindiklerinin karşılığı sayar.

Bu düşünce *"Masonluğu para vererek öğrenmek"* anlamına gelir. Şayet bu düşünce doğru olsaydı, Masonluğu öğrenmek için bedelini ödemeye razı olan herkes, bireysel niteliklerine bakılmaksızın Masonluğa alınırdı. Oysa bir kişinin Masonluğa alınışında gözönünde tutulan etkenler arasında parasal olanak son sıradadır. Her mason, elbette Masonlukta öğrendiklerinin ve edindiklerinin karşılığını öder. Fakat bu ödeme, öğrenmiş ve edinmiş olduklarını Masonluğun amaçları doğrultusunda, ilkelerine uygun olarak değerlendirip kullanmakla yapılabilir. Ödenti ise, yalnızca ilgili masonik kuruluşun işlemesi ve yaşaması için bir tür **"ortak giderlere katılma payı"** dır.

Mason kuruluşları, genellikle, üyelerinden aldıkları periyodik ödentiler, harçlar ve bağışlar dışında pek bir gelir kaynağı olmayan örgütlerdir. Zaman zaman bir sosyal etkinlik düzenlenir ve bundan gelir elde edilir. Fakat varlıklarını salt bağış ve sosyal etkinlik gelirleriyle sürdürmeleri düşünülemez. Bu nedenle, ödenti konusu üzerinde titizlikle durulur.

Batı ülkelerindeki bazı mason localarının ve masonik kuruluşların, gerçekleştirdikleri hizmetlere paralel giden bazı ek gelir kaynakları da vardır. Hatta bazı mason kuruluşları, sahibi oldukları binanın bir bölümünü kiraya vererek bir işletme geliri elde eder. Fakat böyle bir durum bile masonların ödenti yükümlülüklerini aksatmaları için bir geçerli gerekçe olarak gösterilemez.

Bağış

İng. Donation; *Fra.* Don; *Alm.* Spende

Gönüllü olarak maddî (parasal) ya da aynî (mal ve mülk olarak) yapılan bir ödeme.

Masonlukta bağış, "ödenti" (aidat) olarak nitelenemeyen, gereğinde ve tek bir kez yapılan ödemedir. Bu bağlamda, derece artırımı harçları da "bağış" olarak anılır.

Öğütleme

Esk. Nasihat; *Fra.* Exhortation; *İng.* Exhortation; *Alm.* Ermahnung

Bireyin iyi ve doğru olana yönelmesi için, gerek düşünü ve tasarımlarını gerekse tutum ve davranışlarını düzenlemesi bakımından, kendisine yol göstermeyi amaçlayan sözler ve özdeyişler.

Öğütlemeler, masonik öğretim kapsamında, anımsatmalarla birlikte önemli bir yer tutar. Bunlardan çoğu "aşılama" *(telkin)* şeklinde düzenlenmiştir. Masonluktaki simge ve alegoriler soyuttur ve farklı yorumlara açıktır ama öğütlemeler doğrudan belirgin anlamlar taşır. Bu bakımdan özdeyişlerden farklıdır.

Öneri Kesesi

Esk. Teklif Kesesi; *Eş.* Dilek Kesesi
Fra. Sac aux propositions; *İng.* Proposition Bag; *Alm.* Vorschlagsbeutel

Bir masonik birimin oturumuna katılmış olan masonların, dilek, öneri ve duyurularının toplanması için kullanılan kese.

Öneri Kesesi, her oturumun sonunda, ilgili masonik birimin tören üstadı ya da benzer nitelikli görevlisi tarafından dolaştırılır.

Bu keseye, şu tür kapsamı olan levhalar (yazılı kâğıtlar) atılabilir:

- Yeni bir mason adayına ilişkin öneri;
- Derece yükseltilmesi dileği;
- Masonluğu ve masonları ilgilendiren bir konuda bir çalışma yapılması ya da konferans verilmesi ile ilgili öneri;

- İzin dileği;
- Bireysel bilgiler ve duyurular (adres ve telefon değişikliği, mutlu bir gün gibi).

Öneri Kesesi'nden neler çıkmış olduğu, hemen o oturumda duyurulur. Ancak kapsamlarının açıklanması ve uygun olan işlemlerin yapılması bakımından tüzüklere ve geleneklere uyulur.

Pişmanlık Şerbeti

Fra. Breuvage / Calice d'Amertume; *İng*. Cup of Bitterness; *Alm*. Bittergetränk

Eskiden uygulanmakta olan bir masonik gelenek uyarınca; Masonluğa Kabul Töreni'nden önce adaya içirilen bir şerbet.

Bu şerbet, tatlı ile acının karışımından yapılırdı. İçiminde önce tatlıymış gibi gelirken, sonra bir acılığının bulunduğu anlaşılırdı.

İnsanın yaşamında, ne sevinç ve mutlulukların ne de üzüntü ve acıların sürekli olmayacağını, bunların hepsiyle her an karşılaşma olasılığının bulunduğunu, birinin diğerini kovalayabileceğini simgelediği benimsenmiştir. Türkçede "Pişmanlık Şerbeti" olarak anılmasının nedeni ise, adaya, Masonluğa girmekle pişman da olabileceğini anımsatmak amacının güdülüşünden dolayı olduğu söylenir.

Bu geleneksel uygulama çoğu yerde terk edilmiştir.

Sayılar (Masonlukta)

Fra. Nombres; *İng*. Numbers; *Alm*. Zahlen

Niceliksel değerler.

Masonlukta sayılar, simgesel anlamlar taşımak ya da bir başka şeyi anımsatmak üzere kullanılır. Masonluktaki bu uygulama, eski çağların ezoterik nitelikli ekol ve kurumlarının geleneklerinden ve öğretilerinden esinlenilerek benimsenmiştir.

Eski ezoterik ekol ve kurumlara şöyle bir bakılırsa; sayıların, yalnızca birer kavramı temsil etmek ya da simgelemek üzere kullanılmasıyla yetinilmemiş olduğu görülür. Her sayı, bir sözcüğün karşılığı olarak da alınmıştır. Özellikle Pitagoculukta, Kabala'da ve Gnostizmde, sözcüklerin sayısal karşılıklarla, sayıların da sözcük ve kavramlarla değerlendirilmesi, sistemdeki öğretinin en önemli bölümlerinden birini oluşturmuştur. Diğer gizemci *(mistik)* ekollerde ve inanç sistemlerinde de, sayılara ve sayıların kullanılmasıyla yapılan değerlendirmelere çok önem verilmiştir.

Kavramların ve düşünülerin sayılarla simgelenmesi söz konusu olduğunda, öncelikle Pitagor anımsanır. Ancak sayısal simgecilik, Pitagor'dan çok daha önce, Eski Mısır'ın ve doğunun ezoterik ekollerinde başlamıştır. Pitagor da sayısal simgeciliği doğuda öğrenmiş, sonradan bunu kendi inanç ve filozofik öğretisine uygun bir şekilde geliştirmiştir. Öyle ki, sayısal simgecilik Pitagor öğretisinin âdeta temeli olmuştur.

Sayılara simgesel anlamlar veren ekollerin ve öğreti sistemlerinin büyük çoğunluğu, Pitagor'dan yararlanmış ya da esinlenmiştir. Ancak bu, Pitagor'un sayılara vermiş olduğu anlamların aynen benimsendiği demek değildir. Nitekim Masonlukta da sayılara verilen simgesel anlamların bazıları Pitagorculuktaki anlamlarla uyumlu, bazıları ilgisizdir.

Pitagor'un hemen ardından Platon'un da sayısal simgeciliğe büyük önem verdiği görülür. Platon, sayıları, "evrensel uyumun nedeni ve her şeyin oluşumunun açıklanmasını sağlayan temel öğeler" olarak nitelemiştir. Platon'un sayısal simgeciliği Neoplatonistler tarafından geliştirilmiş, önce Gnostiklere kaynak olmuş sonra da Rozkruacılara ışık tutmuştur.

Aynı sayısal simgeciliği, Alşimisler de kullanmıştır. Bazı sayılara sihirli ya da tansıksal *(mucizevî)* nitelikler verenler de olmuştur. Hatta birtakım sayıları, kendi batıl inançlarının doğal gerçekliğini kanıtlamak amacıyla kullanmaya çalışanlar görülmüştür. Bu arada sayılar, Okültizmde ve astrolojide simgesel ya da inançsal alanlarda değerlendirilmiştir.

Masonlukta Sayıların Yeri:

Çağdaş Masonlukta sayılara verilen önem ve değerin, tansıklar ve sihirli tasarımlarla hiçbir ilgisi yoktur. Teist nitelikli dinlerde sayılar bu şekilde değerlendirilir; buna karşın, Tutucu Masonlukta bile sayılar, hiçbir olağanüstü ya da akıl almaz türde tanrısal bir nitelikle bağdaştırılmaz. Tüm masonik sistemlerde, sayıların, dogma ve batıl inançlardan arındırılmış tutulmasına özen gösterilmiştir. Sayıların simgesel değerlendirme ve yorumları yapılırken, eski ezoterik ekollerin birçoğundan yararlanılmış, ancak bunlardan hiçbirine bağlı kalınmamıştır.

Çağdaş Masonlukta özel önem verilen herhangi bir sayı, simgesel anlamlar kazandırılmış olan masonik aletler ve geometrik şekiller gibidir. Sayıların diğer simgelerden farkı, salt aritmetiksel oluşlarıdır.

Masonlukta, ritüelik ya da simgesel anlamı olan her sayı, bir "gerçek ve kesirsiz tam sayı"dır. Pitagorculukta olduğu gibi, Masonlukta da 1'den 10'a kadar olanlar, öncelikli ve en önemli sayılardır. Daha büyük sayıların çoğu, kendinden daha küçük bir tam sayıya kalansız olarak bölünebilen "asal sayıların çarpımı ya da birleşimi"dir. Genellikle bu çarpım ve birleşim işlemlerinin de birer simgesel anlamı vardır. Büyükçe olan sayılardan birçoğu daha küçük olan bir sayının karesi ya da küpüdür.

Yalnızca geometrik bakımdan değil, sayısal bakımdan da kare ve küp, Masonlukta çok önemlidir. Böyle sayıların niteliksel değeri, niceliksel değerine oranlı kabul edilir. Örneğin 3 sayısının karesi olan 9, 3'ten daha önemli olmasa bile daha değerlidir; 3'ün küpü olan 27 sayısı daha da değerlidir.

Masonlukta her sayı, yerine göre ve ilgili olduğu derecenin ritüeliyle bağlantılı olmak üzere bir kavramı, bir düşünüyü, bir ilkeyi temsil eder ya da anımsatır. Bazı derecelerin ritüellerindeki sayıların kimisi "kutsal" ya da "gizemli" olarak nitelenir. Ancak bu niteleme de simgeseldir; o sayıların gerçekten kutsal ya da gizemli oldukları anlamına gelmez.

Sayıların Simgesel Anlamları:

1: Tüm varlıkların değişmez kaynağı ve temel ilkesi.

2: Evrendeki her kavramın ve her olgunun bir düalist ya da diyalektik karşıtının bulunduğu.

3: a) Ahenk, düzen ve denge. (Herhangi bir geometrik şeklin en az üç nokta ile belirlenebilmesi ve en az üç elemanının belirlenmesiyle tanımlanabilmesi ya da herhangi bir cismin uzayda durabilmesi için en az üç ayrı noktadan desteklenmesinin gerekmesi gibi.)

b) Varlığın oluşumu ve devinimi. (Tez ile antitezin çatışmasından oluşan sentezin yeni bir teze dönüştüğü evrensel diyalektik olgudaki gibi.)

c) Zaman boyutunda geçmiş, bugün ve gelecek.

d) Yaşam açısından doğum, yaşam ve ölüm.

e) Yaşamın sürekliliği ve yinelenişi ilkesi bakımından ana, baba ve çocuk. (Özellikle Mısır Misterleri'ndeki İsis-Osiris-Horus gibi.)

f) Teist dinlerin inanç ilkeleri bakımından tanrısal *(ilahî)* birliğin saltık ve zorunlu olan varlığı.

g) Masonluktaki ritüelik uygulamalar bakımından, her tür "üçleme".

4: a) Temel ve en küçük kare: (2x2); dolayısıyla yetkinleşme yolundaki uğraşının başlangıcı.

b) Dört temel yön; böylelikle tüm dünyaya yaygınlık.

c) Evrensel gerçekleri anlayabilmek için, doğanın tümünü kavramanın gerekliliği.

d) Bazı dinsel inançlar bakımından, tanrısal gücün belirtisi.

5: a) Evlenme ve uyuşma: (2+3)

b) Eşitlik ve denge: (2+1+2)

c) Masonluktaki ritüelik uygulamalar bakımından, beş temel sütun stili ve mimarlığın beş temel ilkesi.

d) Beş temel nesnel duyu: "insan".

6: a) Varlıkların şekillenmesi: (2x3)

b) Yaşamın sürekliliği: (2+3+1)

7: a) Doğanın sonsuz devinim ve değişimi; her şeyin birliğe dönüşeceği.

b) Özdek ile ruhun birleşimi: (3+4)

c) Teist dinlerdeki inanca göre, "yaratılış"ın süresi, yani zaman.

d) Bazı inanç sistemlerindeki benimseyişe göre, yetkinliğe doğru yükseliş.

e) Tüm bilimlerin ve sanatların kuruluşunun temeli olan yedi bağımsız bilim.

f) Masonluktaki ritüelik uygulamalar uyarınca, simgesel olarak, bir merdivenin son aşamasındaki basamaklar.

g) Masonluktaki geleneksel uygulamalar uyarınca, bir locanın çalışmalarına başlayabilmesi, "tam ve yetkin" sayılabilmesi için mutlaka hazır bulunmaları gereken masonlar.

h) Masonluğun bir diğer geleneksel uygulaması uyarınca, birkişininMasonluğa alınabilmesi için aranan nitelikler:

1. Erkek olmak,
2. Özgür insan olmak,
3. Doğru ve dürüst olmak,
4. Ergin yaşta olmak,
5. İyi ahlaklı bir kimse olmak,
6. Adaletten yana ve haksever olmak,
7. Masonik öğretimi anlayabilecek düzeyde olmak.

8: a) Dostluk ve eşitlik.

b) Akıl, ahlâk ve erdem.

c) İkinin küpü: (2x2x2); dolayısıyla yetkinleşme yolundaki bütünlük.

d) Tevrat'taki "yaratılış" öyküsünü öğretimlerinin temellerinden biri olarak benimseyen sistemlere göre, Tufan'dan sonra sağ kalmış olan insanlarınsayısı; dolayısıyla "insanlığın ve yaşamın çekirdeği".

9: a) Üçün karesi: (3x3); dolayısıyla 3 ile simgelenen kavramların yetkinleşmeye yönelmesi.

b) Adalet ve evrim.

10: a) Doğanın ve doğa öğelerinin tümünün kaynağı.

b) İlk dört temel ilkenin birleşimi: (1+2+3+4); dolayısıyla ilk yetkin birlik.

c) Kabaladaki ilk on sefirot; dolayısıyla "sözün eyleme dönüşümü olgusu".

11: a) Beş ve altı sayısıyla simgelenen kavramların birleşimi: (5+6).

b) Makro ve mikrokozmosun, tek bir bütün oluşturması.

12: a) Beş ile yedi sayısıyla simgelenen kavramların birleşimi: (5+7).

b) Üç sayısıyla simgelenen kavramların tüm dünyaya yaygınlaşması: (3x4: Triad x Quaternion).

c) Masonluktaki ritüelik özellikler uyarınca, yerine göre Zodiyakın 12 burcu, bir yılın 12 ayı, İsraillilerin 12 kavmi, Kral Arthur'un Yuvarlak Masası çevresinde toplanan 12 şövalye, Hıristiyanlıktaki 12 havari.

13: Daha önceki sayılardan ikisinin birleşimi (12+1 , 8+3 , 6+5 gibi).

14: a) Gerçek ile bilgisizliğin karşıtlığı.

b) Süleyman Mabedi'nin Başmimarı Hiram Abif'in öldürülmesinden sonra, cesedinin bulunmasına kadar geçen süre (14 gün).

15: a) Üç sayısıyla simgelenen tüm kavramların birbirleriyle bağdaşması: (5x3).

b) Üç, Beş ve Yedi sayılarıyla simgelenen kavramların birleşmesi: (3+5+7).

c) "Üç El", yani olumlu bir işin gerçekleşebilmesi için üç kişinin güçlerini aynı amaçla birleştirmelerinin gereği.

d) Beş temel ilkenin birleşimi; dolayısıyla daha da olgunlaşmış yetkin birlik: (1+2+3+4+5).

e) İlk "Sihirli Kare"nin sayılarının toplamı; dolayısıyla evrensel ahenk ve düzen.

f) İbranîcedeki Yah sözcüğünün karşılığı: Yod(10) + He(5)

21: Üç sayısıyla simgelenen kavramların yetkinleşmesi : (7x3).

24: Bilim ve gerçek: (3+5+7+9).

26: İbranîcedeki Tetragram'ın karşılığı:
Yod(10)+He(5)+Vau(6)+He(5)

יהוה

27: Üçün küpü; yani üç sayısıyla simgelenen kavramların bütünleşmesi: (3x3x3)

35: Süleyman Mabedi'nin ana tapınak binasının girişinde iki sütunun "arşın" birimiyle toplam yüksekliği.

40: Musa'nın Sina Dağı'nda geçirmiş olduğu süre (40 gün) ve Sina Çölü'nde İsrailoğulları ile birlikte geçirmiş olduğu "sıkıntı çekme süresi" (40 yıl).

48: Üç kere on iki.

63: Dokuz sayısıyla simgelenen kavramların yetkinleşmesi : (7x9).

70: a) İsraillilerin Babil'de geçirmiş oldukları tutsaklık dönemi. (70 yıl).

b) Katolik Kilisesi'nin Avignon'da Fransa Krallığı'nın egemenliği altında kaldığı süre (70 yıl).

81: Dokuzun karesi; yani bütünlenmiş yetkinlik (9x9).

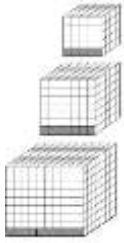
125: Beşin küpü.

343: Yedinin küpü.

729: Dokuzun küpü.

1331: On birin küpü.

2187: On üçün küpü.

Misterli Sayılar

Fra. Nombres mystérieux; *İng*. Mysterious Numbers; *Alm*. Geheimnisvolle Zahlen

Kapsamlarında birer giz bulunduğu kabul edilen sayılar.

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinden bazılarında, ritüelin öğretimiyle bağlantılı ve içrek simgesel anlamları olan kimi sayılara "misterli sayılar" denir. Bu terim kullanıldığında, sözü edilen sayıların, mutlaka bir simgesel anlamının bulunduğu dolaylı olarak vurgulanır.

Numara

Fra. Numéro, Nombre; *İng*. Number; *Alm*. Nummer

Bir locanın bir obediyansa bağlanış sırasını, bir masonun da bir locaya ve bir obediyansın üyeleri arasına giriş sırasını gösteren sayı.

Bir obediyansta iki ayrı numaralama sistemi vardır. Bunlardan biri, o obediyansı oluşturan localara patent ya da kuruluş belgesi verilme sırasını gösterir. Diğeri ise,o obediyansa bağlı olarak çalışan locaların tümündeki masonların, üyeliğe alınma sırasını gösterir; buna "matrikül numarası" denir. Bu numara, her loca ve her atölye için de ayrı ayrı olmak üzere söz konusudur.

Gerek localara gerekse masonlara her numara tek bir kez verilir. Nedenleri her ne olursa olsun, kapanan locaların ve ayrılan masonların numaraları, daha sonra başkasına verilmez. Böylece bir obediyansta her loca ve her mason, belli bir yer tutmuş olur. Dolayısıyla en büyük numara, bir obediyanstaki locaların ya da masonların o andaki toplam sayısını değil, gelmiş geçmiş tüm locaların ve üyeliğe alınmış tüm kişilerin baştan sona toplam sayısını yansıtır.

Protokol

Fra. Protocole; *İng*. Protocole; *Alm*. Protokol

Görev ya da dereceleri nedeniyle masonlar arasındaki ayrıcalık ve sıralama.

Bu anlamdaki protokol Masonlukta üç ayrı türde ya da boyutta geçerlidir:

a) Loca ya da atölye çapında;

b) Obediyans çapında;

c) Uygulanmakta olan rit boyutunda.

Loca Protokolü:

Bir locanın kendi içindeki protokol, öncelikle görevlilerin sırasına dayanır. Bu sıra, locanın bağlı olduğu obediyansın localarla ilgili tüzüklerinde belirtilir ve o obediyansın her locasında aynı şekilde uygulanır. İleri ve yüksek derecelerde çalışan atölyelerdeki uygulama da böyledir.

Bir loca ya da atölyenin kendi içindeki protokol, derecelere de bağlıdır. Daha yüksek derecede olanlar ile her derecenin kendi içinde daha kıdemli olanlar, protokol bakımından diğerlerinden önce gelir. Ancak görev bakımından protokol, derece ve kıdem bakımından protokole oranla önceliklidir. Bir diğer deyişle, bir locada protokol bakımından dereceleri daha yüksek olanlar değil, görevliler önce gelir.

Bir locanın protokol sırası şöyledir:

1. Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem
2. Birinci Nazır
3. İkinci Nazır
4. Sözcü (Hatip / Yasalar Sözcüsü)
5. Sekreter
6. Hazine Üstadı (Hazine Emini)
7. Yardım Üstadı (Hasenat Emini)
8. Soruşturucu (Muhakkik)
9. Tören Üstadı
10. Koruyucu
11. Diğer görevliler

Bazı uygulamalarda sekreter sözcüden önce gelir. Bazı uygulamalarda soruşturucu, protokol sırasında sekreter ile sözcüden hemen sonra yer alır.

Bazı uygulamalarda nazırlardan sonra "papaz" olarak anılan bir dinsel görevli vardır.

Tüzükler locada "birinci tören üstadı" ve "ikinci tören üstadı" olmak üzere iki tören üstadı bulunmasını gerektiriyorsa, bu görevlilerin protokoldeki yeri art ardadır. Nitekim gene tüzükler uyarınca loca görevlileri arasında "kutsal kitap emini" ve "sancaktar" varsa, protokol sırası bakımından yerleri koruyucudan öncedir.

Biri "iç koruyucu" ve diğeri "dış koruyucu" (gözcü) olmak üzere iki koruyucu bulunan localarda, dış koruyucu -kimi zaman sorumluluğu daha ağır ve görevi daha önemli olsa hatta "protokol görevlisi" olarak da anılsa bile- protokol sırası bakımından iç koruyucudan sonradır.

Tüm bu görevlilerden sonra sıra "müzik yönetmeni" ile "şölen görevlisi"ne gelir. Ancak bazı uygulamalarda bu iki görevli, protokoldeki sıraları bakımından tören üstadından sonra yer alır.

Bazı uygulamalarda da simgesel derecelerde çalışan bir locanın önceki dönem saygıdeğer üstadı, protokol bakımından nazırlardan üstündür. Bazı uygulamalarda bu bakımdan protokol daha geniştir; locanın eski saygıdeğer üstatlarının tümü locanın saygıdeğer üstadından sonra topluca protokolde yer alırlar.

En önemli noktalarından biri de, locanın bağlı olduğu obediyansın da bu protokolde yeri oluşudur. Obediyansın yetkili organınca göreve atanan "denetçi" (büyük müfettiş), protokol bakımından saygıdeğer üstadı izler. Bunun nedeni de, denetçinin, doğrudan obediyansın büyük üstadını temsil etmekte oluşudur.

Bir locada kimi görevlilerin yardımcıları da bulunabilir. Yardımcılar, tüm diğer asal görevlilerden sonra yer alır. Kendi aralarındaki protokol sırası da, locanın asal görevlilerinin protokol sırasını izler.

Locanın disiplin kurulu üyeleri ile delegeleri protokolde yer almaz.

Obediyans Protokolü:

Simgesel derecelerde çalışan locaların oluşturduğu bir obediyansta protokol büyük üstat ile başlar. Büyük üstat yardımcıları ikinci sırayı alır. Bundan sonra büyük görevliler, obediyansa bağlı olan locaların kendi içlerindeki protokolün sırasına benzer şekilde yerleşir. Ancak, bu arada "büyük dış işleri sekreteri" gibi loca boyutunda karşılığı bulunmayan büyük görevliler de bulunabilir.

Bir obediyansın tüzükleri uyarınca, her locada önceki saygıdeğer üstat ile eski saygıdeğer üstatlar loca protokolünde nasıl yer alıyorlarsa, önceki büyük üstatlar da obediyansın protokolünde benzer tarzda yer alır.

Obediyansa bağlı bölge büyük locası ya da il büyük locası gibi örgütlenmeler varsa, bu örgütlerin büyük üstatları, obediyansın büyük üstat yardımcısından sonra, fakat diğer büyük görevlilerden önce gelir. Böyle bir ikincil büyük loca olmaksızın kurulmuş bölgesel örgütlenmelerdeki en yetkili mason olan büyük üstat temsilcilerinin protokoldeki sırası da bakımından diğer büyük görevlilerden öncedir.

Obediyansa bağlı tüm locaların saygıdeğer üstatları, büyük görevlilerden sonra, localarının kuruluş sırasına göre obediyansın protokolünde yer alır. Aynı uygulama, her bölge büyük locası ve il büyük locasının da kendi içinde geçerlidir. Ancak loca denetçilerinin bu protokolde yeri yoktur.

Obediyans protokolüne, yalnızca obediyans çapında yapılan toplantılarda değil, locaların toplantılarında da uyulur. Bir locanın oturumuna görevleri gereği katılan büyük görevliler ve protokolde yeri olan diğer masonlar, obediyansın tüzüklerindeki protokol kuralları uyarınca törenle karşılanıp ağırlanır.

Loca ve üye sayısı çok olan bazı obediyanslarda protokol çok daha geniştir. Diğer birçok görevlinin protokol sırasında belirli yerleri bulunabilir.

Rit Protokolü:

Bir ritin protokolü, o ritin yapısındaki ileri ya da yüksek derecelerinin örgütlenme ve organizasyon şekline göre düzenlenmiştir. Genellikle, ritin egemen ve otoriter yürütme organının üyeleri, protokolde en üst sırayı alır. Onları, ritin en yüksek derecesinde bulunan masonlar, sonra atölye başkanları izler.

Simgesel derecelerde olduğu gibi ileri ve yüksek derece atölyelerinin görevlilerinin de kendi içlerinde bir sıralanması vardır. Bu sıralanma, simgesel derecelerde çalışan bir locanın görevlilerinin protokol sırasına benzer. Ancak bu görevliler, bazı derecelerde simgesel derecelerde çalışan bir locanın görevlilerinden farklıdır.

Bazı derecelerde de aynı görevliler vardır ama protokol bakımından farklı bir sıra uygulanır. Ritlerin protokolündeki en önemli nokta, ritin üst düzey protokolündeyer alan bir masonun, herhangi bir atölye toplantısına katıldığında törenle karşılanarak ağırlanması gerektiğidir.

Çoğu obediyansların uygulamalarında, ritin yüksek dereceleriyle bağlantılı bir protokol vardır. Obediyansta ya da localarda düzenlenen göreve getirme töreni(isat) gibi önemli ve özel toplantılarda, bu obediyansın ilişkide bulunduğu ritlerin egemen yönetici organlarının başkanlarının protokoldeki yeri, obediyansın büyüküstadından hemen sonra gelir. Hatta bu amaçla, ilgili ritlerin egemen yönetici organlarıyla obediyans arasında "konkordato" olarak anılan bir anlaşma da yapılır.

Çoğu ritlerin dünya çapında egemen bir yönetici organı vardır. Ritin her bir ülkedeki atölyeleri, merkeze bağlı ikincil organlarca yönetilir. Bu bakımdan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti ile İngiliz Masonluğu Sistemi birer istisnadır.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin dünya çapında egemen bir merkezî yönetim organı yoktur. Ritin her ülkedeki yüksek konseyi (yüksek şûra/süprem konsey) jüridiksiyonu *(egemenlik alanı)* çerçevesinde otoritesini kullanır ve riti yönetir. Protokol bakımından her yüksek konsey eş değerdedir. Ancak yüksek konseylerin uluslararası düzeyde yaptıkları toplantı ya da konvanlara katılanyüksek konsey delegeleri, kendi aralarında örgütlerinin kuruluş tarihine göre sıralanır.

İngiliz Masonluğu Sistemi'nde ise, ileri derecelerin yönetici organları doğrudan İngiltere Birleşik Büyük Locası'na bağlı oldukları için, protokol bakımındanherhangi bir bölge ya da il büyük locası düzeyinde sayılır. Örgütsel boyutta herhangi bir hiyerarşik düzen oluşmaması öngörülmüştür. Bu bakımdan, herhangi bir ileri derece örgütünün başkanı, bir diğeri ile eş düzeyde tutulur.

Ritlerde, atölyelerin hiyerarşik düzeni derece sıralamasını izler. Örneğin Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde bu sıralama şöyledir:

1. Yüksek Konsey (Süprem Konsey / Yüksek Şura) : 33. derece
2. Konsistuvar (Yüksek Danışma Kurulu): 32. derece
3. Yüksek Disiplin Kurulu (Yüksek Haysiyet Divanı): 31. derece
4. Areopajlar: 19.-30. dereceler
5. Egemen (Hâkim) Şapitrler: 15.-18. dereceler
6. Yetkinleşme Atölyeleri (Olgunlaşma Atölyeleri): 4.-14. dereceler
7. Simgesel Localar: 1.-3. dereceler

Diğer birçok rit gibi Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde de simgesel localar bu sıralamada yer almakla birlikte, yönetimleri obediyanslara bırakılır.

Pürüz

Fra. **1.** Inégalité **2.** Obstacle;
İng. **1.** Roughness **2.** Obstacle
Alm. **1.** Unebenheit **2.** Hindernis

1. Simgesel olarak, bir insanın olgunlaşmış sayılabilmesini engelleyen niteliklerinden herhangi biri.

Masonlukta "pürüz" sözcüğü, böyle bir simgesel anlam taşımak üzere **"hamtaş"** sözcüğü ile birlikte kullanılır.

Hamtaş, henüz yeterince olgunlaşamamış bir insanın simgesi olarak benimsenir.

Kuşkusuz "olgunlaşma" göreli bir kavramdır. Kimine göre "olgun" sayılan birinsan, bir diğerine göre hiç de öyle görülmeyebilir. Ancak sözkonusu edilen "olgunluk" fiziksel ya da bedensel gelişmişlik değil, düşünce ve karakter olgunluğudur.

Yeterince işlenmemiş ya da gereğince yontulmamış bir taşın üzerinde bulunan her türlü eğri büğrülük ya da girinti çıkıntı, birer pürüzdür.

Masonluğun bireylere yönelik amaçlarına da, simgesel olarak, "masonların pürüzlerini gidermeleri için çalışmalarını sağlamak" denebilir. Üzerinde özenle durulan veençok önemsenen pürüzler şunlardır: **Bilgisizlik, dogmalar, batıl inançlar, bağnazlık, bencillik, kibir, gurur, kötülük, yalancılık, ikiyüzlülük, olumsuz tutkular, dalkavukluk, haksızlık, korkaklık**.

2. Bir adayın Masonluğa alınmasına ya da bir masonun derecesinin yükseltilmesine engel olacak türde, olumsuz görülen bir bireysel niteliği.

Bu tür bir pürüz "giderilmesi umutsuz" ve "giderilebilir" olmak üzere iki türlüdür. Bir mason adayı pürüzlerini giderebilecek olursa, Masonluğa girişi yalnızca ertelemeye uğrar. Ancak, giderilmesi umutsuz ve kesinlikle giderilemeyecek pürüzleri varsa Masonluğa alınamaz.

Bir masonun ise, önemli bir suçu nedeniyle Masonluktan çıkarılmadığı sürece,yaşam boyu derecesinin yükseltilmesine engel olan bir pürüzünün bulunması düşünülemez.

Quorum

Latince: "Yeter sayı"*(nisap)*.

Bu sözcük, genelde, herhangi bir kurumun çalışmalarına başlayabilmesi için gerekli olan üye sayısını ya da üyelerin toplam sayısına oranla belirli bir bölümünün varlığını nitelemekte kullanılır. Masonlukta bir genel kurul toplantısı için kullanılabileceği gibi, özel bir kullanımı da vardır. Bir masonik birimin herhangi bir toplantı yapabilmesiiçin uyulması gereken geleneksel zorunluluğu dile getirir.

Simgesel derecelerde çalışan bir mason locası için quorum, "üstat derecesinde olan yedi mason"dur. Bu, birinci derecede yapılacak olan bir oturum için her yerde böyledir. Çoğu obediyanslarda bu kural ikinci ve üçüncü dereceler için de geçerlidir. Ancak bazı uygulamalarda, kalfa derecesinde yapılacak bir çalışma için üstat derecesinde beş masonun, üstat derecesinde ise üç masonun hazır bulunmasıyeterli görülür.

Quorum, Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan atölyeler içinde geçerlidir. Bunların kiminde en az dokuz, kiminde ise en az on bir üyenin hazır bulunmaları gerekli görülür. Atölyenin herhangi bir derecesinde çalışma yapılabilmesi için ise, çalışılan derecelerden en yükseğinde olanlardan yeterli sayıda masonunbulunmasıda zorunludur.

Rapor

Esk. Beyan; *Fra.* Rapport; *İng.* Statement; *Alm.* Bericht

Yetkili bir yöneticiye, yönetim ya da denetim organına, belli bir görev bitirildiğinde ya da dönemsel olarak o dönem içinde yapılmış çalışmaları içermek üzere verilen bilgi.

Masonlukta belli bir görevin sonuçlandırılmasından sonra verilen bir rapor pek enderdir. Ancak bir aday hakkında soruşturma yapan kişiler, kendilerine bu görevi veren yetkiliye bir rapor verir. Bir de disiplinsizlik duyurusu ya da yakınma üzerine açılan bir disiplin soruşturmasında, bu amaçla görevlendirilen kişi ya da kurulun, bulgularını bir raporla yansıtması söz konusu olur.

Rapor sözcüğü, çok daha yaygın olarak, her locanın genellikle yılda bir kez, bağlı olduğu obediyansa, çalışmalarına ilişkin verdiği toplu bilgiyi nitelemek üzere kullanılır. Bu tür bir rapor, bir bölge ya da il büyük locasına bağlı olarak çalışan bir loca tarafından bağlı olduğu ikincil büyük locanın yetkili organına, bu yetkili organ tarafından da bağlı olduğu obediyansın yetkili organına verilir. Aynı tür bir rapor, Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde de, bir atölye tarafından ritin ilgili yönetsel organına verilir. Böyle bir raporda şu gibi konulara yer alır:

- Masonluğa girmek üzere locaya yapılmış başvurular ile bunlardan kabul edilmiş, ertelenmiş ve geri çevrilmiş olanlar;
- Masonluğa alınmış olanlar ile dereceleri yükseltilmiş olanlar ve yükseltilmiş oldukları dereceler;
- Düzensiz sayılmalarına karar verilmiş, düzene dönüş yapmış, kendi dileğiyle istifa ederek ayrılmış, istifasını geri almış ve bir disiplin cezası verilmiş olanlar;
- Üyelerin ödentileri ile ilgili bilgiler;
- Geçmiş dönem içinde yapılmış olan toplantılardaki diğer çalışmalar.

Locaların, bölge ya da il büyük localarının ve atölyelerin çalışmalarını sürekli olarak denetlemekle görevli olan denetçiler de, belli dönemlerde görevli oldukları masonik birimin çalışmalarına ilişkin gözlemleri üzerine rapor verir.

Regalia

Latince: "Krallığa özgü olan şeyler."

Tarihte bu terim, bir kral, prens ya da bir diğer soylunun egemenliğini simgeleyen taç, asa, kaftan ve buna benzer öğeleri nitelemek üzere kullanılırdı. Masonlukta da, masonik kuşanım öğelerinden öncelikle kordon ve biju için geçerliyse de, çoğu kullanımlarda önlük de bu kapsamda düşünülür.

Öte yandan, Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinin bazılarına özgü kuşanım öğeleri de regalia dan sayılır. Böylelikle regalia, kuşanım ile özdeşleşir.

Rehabilitasyon

Fra. Réhabilitation; *İng.* Rehabilitation; *Alm.* Rehabilizierung

Daha önce kapanmış olan bir locanın, düzenini kazanarak yeniden etkinliğe geçmesi.

Restorasyon

Fra. Restauration; *İng*. Restoration; *Alm*. Wiederherstellung

Herhangi bir nedenle kapanmış, dağılmış ya da çalışamaz duruma gelmiş olan bir obediyansın ya da bir masonik otoritenin, yeniden kurulması ya da düzenli bir şekilde çalışmalarına yeniden başlaması.

Ritüel

Esk. Talimat; *Fra*. Rituel; *İng*. Ritual; *Alm*. Ritual, Gebrauchtum

1. Bir kurum, dernek, örgüt, tarikat ya da topluluğun, toplantı ve çalışmalarında yerine getirilen, kurallaştırılmış tören şekilleri ve yöntemlerinin tümü.

Ritüel sözcüğünün Batı dillerindeki karşılıkları, etimolojik bakımdan Latincedeki "ritualis" teriminden alınmadır. Bu sözcük, bir ritin biçimsel uygulamasını dile getirir. Kimi masonik yazında bu sözcüğün salt Masonluğa özgüymüş gibi kullanıldığı görülür. Böyle bir kullanım yanılgılıdır; Masonluk, kendine özgü ritüelleri olan çeşitli kurumlardan yalnızca biridir.

Ritüel ille de ezoterik *(içrek)* nitelikli olmayabilir. Egzoterik *(her isteyenin istediği zaman katılmasına açık)* birçok kurum, dernek, örgüt ve topluluk da, toplantı ve çalışmalarında kendilerine özgü ritüeller kullanır. Bu bakımdan özellikle dinsel ve askerî kurumların ritüelleri pek belirgindir. Çünkü gerek dinsel gerekse askerî kurumların törenlerindeki işlemler gözlemlenecek olursa; aynı nitelikteki bir törende hep aynı sıraya ve yönteme uyulduğu görülür. Bu olgu da, ritüelin, aynı zamanda belirli bir düzeni ve disiplini sağlamayı amaçladığını gösterir.

2. Bir masonik birimin oturumlarının açılış ve kapanışlarında, derecelerin verilişinde, görevlilerin göreve başlayışlarında ve diğer törenlerde uyulan ve uygulanan sıra, şekil ve yöntem.

Bu tanım, "ritüel" sözcüğünün Masonluğa özgü olan anlamını yansıtır.

Pek genel olarak bir masonik ritüel ikiye ayrılır: Bunlardan biri "yazılı ritüel", diğeride "yazılı olmayan ritüel" olarak anılır.

Yazılı ritüel, her bir derece için ayrı ayrı olmak üzere, bir kitapçıkta toplanmıştır. Bu kitapçık, "rehber" ya da "kılavuz" olarak da anılır. Yazılı olmayan ritüel ise eski masonların yeni masonlara göstererek ya da anlatarak öğrettiği uygulamalardır.

Kimi zaman, ritüeli içeren bir kitap ya da kitapçığın da "ritüel" olarak anılması söz konusu olur. Aslında ritüel, bu kitap ya da kitapçığın kendisi değil, içeriğinin uygulamasıdır. Doğrudan kitabın ritüel olarak anılışı, üzerinde "ritüel" yazmakta oluşundan kaynaklanır.

Masonluktaki her ritin her derecesinin ayrı bir ritüeli vardır. Bu ritüeller, ritten rite olduğu gibi obediyanstan obediyansa ve jürisdiksiyondan jürisdiksiyona dayeryer farklılıklar gösterir.

Ritüel yalnızca bir şekil ve bir kalıp olduğu için, yere ve koşullara göre değişimlere uğrayabilir. Mason kuruluşlarının birbirlerinden yer yer farklı ritüeller uygulamakta oluşu, Masonluğun evrenselliğini bozmaz.

Kimi masonik yazarlar, Masonluğu insanın bedenine, ritüeli de giysiye benzettikten sonra «Giysi değişebilir ama beden aynı kalır.» demiştir.

Masonluktaki ritüeller, genellikle ilgili oldukları derecenin oturumunun açılış ve kapanış törenleriyle birlikte bu derecede yapılan inisyasyon ya da yükseltme törenini kapsar. Böylelikle her derecenin ritüeli o derecede verilen öğretimin en büyük bölümünü içerir.

Masonlukta ayrıca şu tür ritüeller vardır:

- Yeni bir mason mabedinin hizmete açılış töreni ritüeli;
- Yeni kurulmuş bir masonik birimin çalışmalarına başlaması töreni ritüeli;
- Bir mason locası ya da obediyansının konsekrasyon töreni ritüeli;
- Beyaz oturum ritüeli;
- Masonik nikâh kutlama töreni ritüeli;
- Görevlilerin göreve getirilmesi *(isat)* ve şölen *(agap)* ritüeli;
- Yas *(anma)* oturumu ritüeli;
- Protokol ritüeli.

Eskiden, her masonik birimin görevlilerinin, hangi derecede çalışma yapılırsa yapılsın, o derecenin ritüelini ezbere bilmesi ve uygulaması zorunlu görülürdü. 20. yüzyılda bu ezber zorunluluğu giderek önemini yitirmiştir. Bununla birlikte, günümüzde de birçok mason örgütünde bir loca ya da atölyede görevlilerin her derecenin ritüelini ezbere uygulaması zorunluluğu sürdürülmektedir. Öte yandan, böyle bir zorunluluk olmasa bile ritüelin ezberlenerek uygulanması, yanılgılara düşülmediği ve yanlışlık yapılmadığı sürece törenin güzelliğini ve etkisini büyük ölçüde artırır. Bu yüzden bir loca ya da atölyenin çalışmasında ritüel ezbere uygulanmasa da görevlilerin törenin heraşamasında ne yapacaklarını ve ritüelik olarak ne söyleyeceklerini iyi bilmeleri gerekir.

Rozet

Fra. Rosette; *İng*. Rosette; *Alm*. Rosette

Masonluğun bazı derecelerinde kullanılan önlük ve kordonların üzerinde yer alan, dekoratif nitelikli yuvarlak şekil ya da işlemelerden her biri.

Türkçede yakaya takılan küçük iğneye de rozet denir ama Masonluktaki genel anlamı bakımından rozet farklıdır.

Ceket yakasına iliştirilen rozet örneklerinden bazıları ise şöyle:

Sadâkat Duruşu / İşareti

Fra. Sign de Fidélité; *İng*. Sign of Fidelity; *Alm*. Treuezeichen

Mabette ritüel uyarınca ilgili derecenin Düzen Duruşu'na (Nizam Vaziyeti'ne) geçilmeden önce temel olarak uygulanan duruş biçimi.

Bu duruş ya da işaret Masonlukta evrensel bir nitelik taşır. Ancak bazı obediyanslarda uygulanmaz; bunun yerine doğrudan ilgili derecenin düzen duruşu kullanılır.

Seçim

Esk. İntihap; *Fra*. Election; *İng*. Election; *Alm*. Auserwählung

Görevlileri ya da yöneticileri belirlemek için yapılan demokratik işlem.

Mason kuruluşlarında, görevlilerin ya da yöneticilerin belirlenmesi amacıyla iki yöntem kullanılır. Bunlardan biri "seçim", diğeri "atama"dır. Ancak, seçim önceliklidir ve gereğinde tüzükler uyarınca yapılan atama da seçilmiş görevlilerin kullandıkları bir yetkidir.

Tüm masonik birimlerde, her birinin tüzüklerinde ayrı ayrı belirtilmiş olduğu üzere, organların ve kimi görevlilerin belirlenmesi için, belirli zamanlarda seçim yapılır.

Simgesel derecelerde çalışan locaların seçimleri, bazı obediyanslarda birinci bazılarında ise üçüncü derece oturumunda, bazı uygulamalarda seçimin bir bölümü üçüncü, bir bölümü ikinci, bir bölümü de birinci derecede yapılır. Seçime katılarak göreve seçilebilmek ve oy kullanabilmek için, locanın düzenli üyelerinden olmak ve tüzüklerde belirtilen koşullara uyar durumda bulunmak gerekir.

Herhangi bir rit ya da masonik sistemin atölye ve şapitr gibi birimlerinde seçimler, o birimin çalıştığı en üst derecenin oturumunda yapılır. Bu seçimlere hangi nitelikteki masonların katılarak oy kullanabileceği de, ilgili masonik örgütün tüzüklerinde belirtilmiştir.

Bir obediyansın büyük görevlilerini ve diğer yönetsel organlarını belirlemek için seçimler, o obediyansı oluşturan locaların delegelerinin bir araya geldiği "genel kurul"da yapılır. Bir ritin ya da masonik sistemin egemen otoritesinin görevlilerini ve yönetim organlarını belirlemek için yapılan seçimlere ise, yalnızca o rit ya da masonik sistemin ilgili jürisdiksiyondaki en yüksek derecesini almış masonlar katılır.

Herhangi bir mason kuruluşu, locası ya da atölyesinde seçim yapılabilmesi için; seçimin oturum gündemine alınarak, seçime katılabilecek olanlara yeterli bir süre önceden duyurulmuş, seçimlere başlanabilmesi için ise, oy kullanabilecek olanların salt çoğunluğunun hazır bulunması gereklidir. Bazı masonik kuruluşların tüzüklerinde, bu bakımdan üçte iki çoğunluk aranır. İleri ve yüksek derecelerde çalışan atölyelerin seçimlerinde, genellikle böyle bir çoğunluk aranmaz ve seçimler gelen masonların katılımıyla yapılır.

Simgesel (Sembolik) Derecelerde Seçim:

Her locada, o locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın ilgili tüzükleri uyarınca, kiminde her yıl, kiminde ise iki ya da üç yılda bir olmak üzere görevlilerin seçimi yapılır. Bunun ne zaman yapılacağı önceden bellidir. Seçimlerde, yalnızca ödenti borcu bulunmayan ve o locanın son bir yıl içinde yapmış olduğu toplantılarının yarıdan çoğuna katılmış, herhangi bir disiplin cezası almamış olan üyeler oy kullanabilir. Bu koşul, herhangi bir göreve seçilebilmek bakımından da aranır.

Görevlilerin çoğunun seçimi gizli oylama ile yapılır. Ancak, bazı obediyansların tüzüklerinde, kimi görevlilerin seçimlerinin açık oylama ile de yapılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, bir görev için tek bir aday varsa, bazı obediyanslardaogörevlinin seçiminin açık oylama ile de yapılabilir. Bu, aslında bir bakıma "seçim" değil, adayın o göreve gelmesinin onaylanışı anlamındadır.

Seçim oturumuna katılmakta olup, oy kullanma hakkı olan tüm masonlar, bu haklarını kullanmakla yükümlüdür. Masonik gelenekler, yalnızca aday olanlara oy verilmesini, "boş oy" kullanılmamasını gerektirir. Buna karşın aday olmayanlara oy verilmesi ya da boş oy çıkması durumunda ne yapılacağı, ilgili mason kuruluşunun tüzüklerinde belirtilir. Toplanan oyların sayısı ile oylamaya katılmış olması gerekenlerin sayısı tutmazsa seçim geçersiz sayılır ve oylama yenilenir.

Herhangi bir göreve seçilebilmek için, oylamaya katılanların sayısının yarıdan fazlasının oyunu almış bulunmak gereklidir.

Bazı obediyansların tüzüklerinde, özellikle önemli görevlerin ilk tur seçiminde, üçte iki çoğunluk koşulunun arandığı da görülebilir.

Bazı obediyansların tüzüklerinde ise bir görev için ikiden fazla adayın bulunması ve hiçbirinin yeterli çoğunluğu sağlayamaması durumunda, seçimin sürüncemede kalmaması için, belirli sayıdaki turdan sonra, yalnızca en çok oy almış olan iki aday arasında oylama yapılmasını öngörülür; bu uygulamaya "balotaj" denir.

Saygıdeğer üstat(üstad-ı muhterem) seçimi, diğer görevlilerden önce yapılır.Bundan sonra nazırlar, sonra protokol sırasına uyularak diğer görevliler seçilir.

Her göreve aday olacak masonların, o görev için tüzüklerde belirtilmiş koşullara (üstatlık süresi, locadaki üyelik süresi, daha önce bir başka göreviyapmış bulunma gibi) uyar durumda olması gerekir. Genellikle görevlilerin her birinin üstat derecesinde olmaları koşulu aranırsa da, bazı obediyansların tüzükleri, kalfa derecesindeki kardeşlerin de bazı görevlere seçilebilmesine elverir.

İleri ve Yüksek Derece Atölyeleri ile Obediyanslarda Seçimler:

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışmakta olan birimlerdeki seçimler, yöntem ve süreleri bakımından simgesel derecelerdeki uygulamanın benzeridir. Seçimlere katılabilme ve göreve seçilebilmenin koşulları, ilgili masonik örgütün tüzüklerinde belirtilmiştir.

Seçimler, mutlaka ilgili atölyenin çalışmakta olduğu en üst derecede yapılır. Herhangi bir göreve seçilebilmek için de mutlaka bu dereceyi yeterli bir süre önceden almış bulunmak gereklidir.

Atölye başkanı olarak seçilebilmek için ilgili atölyenin çalışmakta olduğu derecelerden daha yüksek bir derecede bulunmak koşulu da aranmakta olabilir.

Simgesel derecelerde çalışan localardan oluşan obediyanslarda bir büyük görevli olarak diğer organlara seçilebilmek için, genel kurula delege niteliğiyle katılabilmek yeterlidir. Büyük üstat, büyük üstat yardımcısı ve büyük nazır gibi öncelikli görevlere seçilebilmek için, tüzüklerde birtakım ek koşullar bulunabilir.

Bazı obediyanslarda, bir göreve seçilebilmek için obediyansın genel kurulunda oy kullanma hakkının bulunması, bir diğer deyişle "genel kurul üyesi" niteliğini taşımak gerekir.

Bazı obediyanslarda ise aslında genel kurul üyesi olmamakla birlikte, nitelikleri yeterli diğer masonlar da obediyansın yönetsel organlarında göreve seçilebilir.

Bir göreve seçilmiş olmak, o görevi üstlenip yürütmek için yeterli değildir. Tüm masonik birim ve organlarda, bir göreve seçilmiş olanlar, ancak "göreve getirme" (isat) olarak anılan bir ritüelik törenden sonra yeni görevlerine başlayabilir.

Atama

Esk. Tayin; *Fra.* Nomination; *İng.* Appointment; *Alm.* Bestimmung

Bir görevlinin ondan daha yetkili bir kişinin buyrultusuyla görevlendirilmesi.

Masonluğun tüm kuruluş ve birimlerinde görevlilerin çoğu seçimle belirlenir. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri uyarınca ise görevlilerden yalnızca bir bölümü seçilir; bundan sonra seçilmiş olan en yetkili görevli, boş olan görevleri yürütecek olanları kendisi seçer. Seçilmiş olan bir görevliler kurulunun sonradan kendi aralarında iş bölümü yapmaları tarzında bir uygulama da görülebilir.

Bazı obediyansların localarında yalnızca locanın ilk beş görevlisi seçilir. Yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, diğer görevlileri kendisi seçer yani diğer görevliler atama yöntemiyle belirlenir.

Bazı obediyanslarda aynı yöntem "büyük görevliler" için uygulanır. Özellikle büyük üstat kaymakamı ya da yardımcısı, çoğu büyük localarda doğrudan büyük üstat tarafından göreve atanır.

Bir masonik örgüt, kendine bağlı olarak çalışan birimlerin çalışmalarını denetlemek isteyebilir. Bunun için görevlendirilen denetçiler *(müfettişler)* de genellikle biryetkili kişi ya da yetkili organ tarafından atanır. Bu tür görevlilerin bir yetkili organda seçilmesi de atama sayılır.

Masonluk tarihinde atamanın, masonik kuruluşların özerkliğini zedeleyen birboyuta varışının örnekleri görülmüştür. Bu örneklerde bir mason obediyansının büyüküstadı, o ülkenin egemen gücü tarafından belirlenmiştir. Çağımızda bu tür bir uygulama kalmamıştır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın tüzükleri uyarınca, en yetkili organ olan Büyük Kurul, seçim döneminde yeni büyük üstadı ve topluca diğer büyük görevlileri seçer. Bundan sonra yeni büyük üstat, diğer büyük görevlilerin herbirinin görevlerini belirler; bir diğer deyişle, seçilmiş büyük görevliler arasından atama yapar. Ancak bu uygulamayı bir "atama" olmaktan çok bir "görev bölümü" olarak nitelemek daha doğrudur.

Obediyanslarda bir göreve geçici atama yapılabilir. Bu, bir görevlinin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması üzerine ortaya çıkan bir uygulamadır. Görevyerinin boş kalmaması ve görevin aksamaması için, o görev için yeniden seçim yapılana dek görevi yürütecek bir kişi geçici olarak göreve atanabilir.

Selamlama

Fra. Signe d'Ordre; *İng*. Salute, Salutation; *Alm*. Grüssung

Bir mabette, "yöntemine uygun" olarak yapılan giriş ve çıkışlarda uygulanan işaretin niteliği.

Mabede "törenle giriş" sırasındaki selamlama, oturumu yapılan derecenin ritüeline uygun olarak yerine getirilen "yürüyüş"ü izler ve tamamlar.

Mabede ritüel ya da protokol uyarınca törenle girmesi gereken ya da özel olarak girişini törenle yapması istenen mason, ritüelin gerektirdiğince, mabedin girişindeki **İki Sütun**'un arasında duracak şekilde (buna özen göstermek gerekir) yürüyüş adımlarını attıktan sonra, önce oturumu yöneten başkanı, ardından sırasıyla 1. nazırı ve 2. nazırı ilgili derecenin işaretini vererek selamlar.

Mabetten törenle çıkması gereken ya da oturum sona ermeden önce herhangi bir nedenle ayrılacak olan mason da, aynı yöntemle selamlama uygulamasını çıkışında yerine getirir. Ancak çıkışta ritüelik yürüyüş yapılmaz. Bazı mason kuruluşlarının ritüelik benimseyişleri uyarınca, mabetten çıkışta yalnızca oturumu yöneten başkan işaret verilerek selamlanır; ayrıca nazırlara selam verilmez.

Selamlama uygulamasında ritüelik işaret, oturum başkanına ve nazırlarına verilmekle birlikte, aslında ilgili masonik birimin tüzel kişiliğine yöneliktir. Bir diğer deyişle, böylece oturum başkanı ve nazırlar, yönetmekte oldukları masonik birimi temsilen selamlanır.

Selamı alan görevliler, buna aynen ya da kendilerine özgü şekilde karşılık verir. Geleneksel olarak ritüelik düzen duruşuna geçmek gerektiğinde çekiçlerini sol omuzları üzerine yaslayan görevliler, aldıkları selamı, çekiçlerini sağ omuzlarına doğru çekerek karşılar.

Selamın verilmesi gibi karşılanması da bireysel değildir; Nazırlar selamı, yönetmekte oldukları sütunlar adına, ilgili masonik birimin oturumunu yöneten başkan da Doğu adına karşılar.

Serbest Celse

Fra. Session gratuite; *İng*. Free Session; *Alm*. Frei Sitzung

Herhangi bir masonik birimin mabetteki toplantısında, resmî, ritüelik, törensel ya da yönetimsel nitelikli olmayan konuşmaların yapıldığı bölüm.

Simgesel Öğretim

Esk. Remzî Tedrisat; *Eş*. Sembolik Öğretim; *İng*. Symbolic Teaching / Lecture; *Fra*. Enseignement / Sermon symbolique; *Alm*. Symbolische Lehre

1. Masonluğun simgesel derecelerine ilişkin ritüellerin açıklanmasını ve bu ritüellerin konuları üzerinde ayrıntılı bilgiler verilmesini kapsayan öğretim.

Birçok mason obediyansında, bu tür bir öğretim, düzenli ve sistematik bir şekle sokulmuştur. Bu amaçla eğitim locaları kurulmuş ve masonik eğitmenler yetiştirilmiştir. Aslında bu tür bir öğretimin herhangi bakımdan bir simgesel yanı yoktur; aksine, ritüellerin simgesel yanlarının açıklanmasını ve bunların ayrıntılarına girilerek simgesel nitelik taşıyan öğelerin somutlaştırılmasını sağlar.

Bu öğretimin "simgesel" olarak anılışının iki temel nedeni vardır:

a) Bu öğretim, filozofik *(felsefi)* olarak nitelenebilecek ölçüde derin değildir. Masonluğa ilişkin genel ve kültürel bilgileri, masonik gelenekler uyarınca uyulması ve gözetilmesi gereken kuralları, simgeler ve özdeyişler üzerine yapılmış yorum ve açıklamaları içerir. Yapılan yorum ve açıklamalarda, ritüellerin kapsamı aşılmaz işin felsefesine girilmez.

b) Bu öğretim, masonlara bir işin nasıl yapılacağını göstermez. Yalnızca kendilerini yetiştirerek olgunlaşmaları ve yetkinleşme doğrultusunda ilerlemeleri, daha iyi düşünüp daha olumlu değerlendirmeler yapabilmeleri için onlara yardımcı olur. Dolayısıyla simgesel bir nitelik taşır.

2. Özellikle Masonluktaki simgelerin ve alegorilerin açıklama ve yorumlarını içeren, bu gibi açıklama ve yorumların yapılma yöntemlerini gösteren eğitim ve öğretim.

Bu şekilde tanımlanan simgesel öğretim, masonları yalnızca simgelere alıştırıp bunların simgesel anlamlarına yaklaştırmakla kalmaz; masonlara, bundan böyle kendi bireysel yorum ve değerlendirmelerini yapabilmeleri için de yol gösterir.

Sinistrorsum

Latince: "Sol yandan doğru".

Bu sözcük "sinister" *(sol yan)* ve "girare" *(dolaşma)* sözcüklerinin birleşiminden oluşan "sinistregyre" teriminden türetilmiştir. Masonlukta bir mabede girildiğizaman sol yana (kuzeye) doğru ilerlemek ve mabet içindeki yürümelerde soldan sağadoğru (saat yönünde) dolaşmak gerektiğini belirtmek için kullanılır.

Soyunma

Fra. Dénudation; *İng*. Denudation; *Alm*. Entblössung

Bazı mason kuruluşlarının uygulamalarında, Masonluğa Kabul Töreni öncesinde, mason adayının simgeselolarak çıplaklaştırılması.

Bu simgesel soyunma işleminde adayın ceketi ve kravatı çıkarılır. Gömlek düğmelerinden birkaçı çözülerek gömleğin önü sola doğru açılır. Pantolonun sağ paçası dize kadar sıvanır. Sol ayakkabı ve çorap çıkarılarak yerine geçici olarak bir basit terlik giydirilir.

Bu işlemin, genelde, adayın yeni doğmakta olduğu yaşamına çıplak olarak, tüm özdeksel sahiplenmelerden arınmış ve diğer insanlarla eşit düzeyde geldiğini simgelediği kabul edilir. Ayrıntılar üzerinde şöyle yorumlar yapılmıştır:

- Gömleğin sol yanının açık oluşu, adayın tüm sözlerinde ve davranışlarında herhangi bir art niyetinin bulunmadığını, tümüyle dürüstlük ve içtenlikle dolu olduğunu gösterir.
- Pantolonun bir paçasının sıvanması, kimine göre adayın bilimsel veussaldüşünme yöntemine saygılı olmaya ve bunu denemeye hazırlanışının, kimine göre ise Masonluğun amaçları doğrultusunda sürekli olarak yılmadan ve özveriyle çalışacağının simgesel bir göstergesidir.
- Bir ayağın tümüyle çıplaklığı, adayın yoksullara ve düşkünlere tüm olanaklarıyla ve gereğinde özveride bulunarak destek ve yardımcı olacağını simgeler.

Kimi masonik yorumcular, bu işlemin, Hermetik Tekris ile de bağlantısını kurar.Buna göre; adayın bu işlemdeki görünümü, bir karanlık labirent içinde sürüklenerek ilerleyen ve çıkış yolunu bulmaya çalışan kişinin perişan halini temsil eder.

Bir mason adayının simgesel soyunmasına ilişkin bu gelenekseluygulama, günümüzde bazı mason obediyanslarınca artık çağ dışı olarak nitelenmiş ve terk edilmiştir.Ancak çoğu mason obediyansları, bu uygulamayı eski geleneklere bağlı kalmak amacıyla sürdürmektedir.

Öte yandan, kadınların mason olamayacağını benimseyen kimilerinin yorumunagöre de bu işlemin amacı, adayın gerek göğsünün açılması gerek bir ayağının ortaya çıkarılması ile onun sahiden de "erkek" olup olmadığını anlamaktır. Böyle bir yorum ise, yapılan işlemin simgesel anlamını tümüyle silip atmaktadır.

Suç (Masonlukta)

Fra. Faute; *İng*. Guilt; *Alm*. Schuld

Bir masonun, ağır ceza görmesini gerektiren herhangi bir tutumu ya da davranışı.

Masonlukta birer "suç" olarak nitelenen tutum ve davranışlar genellikle şunlardır:

- Masonluğu küçük düşürücü ya da lekeleyici sözler söylemek ve davranışlarda bulunmak;
- İnsan haklarına, başkasının malına ya da canına, kendisinin yada başkasının onur ve saygınlığına, yurttaşı olduğu ülkenin ve ulusunun genel çıkarlarına bilerek zarar vermek;
- Mason kardeşleri arasında ikilik ve bozgunluk çıkarmak;
- Herhangi bir masonik birimin çalışamamasına, dağılmasına ya da kapatılmasına neden olabilecek türde tutum ve davranışlarda bulunmak;
- Mason olmayanlara söylenmemesi gereken ya da bir mason kuruluşunun kendine özgü iç işlerine ilişkin konuları açıklamak;
- Masonlukta vermiş olduğu antları bozmak;
- Yetkilerinin üzerine çıkarak, kendi başına masonik girişimlerde bulunmak.

Bir mason, masonik görgü ve disipline aykırı şu gibi tutum ve davranışlarından ötürü de ilgili disiplin kurulu tarafından yargılanarak cezalandırılabilir:

- Masonik geleneklere ve çalışma kurallarına ya da ritüelik uygulamalara karşı çıkması;
- Üyesi olduğu masonik birimlerin diğer üyelerinin çoğunluğunun karar ve eğilimlerine uyum göstermemesi;
- Çalışmalarına katıldığı masonik birimlerde ya da kardeş sofralarında veya dışarıda kardeşler arasında dinsel ya da politik tartışmalar açılmasına çalışması;
- Üstlendiği görevleri gereğince yerine getirmeyerek çalışmaların aksamasına neden olması.

Ancak bunlar, birer suç değil, hafif cezayı gerektiren birer "kusur" niteliği taşır.

Bir kusurundan ötürü hafif bir ceza almış olan masonun, uyarılara karşın tutumunu düzeltmeyerek aynı tür kusurlu davranışlarında diretmesi de bir suç sayılır.

Cezalar:

Suçtan söz edilince, elbette bunun karşılığında cezadan da söz etmek gerekir.

Bir masonun suç işlemesi durumunda, ilgili disiplin kuruluna verilerek, yöntemine uygun bir şekilde yargılanması gerekir. Yargılama sonucunda gerçekten de suçlu olduğu anlaşılırsa; suçunun ağırlığına göre kendisine şu tür cezalar verilebilir:

- Uyarma;
- Kınama;
- Belli bir süre için herhangi bir görev almaktan alıkonulma;
- Belli bir süre için ve geçici olarak tüm masonik etkinliklerden uzaklaştırılma;
- Masonluktan çıkarma (ihraç).

Sunma

Esk. İthaf; *Fra.* Dédicace; *İng.* Dedication; *Alm.* Dedikation

Bir işin yapılmasında, -özellikle bir yapıtın gerçekleştirilmesinde- belli birinin adının yüceltilerek onun onurlandırılması ve işin ya da yapıtın onun sayılması.

Masonlukta sunma, Tutucu Masonluk ve Gelenekçi Masonluk anlayışını benimseyerek uygulayan kuruluşlara, özellikle Anglosakson Masonluğu'na özgü bir gelenektir.

Gelenekçi Masonluk anlayışını benimseyen masonik kuruluşlarda, herhangi bir masonik birimin mabette yaptığı çalışmalar, **"Evrenin Ulu Mimarı"**na bir sunma olarak nitelenir.

Tutucu Masonluk anlayışını benimseyen masonik kuruluşlarda ise Evrenin Ulu Mimarı kavramı "Tanrı" kavramıyla özdeşleştirilmiş olduğundan, masonik çalışmalar Tanrı'ya hizmet sayılır.

Anglosakson Masonluğu topluluğundaki obediyanslarda, bir locanın kuruluşuyada bir yeni mabedin hizmete açılmasında düzenlenen konsekrasyon töreni buanlamdaki bir sunmayı içerir. Geleneksel olarak localar, **Vaftizci Yahya**, **Müjdeci Yahya** ya da her ikisine birden sunulmuş olarak nitelenir.

Sunu

Fra. Planche; *İng.* Presentation; *Alm.* Vorstellung

Herhangi bir masonik birimde, belli bir konu üzerinde yapılan bir konuşma ya da gösteri.

Bu sözcük son zamanlarda Türk Masonluğu'nda sık sık kullanılır olmuştur. Bu kullanımın amaçlarından biri, bir locada herhangi bir konu üzerinde bir çalışmayapan ve bunun kardeşlerin yararlanmasına sunan kardeşin, aslındabukonununuzmanıya da yetkilisi olmayışı, sadece bir çalışma yapmasıdır.

Konferans

Esk. Hitabe; *Fra.* Discours; *İng.* Speech; *Alm.* Sprache

Bir loca ya da atölyede, herhangi bir konu üzerinde tek kişinin yaptığı konuşma.

Mason loca ve atölyelerinde konferanslar, bu birimlerin yaptığı çalışmaların önemli bölümlerinden birini oluşturur. Yapılacak konuşma, ritüelik içerikli ve Masonluk ile bağlantılı olabileceği gibi, sosyal ve kültürel içerikli ya da çağdaş ve güncel bir konuyu işleyebilir.

Bazı localar, doğrudan ve salt ritüelik içerikli olmayan konferansları mabette düzenlemezama locada önemli konular üzerinde konferans verilmesini önemser. Bu nedenle de birbirini izleyen iki toplantıdan birini mabette, diğerini ise lokalin birbaşka salonunda yapar. Bazı localar ise, yönetsel işlemlerle ilgili ya da ritüelik çalışmalarını mabette yaptıktan sonra, ritüelik nitelikte olmayan konferans çalışmasını kardeş sofrasına bırakır.

Masonlukta "konferans" terimi, sözlük anlamından daha geniş olarak, yalnızca tek çalışmayı ya da tüm masonların kişi tarafından değil, birkaç kişinin hazırlayarak sunduğu panel şeklindeki bir konu üzerindeki bilgi ve görüşlerini serbestçe aktararak katılabilecekleri türde bir açık oturum çalışmasını nitelemek üzere de kullanılmaktadır. Bu bağlamda, son zamanlarda ülkemizde "sunu" sözcüğü yeğlenmektedir. Böylece, bir konu üzerinde bir çalışma yapan ve bunu yararlanılmaya sunan masonun, aslında ilgili konunun uzmanı ya da yetkilisi olmadığı, sadece bir çalışma yaptığı belirtilir.

Bir konu üzerinde yapılan çalışmanın, birden çok sayıda kişinin katılımıyla, ortaklaşa ya da bölüşülerek sunulması **"panel"** olarak anılır.

Aynı terim, adları önceden belirlenmemiş kişilerin, kendi istemleriyle konuya katkılarıyla yapılan bir genel görüşmeyi nitelemek üzere de kullanılır.

Eskiden mason localarında herhangi bir konu üzerindeki sunular sadece "konferans" biçiminde olurdu. Bu yöntem günümüzde de sürdürülmekte olmakla birlikte panel tarzında çalışmalar daha çok ilgi toplamakta ve yaygınlaşmaktadır. Çağın teknolojik olanaklarını kullanarak yapılan sunumlar ise giderek hepsinin yerini almaktadır.

Belâgat Kitabı

Fra. Livre d'Eloquence; *İng*. Book of Eloquence; *Alm*. Beredsamkeitsbuch

Bazı mason kuruluşlarınca benimsendiği üzere, bir locada verilen konferansların ve yapılan konuşmaların metinlerinin toplandığı dosya ya da bunların bir araya getirilmeleriyle basılmış olan kitap.

Şarkı (Masonik)

Fra. Hymne maçonnique; *İng*. Masonic Song, Masonic Hymn; *Alm*. Maurerische Hymne

Bazı mason kuruluşlarında, oturumların sonlarında topluca okunan ilahî.

Spekülatif Masonlukta yer yer okunan şarkılar, tarihsel uygulanmaları bakımından Operatif Masonluğun eski geleneklerinden alınmadır. Ancak, toplantıların sonunda ya da kardeş sofralarında hep birlikte şarkı okunması, Masonluğa "kabuledilmiş masonlar"ın getirmiş ve gelenekselleşmesini sağlamış olduğu bir uygulamadır. Nitekim Masonluğun 1723 tarihli özgün temel yasasının ve üzerinde sonradan yapılmış olan değişikliklerin hepsinin son bölümleri şarkılara ayrılmıştır. Bunların sözleri, yer yer dinsel öğelerde taşımakla birlikte, çoğunlukla Operatif Masonluk mesleği ile bağlantılıdır.

Eskiden olduğu gibi locaların oturumlarının sonunda ve kardeş sofralarında belli birtakım şarkılar okuma geleneği, günümüzde de "tutucu" ya da "gelenekçi" anlayışları benimseyen mason kuruluşlarında yer yer sürdürülmektedir.

İlâhî

Fra. Hymne; *İng*. Hymn; *Alm*. Hymne

Topluca söylenen dinsel nitelikli şarkı.

Tutucu Masonluk anlayışını benimsemiş olan masonik kuruluşların birimlerinde, oturumların açılış ve kapanışları ile diğer bazı törenlerde, ritüelik olarak çalınan org müziğinin yanı sıra yer yer ilâhiler de söylenmesi gelenek edinilmiştir.

Şartname

Fra. Cahiers; *İng*. Specifications; *Alm*. Vorschrift

Bazı mason kuruluşlarında, bir locanın görevlilerinin kullanımı için özel olarak hazırlanmış ritüel.

Bu ritüelin diğerlerinden farkı, daha geniş kapsamlı olması, her bir oturumun ve törenlerin çeşitli aşamalarında, görevlilerin neleri nasıl yapacaklarını ayrıntılı olarak anlatmasıdır.

Şifreleme

Fra. Chiffrage; *İng*. Cipher Writing; *Alm*. Chiffrierung

Bir yazıda, bazı sözcüklerin harflerinin belirli bir sisteme göre değiştirilmesiyle, bu yazıyı okumaması gerekenlerce anlaşılmamasını sağlamak için uygulanan bir yöntem.

Bu yöntem, özellikle Ortaçağ sonlarında birçok kurumda pek yaygın olarak kullanılmıştır. Uygulanması gelişigüzel bir şekilde yapılamaz. İki temel kuralı vardır. Bunlardan biri, yazının tümünün değil, bazı belirli sözcüklerin, kişi adları ve terimlerin asıllarından farklı olarak yazılmasıdır. Diğeri ise, ilgili dilde yer alan harflerin ve rakamların yerine birtakım özel karakter ve şekiller kullanılmaması, yazının dikkat çekmesinden sakınılmasıdır.

Şifreleme, bir *"kriptografi"* uygulaması değildir; görünüşte yadırganmaz fakat şifresini bilmeyenlerce okunduğu zaman anlamı tam olarak çıkarılamaz. Şifreleme işinde kullanılan bir diğer yöntemde, bir "sözcükler cetveli" ya da "çözümleme anahtarı" yapılmasıdır. Bu yöntemde, bazı sözcüklerin yerine önceden belirlenmiş başka sözcükler kullanılır.

Bu tür şifreleme, özellikle 19. yüzyıl başlarında birçok mason locasında uygulanmıştır. En sık kullanılmış olduğu yer loca oturumlarının tutanaklarıdır. Ancak bu yöntem hayli karışıklık yarattığından, zamanla terk edilmiştir.

Şölen

Esk. Ziyafet; *Fra*. Banquet; *İng*. Festival, Feast; *Alm*. Fest

Bir kutlama amacıyla düzenlenen yemekli toplantı.

Masonlukta iki tür şölen vardır. Bunlardan biri yeni kurulan bir locanın ya da bir obediyansın çalışmalarına başlamasını, bir kuruluş yıldönümünü ya da yeni seçilen görevlilerin görevlerine başlamasını kutlamayı amaçlar.

Bu anlamdaki şölen, **"agap"** sözcüğüyle özdeşleşir. Bu tür bir şölen bir obediyansın büyük görevlilerinin göreve getirilmesi (isadı), obediyansın bir kuruluş yıldönümü yada konuklar çağrılarak düzenlenen konvan ile bağlantılı olmak üzere yapılmaktaysa, buna **"büyük şölen"** denir.

Diğer şölen, bazı mason kuruluşlarınca özellikle Hıristiyanlıkta önemsenen günlerde düzenlenen ve dinsel inançlarla bağdaşan bir şölendir.

Masonluk ile bağlantılı ve dinsel bir nitelik taşıyan şölenlerin tarihleri şöyledir:

- 23 Nisan: Aziz Jorj (St. George) günü
- 24 Haziran: Vaftizci Yahya günü
- 8 Kasım: Dört Taçlılar günü
- 30 Kasım: Aziz Andre günü
- 27 Aralık: Müjdeci Yahya günü

Bunların arasında özellikle Vaftizci Yahya'nın günü ile Müjdeci Yahya'nın günü öncelikli tutulur.

Şölen Görevlisi / Üstadı

Esk. Ziyafet Memuru; *Fra.* Maître des Banquets; *İng.* Steward; *Alm.* Verwalter

Kardeş sofraları ve agapları *(şölenleri)* düzenleme işlerini yürüten görevli.

Operatif Masonluk döneminden kalma bazı Eski El Yazmaları'nda, her çırak masonun, sırayla sofranın düzenlenmesinde ve servis yapılmasında çalışacağı belirtilir. Günümüzde de bazı obediyanslar bu eski geleneği korumaktadır. Bir masonun locada herhangi bir göreve seçilebilmesi için daha önce Şölen Görevlisi olarak çalışmış bulunmasını öngören hatta tüzüklerinde böyle bir zorunluluğa yer vermiş olanlar da vardır.

Obediyans çapında yapılacak büyük şölenlerde ise, bu görevi üstlenen kişi büyük şölen görevlisi/üstadı olarak anılır. Bazı uygulamalarda, bu amaçla bir "şölen kurulu" oluşturulur. Hatta bazı büyük localarda, tüm şölenleri organize etmek üzere oluşturulmuş sürekli bir şölen kurulu vardır. Tüm bunlar, Masonlukta şölenlere verilen önemi yansıtır.

Büyük Şölen

Esk. Büyük Ziyafet; *Fra.* Grande Fête; *İng.* Great Festival; *Alm.* Grossfest

Herhangi bir mason kuruluşunun en üst düzeydeki görevlilerinin seçimi ve bunu izleyen göreve getirme töreninden sonra düzenlenen şölen ya da agap.

Tahsis Töreni

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın uygulamasında, yeni bir mabedin hizmete açılış töreni.

Tahta Çıkarmak

Fra. Intronisation; *İng*. Enthronement; *Alm*. Gethronung

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) büyük komandörü (gran komandör / hâkim büyük âmir) olarak seçilen masonun, törenle görevine başlayışının simgesel karşılığı.

Bu ritte, herhangi bir yüksek konseyin büyük komandörü, simgesel olarak, kralileeş düzey tutulur. Bu eş düzeylik, ritin 1786 yılındaki varsayımsal kuruluşu sırasında henüz bir yüksek konsey kurulmamış olmasına karşın, **Prusya Kralı 2. Friedrich**'in ritin ilk büyük komandörü olarak benimsenmesinden kaynaklanır.

Tak

Fra. Arc; *İng*. Arch; *Alm*. Bogen

Bir mason locasında yapılan bazı törenler sırasında, kılıçların çatılması.

Masonlukta iki türlü tak vardır. Bunlardan biri, ant içme sırasında, diğeri ise "protokol" uyarınca mabede törenle giriş sırasında kurulur.

Ant içilirken, ilgili masonik birimin belli görevlileri, -soruşturucu ile tören üstadı ya da birinci tören üstadı ile ikinci tören üstadı- ant içenlerin başları üzerinde kılıç çatar. Buna **"Çelik Kubbe"** ya da **"Çelik Kemer"** de denir.

Masonların protokol uyarınca törenle mabede girişlerinde ise, her kim törenle karşılanıyorsa, unvanı ya da niteliğine göre belirli sayıda kılıç çatılır. Törenle karşılanan mason, çatılan bu kılıçların altından geçerek mabede girer. Bir onurlandırma niteliği taşıyan bu tak, **"Cadde"** olarak da anılır.

Tanıma

Esk. İtibar etme; *Fra*. Reconnaissance; *İng*. Recognizing; *Alm*. Erkennen

Herhangi bir mason kuruluşu açısından; bir diğer mason kuruluşunu "düzenli" olarak benimseme, bunu belgeleme ve masonik dostluk ilişkileri kurma.

Bu noktada İngiltere Birleşik Büyük Locası gündeme geliyor.

Tanıma Koşulları

Esk. İtibar Şartları; *Fra.* Conditions de Reconnaissance
İng. Conditions of Recognition; *Alm.* Wiedererkennungsbedingungen

1. Genel olarak; bir mason kuruluşunun bir diğer mason kuruluşunu **"düzenli"** olarak tanıyıp, masonik dostluk ilişkileri kurmak için öngördüğü koşullar.

Masonlukta "düzen" kavramının tanımı bakımından mason kuruluşlarıarasındagörüş ve benimseyiş farkları bulunduğundan, tanıma koşulları arasında da farklar vardır. Dolayısıyla, her mason kuruluşunun bu bakımdan öngördüğü koşullar "düzenli bir mason kuruluşu"nu nasıl tanımladığına bağlıdır.

2. Özel olarak; **İngiltere Birleşik Büyük Locası**'nın 1929 yılında yayımlamış olduğu ünlü bildirgenin içeriği.

İngiltere Birleşik Büyük Locası, bir mason obediyansının "düzenli" olarak tanınabilmesi için, kendince gerekli gördüğü koşulları şöyle sıralamıştır:

1. **Kökenin düzenliliği** yani her büyük locanın yasal olarak gereğince tanınmış bir büyük loca veya düzenli bir şekilde oluşturulmuş en azüç loca tarafından kurulmuş olması;
2. **Evrenin Ulu Mimarı**'na ve onun vahiy yoluyla iletilmiş dileğine inanmanın, üyelik için zorunlu bir koşul olması;
3. Tüminisiyelerin, **Kutsal Kitap** üzerine veya gözlerini ona bağlayarak ant içmeleri;
4. Büyük locaya ve her locaya yalnızca **erkek üye** alınması; her büyük locanın,karma localar ya da kadınları da üyeliğe kabul eden kuruluşlar ile hiçbir masonik ilişkide bulunmaması;
5. Büyük locanın, yönetimi altındaki localar üzerinde **egemenjüridiksiyon** oluşturması; bu demektir ki simgesel dereceler üzerinde tek ve tartışmasız otoritesi bulunan, sorumlu, bağımsız ve özyönetimli bir organizasyonunun olması ve bu otoriteyiher ne şekilde olursa olsun bir "yüksek konsey" ya da bu dereceler üzerinde birdenetim ve gözetim yetkisi olduğunu ileri süren bir başka güç ile paylaşmaması ve ona devretmemesi.
6. **Masonluğun Üç Büyük Işığı**'nın (Kutsal Yasa Kitabı, Gönye ve Pergel), -enbaşta Kutsal Yasa Kitabı olmak üzere- büyük loca ve ona bağlı localar çalışırken, mutlaka hazır bulundurulması;
7. Locada **din ve politika konuları** üzerinde görüşme yapılmasının kesinlikle yasaklanması;
8. **Eski Landmarklar**'ın ilkelerine, geleneklere ve "zanaat"ın uygulamalarına kesinlikle uyulması.

Masonlukta bu koşullardan bazısı, dünyanın her yanında evrenselboyutta benimsenir. Bazısı ise, her obediyansın birbirinden farklı olabilen görüş ve anlayışlarıyla tam bir uyum içinde değildir.

Bu koşulları içtenlikle benimseyen ya da aslında birtakım farklı eğilimleri olsa bile benimsemiş görünmeyi kabullenen mason kuruluşları, dünya çapında Masonlukta Anglosakson Masonluğu Topluluğu'nu oluşturur.

İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın 1929 tarihli tanıma koşulları yayımlandıktan sonra; bazı obediyanslar, bu koşulları onaylayabilmek için yer yer açıklamalar yapılması isteminde bulundu. Bunun üzerine, İngiltere Birleşik Büyük Locası, 1932 yılında bir bildirge daha yayımlayarak bazı konulara açıklık getirdi. Yapılan açıklamalar şöyle özetlenebilir:

a) **"Kökenin düzenliliği"** demek, bir büyük locanın, doğrudan İngiltere Birleşik Büyük Locası'nca kurulmuş ya da patent verilerek kurulması sağlanmış localarca oluşturulmuş bulunması demektir.

b) "Düzenli bir şekilde oluşturulmak" demek, daha önceden kurulmuş olan bir loca veya büyük locanın **konsekrasyon** yöntemiyle düzene kavuşturulması demektir.

c) "Evrenin Ulu Mimarı" terimiyle anlatılmak istenen kavram, tüm insanların babası olan, yaratıcı, düzenleyici, denetleyici ve yönetici, tek ve Ulu Tanrı, **Yüksek Varlık**'tır.

d) Evrenin Ulu Mimarı'na bir "yüksek varlık" olarak inanmanın yanı sıra, **"ruhun ölümsüzlüğü"**ne inanmak da, mason olabilmek için zorunludur.

e) **"Kutsal Yasa Kitabı"**, öncelikle Tevrat'ı da içeren İncil'dir. Ancak, inançların farklılığından ötürü, şu kitaplar da kutsal yasa kitabı olarak localarda bulundurulabilir: Vedalar, Tripitaka, Kuran, Tao Teh King, Zend Avesta, Konfüçyüs kitapları.

1738 yılında, İngiltere Birleşik Büyük Locası ile İskoçya Büyük Locası ve İrlanda Büyük Locası, "Masonluk Örgütü'nün Amaçları ve İlişkileri" başlığı altında 11 maddelik bir ortak bildirge yayımladılar. Bu bildirgenin kimi maddeleri, İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın tanıma koşullarına biraz daha açıklık getirdi. Bu açıklamalarda, özellikle şu konulara değinilmekteydi:

- Barışı ve sosyal düzeni bozucu eylemlerde bulunan kişiler, mason localarına alınamaz;
- Her mason, ülkesinin yasalarına uymak zorundadır;
- Dinsel ve politik sorunlar, hiçbir suretle localarda görüşülüp tartışılamaz;
- Mason kuruluşları, politik konu ve olaylar üzerine görüş belirtemez ve açıklamalarda bulunamaz;
- Uluslararası nitelikte birtakım kuruluşlar oluşturulması ve toplantılar yapılması, Masonluğun temellerine aykırıdır;
- Tüm bu ilkeleri tartışmasız olarak benimseyip uygulamayan örgütler bir "mason kuruluşu" olarak tanınmayacaktır ve bunlarla hiçbir masonik ilişki kurulmayacaktır.

İngiltere Birleşik Büyük Locası, 1949 yılında, dünyadaki obediyansların çoğuna bir mektup gönderdi ve tanıma koşulları konusu üzerindeki görüşlerini açıkça belirtmelerini istedi. Başta Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük localar olmak üzere, dünyadaki mason obediyanslarının çoğu, bu mektuba İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın beklediği olumlu yanıtı verdi. Böylece bu obediyanslar, İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın Masonluktaki genel otoritesini benimsemiş oldu.

Bu konu bu kadarla kalmadı. İngiltere Birleşik Büyük Locası sonraki tarihlerde de Masonluktaki tanıma koşullarıyla bağlantılı bildirgeler yayınladı. Bunlardan birinde ruhun ölümsüzlüğüne inanma zorunluluğunu kaldırdı.

Tarihsel Bildiri

Esk. Tarihî Mülâhazat; *Fra.* Discours historique;
İng. Historical Discourse; *Alm.* Geschictliche Vortrag

Masonluğun bazı derecelerinde, ilgili derecenin tarihsel kökeninin, ritüelinde geçen alegorik nitelikli töresel öykünün ayrıntılarının ve derecenin gelişiminin anlatıldığı ritüelik konuşma.

Tatil

Fra. Vacances; *İng.* Recess; *Alm.* Ferien

Periyodik ve düzenli toplantılar yapmakta olan bir masonik birim ya da kuruluşun, belirli bir süre için çalışmalarına ara vermesi.

Masonlukta bir masonik birim ya da kuruluş süresiz olarak kapanırsa, bu terim kullanılmaz. Fakat belli bir süre için toplantılarını ertelerse kullanılabilir. Böyle bir uygulamanın iki belirgin nedeni vardır:

a) Mevsim koşullarının, randımanlı bir çalışmayı sürdürmek için elverişli olmaması nedeniyle özellikle sıcak yaz aylarında çalışmalara ara verilmesi;

b) Oturumların yapıldığı mabet ya da lokalin herhangi bir nedenle kullanılamaması ve onarım gerektirmesi.

Bu nedenler, sık sık toplanan masonik birimler için geçerlidir. Masonlukta üç ya da dört ayda bir toplanan, hatta ancak toplanmak gerektiğinde üyelerini çağıran birimler vardır. Böyle çalışan masonik birimler ise, her bir toplantının sonunda, bir sonraki birleşime kadar tatile girer.

Çalışmalarında özerk olan birimler, tatile girmeye kendileri karar verir. Bağlı oldukları obediyans ya da jüridiksiyon, bu konuda ancak bir öneride bulunabilir. Bununla birlikte her masonik birim, obediyans ya da jüridiksiyonun bu konudaki önerisine uyar. Çünkü ilgili obediyans ya da jüridiksiyonun önerisinin mutlaka bir gerekçesi vardır.

Tekris

Eş. İnisiyasyon; *Fra*. Initiation: *İng*. Initiation; *Alm*. Aufnahmung

Ezoterik nitelikli bir kuruluşta, bireyin çeşitli aşamalardan geçerek, bu kuruluşun öğretimini edinmesi ve olgunlaşarak yetkinleşme yolunda ilerlemesi.

Bu terimin Batı dillerindeki karşılıklarının çoğu Latince "initium" sözcüğünden kök alır. Türkçeye de **"inisiyasyon"** olarak uyarlanmış olan bu terimin sözlük karşılığı, "başlangıç" ya da "giriş" olarak verilebilir. İnisiyasyon işleminden geçen bir kimseye de gene aynı dönüştürme ile **"inisiye"** denmiştir. Sözlük anlamı bakımından bir inisiye, "bilgileri edinmeye başlamış olan kişi"dir.

Türkçede "tekris" terimiyle eş anlam taşımak üzere **"aydınlanma"** terimi de kullanılmaktadır. Böylelikle, bu işlemden geçen bir kimsenin, bilgi, ahlâk, görüş ve anlayış bakımından aydınlandığı vurgulanmış olmaktadır.

"Tekris" ile yakın anlamlı olmak üzere Türkçede kullanılan terimlerden bir diğeri **"eriştirme"** dir. Bu terim, İngilizcedeki **"emulation"** teriminin Türkçeye çevirisi olarak benimsenmiştir. Sadece Anglosakson Masonluğu'nda kullanılan bu terim, Masonluğun simgesel derecelerinde yapılan tekrislerin tümünü niteler.

Masonlukta "tekris" ile bunun benzeri ya da karşılığı olan terimler, "Masonluğa Kabul Töreni" anlamına gelmek üzere de kullanılmaktadır. Ancak bu bir yanılgılı ağız alışkanlığından başka bir şey değildir. Masonluğa Kabul Töreni, bir masonun tekrisinin ilk aşamasıdır; en önemli aşaması olarak da nitelendirilebilir ama tekrisin tümü değildir. Masonlukta tekris, kabul töreni ile bitmez. Hatta bu tören, "çırak" derecesinin tekrisinin tümü bile sayılmaz. Çırak derecesinden sonra gelen derecelerden her birine geçiş ya da yükselme, Masonluktaki tekrisin daha üstün, daha olgun, daha aydın ve daha ergin bir aşamasıdır.

Tekrisin Başlangıcı ve Sonu:

Bazı benimseyişlere göre Masonluktaki tekris, adayın "Düşünme Odası"na (Tefekkür Hücresi'ne) alınmasıyla başlar. Kimisi de bu odadaki deneyimi, tekrisin kapsamı dışında bırakır ve bu ortamı "mason adayının tekrise hazırlandığı yer" olarak niteler.

Kuramsal olarak, daha yüksek bir dereceye varmış olan bir masonun, henüz o dereceye gelememiş bir masona oranla daha ergin olması beklenir. Ancak, "mason" olmamakla birlikte, Masonlukta sağlanabilen bilgi ve erdemlerin çoğunu çoktan edinmiş, ileri bir olgunluk düzeyine varmış birçok insan vardır.

Beri yanda, Masonlukta hayli ileri ya da yüksek derecelere gelmiş olmasına karşın, çok daha önceki derecelerde gidermiş olması gereken yanılgı ve noksanlarını taşımayı sürdüren masonlar vardır. Üstelik bir mason, tümritlerin ve sistemlerin derecelerinin hepsini almış olsa bile, genede yetkinliğin doruğuna erişmiş sayılamaz. Dolayısıyla bir **"gerçek mason"** için tekris, Masonluğa attığı ilk adımıyla başlamış olan ve yaşam boyu sonuna varılamayacak bir süreçtir. Nitekim Masonluğu içtenlikle benimseyen bir kişi, hangi derecede olursa olsun, tekrisinin henüz bitmediği görüşündedir.

Tekrisin Anlamı:

Etimolojik bakımdan "tekris" teriminin, Arapça kökenli **"kürsü"** sözcüğünden gelme olduğu söylenir. Bir diğer görüş uyarınca bu terimin asıl kökeni "kültür" anlamına gelmek üzere kullanılan **"hars"** sözcüğüdür. İkisi arasında pek büyük fark yoktur. Bir diğer görüş uyarınca bu terimin etimolojisi, "kendini adama" anlamına gelen **"kerese"** mastarıdır.

Bunların arasında "kürsü", daha akla yatkın bir anlam verebilmektedir. Buradaki kürsü, **"gerekli bilginin kaynağı"** ya da **"bilgiyi edinmesi söz konusu olan kişiye bunu verecek olanın tüzel kişiliği"** anlamını taşır. Dolayısıyla tekris, **"bilgi edinme yolunda yapılan çalışma"** anlamına da gelir. Bu çalışma, eğitim görme ve öğrenimi de, araştırma ve incelemeyi de, değerlendirme ve uygulamayı da kapsar.

Ezoterik örgüt ve kurumlarda tekris tek başına olmaz. Bu çalışmada bir **"tekris olan"** ya da **"tekristen geçen"**, bir de **"tekris eden"** ya da **"tekristen geçiren"** vardır.

Bu olayda bir niteliksel değişim sözkonusudur. Bu değişim bir erek olarak evrime yöneldiği için, "gelişim" ile özdeştir. Dolayısıyla, tümü bakımından tekris, aynı zamanda bir **"gelişim süreci"** olarak da nitelenebilir.

Tüm ezoterik kuruluşlarda tekris, herkese açık tutulmayan bir olgudur. Bu bakımdan, sözlük anlamının dışında iki anlam daha taşır. Bunlardan biri, **"kabul etmek"** ya da **"dışarıdan içeriye almak"**, eş deyişle bir haricînin inisiye olmasını sağlamaktır. Diğeri ise **"gizemlerin paylaşılması"**dır.

Bu iki anlamın her biri de herhangi bir ezoterik kurumda olduğu gibi Masonlukta da yalnızca ilk derece için değil, tüm dereceler için sözkonusudur. Ancak, eski çağların ezoterik ekol ve kurumları için doğrudan sözlük anlamında geçerli olan "gizemlerin paylaşılması", Masonlukta ancak simgesel olarak geçerlidir. Çünkü Masonluğun, mason olmayanlarca bilinemeyecek türde birtakım özel gizemleri yoktur.

Tekrisin İşlevi:

Bazı mason kuruluşlarının benimseyişleri uyarınca tekris, hangi dereceyada aşamada olursa olsun, adaya, olumlu bir uyanma, heyecanlı bir canlanma, gerçekleri araştırma yolunda daha da bir girişim isteği sağlamayı amaçlar.

Bazı mason kuruluşları ise tekrisi, dinsel bir amaçla bağdaştırarak, bu yoldan bireye inançsal sorumlulukların ve dinsel yükümlülüklerin daha iyi ve daha etkili bir şekilde anlatılıp benimsetildiği görüşündedir.

Eski çağlarda, herhangi bir ezoterik kuruluşun üyesi olan bir inisiye, yaşamının büyük bölümünü bu kuruluşla haşır neşir olarak geçirirdi. İnisiyelerin, geçimlerini sağlamak için başka bir gelir kaynağına gereksinmeleri de olmazdı.

Çağdaş Masonluk ise, hiç kimse için bir asal meslek ya da sanat değildir. Her mason, kendisi ve ailesinin geçimini başka kaynaklardan sağlamak, ancak bu güvenceyi sağladıktan sonra masonik etkinlik ve çalışmalara girişmek durumundadır. Dolayısıyla, masonik tekrisler de, eski çağların ezoterik ekol ve kurumlarındaki tekrislere oranla hem daha öz hem daha kısadır. Hatta bu tekrislerin, eski çağların ezoterik kurumlarındaki tekrisler ile karşılaştırıldığında "simgesel" olduğu bile söylenebilir.

Günümüzde bir mason, yalnızca ritüelik tekris törenlerinden geçerek masonik tekrisini bütünleyemez. Tekrisin bütünlenebilmesi için, bireysel bilgi, kültür ve deneyimlerini, ritüellerdeki simgeler, alegoriler ve özdeyişlerle birleştirmek durumundadır. Bir diğer deyişle Masonluktaki tekrisin tümü, ne ritüellere ne de mabette yapılan çalışmaların kapsamına sığabilmektedir. Bir mason, bunların dışında, bireysel çalışmalarda yapmak zorundadır.

Her ezoterik kurumda olduğu gibi Masonlukta da tekrisin aşamaları olan "derecelerin verilişi", hep birer "tören"e bağlanmıştır. Bu törenlerden her biri **"tekris töreni"** olarak da anılır. Hangi derecede olursa olsun, böyle bir törene "aday" niteliğiyle katılan kişi, o törenin kapsamındaki birçok öğeyi, gerek o sıradaki heyecanı gerekse zamanın kısalığı nedeniyle kaçırabilir. Ritüelin sonradan incelenmesi ve üzerinde çalışılması ise, töreni izlemenin verdiği etkiyi sağlayamaz.

Bu nedenle de bir tekris töreni, yalnızca tekris edilmekte olan adaylar için değildir; aynı törenden daha önce geçmiş olanların da tekrislerini olgunlaştırır.

Özellikle gizemci *(mistik)* bir nitelik taşıyan bazı ekollerde ve öğreti sistemlerinde, bireyin tekrisinin bir süreç içinde değil, bu süreci geçirdikten sonra birdenbire gerçekleşeceği inancı vardır. Buna göre birey, epeyce uzun bir süre çalışacak, sabırla didinecek, sonra belki de hiç beklemediği bir anda "inisiyatik bilgi"ye ulaşacaktır.

Masonluktaki tekris ise böyle değildir; Her bir derecesinde, öğrenilebilecek bir yeni bilgi vardır. Tekrisin gerçekleşmesi olayı, yalnızca bir mason adayına Masonluğa kabul töreninin sonunda simgesel olarak **"ışık"** verilmesiyle temsil edilir.

Bir mason adayının törende geçirmesi gereken sınavlar tamamlandıktan sonra, epeyce bir süredir bağlı olan gözlerinin birdenbire açılıp ışığa boğulması, adayın, tüm masonik yaşamı boyunca edineceği bilgi ve deneyimin, "tekrisin tümü"nün simgesidir. Bu bakımdan değerlendirildiğinde de tekris, Masonlukta kullanılan simgesel dille **"karanlıktan aydınlığa geçiş evresi"** olarak tanımlanabilir.

Tekris Etmek

"Bir haricînin Masonluğa Kabul Töreni'ni yönetmek" anlamında kullanılan bir söz gelimi.

Aslında tekris terimi, bir masonun tüm masonik yaşamı boyunca edineceği derecelerin hepsini almasını kapsar. Bu sözgeliminde ise, yalnızca birinci derecenin tekrisi söz konusudur.

Böyle bile olsa, aslında tekris etme olayı, tek bir kişinin işi değildir; ritüel uyarınca hep birlikte gerçekleştirilir.

Bununla birlikte, törenin sonunda adaya "mason" unvanını saygıdeğer üstat(üstad-ı muhterem)verdiği için, "tekris eden" olarak nitelenir.

Masonik yazında aynı anlamda olmak üzere, **"mason yapmak"**, **"eriştirmek"**, **"aydınlatmak"**, **"ışık vermek"**, **"nura kavuşturmak"** ve **"önlüklemek"** deyimleride kullanılır.

Tekris Olmak

"Masonik tekrisin ilk aşaması olan Masonluğa Kabul Töreni'nden geçerek, mason niteliğini almak" anlamında kullanılan bir söz gelimi.

"Tekris" sözcüğü yer yer "Masonluğu kabul" sözcüğüyle eş anlamlı olarak kullanıldığı için Masonluğa girmeye "tekris olmak" denilmesine sık rastlanır. Bu terimle aynı anlamda olmak üzere, **"ışık (nur) almak"**, **"ışığa (nura) kavuşmak"**, **"önlük takmak"**, **"mason olmak"**, **"inisiye olmak"** ve **"aydınlanmak"** deyimleri de kullanılır.

Tekris Töreni

Esk. Tekris Merasimi; *Fra.* Cérémonie d'Initiation
İng. Initiation Ceremony; *Alm.* Initiationzeremonie

1. Genel olarak; herhangi bir masonik nitelik ya da derecenin verilmesi için uygulanan ritüelik tören.

Bazı mason kuruluşları, hangi derecede olursa olsun, bu terimin kullanımını, "yapılan ritüelik işlemlerin tümü" anlamında alır. Bazı mason kuruluşlarının benimseyişine göre ise "ritüelik ant içme ile ilgili masonik derecenin yöntemine uygun olarak verilişi" tekrisin tören bölümü olarak nitelenebilir.

2. Özel olarak; Masonluğa Kabul Töreni.

"Tekris" sözcüğü yer yer "Masonluğu kabul" sözcüğüyle eş anlamlı olarak kullanıldığı için, Masonluğa Kabul Töreni'ne doğrudan "tekris töreni" denilmesi, pek sık rastlanan bir ağız alışkanlığıdır.

Tekristen Geçirmek

Bir masonun, masonik derecelerden bir ya da birkaçını almasını sağlamak.

Genellikle bu deyim, ilgili derecenin tekris törenini yönetmeyi, öğretimini vermeyi, işaret ve sözcüklerini göstermeyi de içerir. Bu işlemi yapan kişi ya da kişilere, bundan ötürü bir üstünlük ya da ayrıcalık sağlamaz. Çünkü ezoterik nitelikli her kurumda olduğu gibi Masonlukta da başkalarına tekristen geçirmek, bu kurumunu bunu yapabilecek olanlara vermiş olduğu bir görevdir. Bu görevi gönüllü olanlar üstlenir ve yerine getirir.

Tekristen Geçmek

Bir masonun, ilgili tekris töreninin uygulanmasıyla, bir derecenin ritüelik kapsamını öğrenmesi ve kavraması.

Bu terim, bazı zaman yalnızca birinci derece tekrisini, bazı zaman ise tüm masonik derecelerin tekrisini nitelemek üzere kullanılır.

Bu terimin, yalnızca ilgili derecenin töreniyle o dereceye alınmış olmayı hatta o derecenin ritüelik kapsamının öğrenilip kavranılmasını kapsar bir biçimde değerlendirilmesi yanlıştır. Tekristen geçmek, ritüelik öğretimin de katkısı ve etkisiyle, "bir masonun zihinsel ve tinsel yaşamındaki değişim ve gelişim" olgusunu dile getirir.

Buraya eklenmesi gereken bir başlık:

Niyabeten Tekris

Bir mason adayının Masonluğa Kabul Töreni'nin, üyesi olacağı locada değil, bir başka locada yapılması.

Bu terim **Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası**'nda kullanılır.

Masonlukta zaman zaman böyle bir durumla karşılaşılabilir. Bir mason adayının Masonluğa alınmasıyla ilgili tüm yönetsel işlemler sona erdikten sonra, Masonluğa kabul töreninin bir başka locada yapılmasının iki nedeni olabilir:

a) O locada Masonluğa kabul töreni yapılabilecek tek bir aday vardır. Loca, tek bir adayın kabul töreni için bir toplantı gününü harcamak istememektedir. Aynı sıralarda bir başka locada kabul töreni yapılacaktır ve törene bir adayın daha eklenebilmesi olanağı vardır.

b) Locanın bağlı olduğu obediyansın tüzükleri, bir törende Masonluğa kabul edilebilecek adayların sayısını sınırlamıştır. O locada, Masonluğa kabul edilmek üzere yönetsel işlemleri sona ermiş daha çok sayıda aday vardır. Loca, belli bir yönteme göre kabul törenini yapacağı adayları belirler. Başka localardan birinde yakın tarihte bir kabul töreni varsa, o törene bir adayın daha eklenebilmesi olanaklı ise, törene alamadığı diğer adayları başka localara aktarır.

Eskiden Masonlukta böyle bir durum sözkonusu değildi. Çünkü bir locadaki kabul töreninde zaten genellikle tek, en çok iki aday Masonluğa alınırdı. Sonradan localardaki üye sayısı arttı. Daha çok üyesi olan locada daha çok yeni aday önerisi yapılır oldu. Bunun sonucunda, daha çok sayıda Masonluğa Kabul Töreni düzenlemektense, bir törende Masonluğa kabul edilecek adayların sayısı artırıldı. Fakat törenin anlamının ve değerinin korunabilmesi, Masonluğa alınacak adayların da bu törenin etki ve anlamını daha iyi kavrayabilmeleri bakımından, herhangi bir törende Masonluğa kabul edilebilecek aday sayısının sınırlandırılmasızorunluluğu da doğdu. Zaman zaman bir adayın Masonluğa kabul töreninin bir başka locada yapılması, bu gelişimin sonucudur.

Temizleme

Fra. Purger; *İng.* Purge; *Alm*. Purgieren

Mecazî olarak; bir loca ya da atölyenin çalışmalarına başlanmazdan önce, varsa, mason olmayanların ve ilgili derece oturumuna katılma yetkisi bulunmayanların dışarı çıkarılması.

Tören

Esk. Merasim; *Fra.* Cérémonie; *İng.* Ceremony; *Alm.* Zeremonie

Çeşitli amaçlarla, belirli bir ritüel, düzen, sıra ve şekle dayalı uygulama.

Törenler, Masonlukta çok önem ve değer verilen geleneksel uygulamalardır. Tarih boyunca, ezoterik nitelikli tüm kurumların, çalışmalarında kendilerine özgü törenlere önem ve değer vermiş oldukları görülür.

Böylelikle, "tören"in, bir kurum için "ezoterik" bir nitelik taşımanın koşullarından biri olduğu söylenebilir.

Masonlukta uygulanan törenlerin en önemlileri şunlardır:

- Yeni bir loca, atölye, şapitr ya da konseyin kuruluşu;
- Önceden kurulmuş bir locanın, bir obediyansa katılması;
- Yeni bir mabedin hizmete açılması;
- Mason kuruluşları arasında tanışma;
- Masonluğa kabul;
- Derece yükseltilmesi;
- Yeni görevlilerin göreve getirilmesi;
- Konukların kabul ve ağırlanmaları;
- Masonik nikâh.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda yeni bir mabedin hizmete açılması, **"Tahsis Töreni"** olarak anılmaktadır.

Türkiye Yüksek Şûrası'nın yukarıda sıralanmış genel törenlere uymayan, geleneksel olarak her yıl uygulanan bir töreni vardır ki buna **"Teşrin Töreni"** adı verilmektedir.

Masonluktaki törenler zaman zaman şöyle birtakım eleştirilere uğramıştır:

a) Törenlerin varlığının eleştirisi: Bu tür eleştiriler, genellikle olumsuz bir yaklaşım taşır ve şöyle bir düşünceden kaynaklanır: *«Törenler, boşuna zaman harcamaktan ve gülünç işler yapmaktan başka bir şey değildir.»* Masonluktaki törenleri böyle bir benimseyiş ile eleştirenler "masonik düzen ve disiplin" olgusuna da karşıdır.

b) Törenlerin uygulanış şekilleri ve kapsamlarının eleştirisi: Bu tür eleştiriler, bir öneri getirdikleri sürece olumlu sayılabilir; masonik çalışmaların çağın koşullarına daha iyi ayak uydurabilmesi bakımından yararlı da olur. Nitekim birçok mason kuruluşu, öteden beri uygulaya geldiği törenleri, bu olumlu eleştirilerden yararlanarak çağın gereklerine göre uyarlar.

Törenler **"ezoterik sistem"**in bir gereğidir ve Masonlukta uygulanışlarının temel nedenlerinden biri de budur.

Fakat bu yalnızca Masonluğa kabul ve derece yükseltilmesi törenleri için geçerli bir gerekçe sayılabilir. Bir mabedin ya da locanın açılması, yeni görevlilerin göreve getirilmesi *(isat)* gibi uygulamaların da törenle yapılmasının gerekçesi, masonları coşturmak, onları yalnızca düşünsel çalışmalara boğulmuş bırakmamak, masonik ortamda canlılıklarını sürdürüp, aralarındaki sosyal ilişkileri bu fırsatla da geliştirebilmelerini sağlamaktır.

Hiç olmazsa bir örnek verelim.

Kuruluş Töreni

Esk. Tesis Merasimi; *Fra.* Inauguration; *İng.* Inauguration; *Alm.* Anweihung

Yeni kurulmuş olan bir loca ya da atölyenin, mabette yaptığı ilk toplantı.

Bu ilk toplantı, bir tören niteliğindedir. Özel bir ritüel uyarınca yapılır. Genellikle ilgili locanın bağlı olarak çalışacağı obediyansın, ilgili atölyenin de bağlı olarak çalışacağı masonik otoritenin görevlileri ya da yetkilendirdikleri kişilerin yönetiminde başlar. Bu törende ilgili loca ya da atölye obediyans ya da masonik kuruluşun bünyesine katılır. İlk görevlileri de, törenle görevlerine getirilir.

Simgesel derecelerde çalışan bir locaya, bir kuruluş ve yetki belgesi ya da patent ile birlikte locanın mührü ve varsa flaması da teslim edilir. Kuruluşu tamamlanan masonik birimin görevlileri görevlerinin başına geçer ve oturum ilgili masonik birimin görevlilerinin yönetiminde sona erer.

Töresel Bildiri

Esk. Ahlâkî Mülâhaza; *Fra.* Sermon;
İng. Discourse, Moral Lecture; *Alm.* Moralische Vortrage

Masonluğun bazı derecelerinde, ritüel üzerinde yapılan standart bir açıklama.

Töresel bildiriler, yazılı ritüellerin kapsamında yer alır. Bu bildirilerde, özellikle şu konulardan bazılarına yer verilir:

- Derecenin Masonluk tarihi içindeki yeri ve ilgili rit ya da masonik sistemin gelişimiyle bağlantısı;
- İlgili dereceye özgü bazı simgelerin açıklanıp irdelenmesi;
- İlgili derecede bir alegorik öykü varsa, bunun ayrıntılarına ilişkin açıklamalar;
- Derecenin öğretiminin genel kapsamıyla bağlantılı değerlendirmeler ve açıklayıcı örnekler.

Transfer

Esk. Nakil; *Fra.* Transfert; *İng.* Transfer; *Alm.* Uebertragung

Bir masonun, üyesi olduğu bir kuruluştan ayrılarak bir başkasına geçmesi.

Bu terimin Türkçedeki tam karşılığı “aktarma” olarak da verilebilir ama bu Türk masonik yazınında hiç geçmemiştir.

Masonlukta böyle bir olayın gerçekleşebilmesi için üç temel koşul vardır:

a) İlgili iki mason kuruluşu arasında bir tanışma bulunması ya da o masonun yeni bir üye olarak gireceği mason kuruluşunun, önceden üye olduğu kuruluşu "düzenli bir mason örgütü" olarak benimsemesi;

b) İlgili masonun, daha önce üye olduğu kuruluştan, "düzenli bir üye" olduğunu gösteren ve matrikül kayıtlarını içeren bir belge almış olması;

c) Transfer olunacak mason kuruluşunun bu konudaki yetkili organının, üyelik transferini onaylaması.

Dolayısıyla bir masonun, üyesi olduğu mason kuruluşundan istifa ederek ya da bir disiplin kurulu kararıyla çıkarma yöntemiyle ayrılmış olması ya da yükümlülüklerini aksattığı için "düzensiz"(gayri muntazam)ilan edilmiş bulunması durumunda transfer yapılamaz. Kuramsal olarak böyle oluşuna karşın, zaman zaman ve yer yer bunaaykırı bazı uygulamaların yapıldığı da görülebilmektedir.

Transfer işleminin temel kurallarına aykırı işlemlere ilişkin örnekler, özellikle birbirleriyle tanışmayan, bu nedenle de aralarında herhangi bir iletişim bulunmayan mason kuruluşlarında söz konusu olabilmektedir. Aslında bu gibi üyelik değişimi olaylarına "transfer" denilemez.

Transferin en önemli gerekçesi, kalıcı olarak yer değiştirmek, özellikle bir ülkeden bir diğerine göçmektir. Transferi yapılan mason, simgesel derecelerde daha önce almış olduğu derecelerin nitelik ve yetkilerini korur.

İleri ve yüksek derecelerdeki transfer istemlerinde ise, ilgili masonun dahaönceüyesi olduğu jüridiksiyondaki dereceleri gözden geçirilir; uygulamaların tutmaması durumunda, kendisininkine en yakın olan bir alt derecenin nitelik ve yetkilerini koruyabilir; gerekirse **"iyileştirme"** olarak anılan yöntemle eksikleri giderilir.

Masonlukta "transfer" terimi, aynı mason kuruluşuna bağlı olarak çalışan birimlerin birinden diğerine geçiş işlemini nitelemek üzere kullanılmaz. Hatta aynı obediyansa bağlı bir il ya da bölge büyük locasından bir diğerine geçiş bile transfer olarak değil, "loca değiştirme" olarak anılır.

Transformasyon

Fra. Transformation; *İng.* Transformation; *Alm*. Anformung, Transformation

1. Bir loca, atölye, şapitr ya da konseyin adını değiştirmesi.

Bu anlamdaki transformasyon, pek ender olmakla birlikte yapılabilmektedir. Böyle bir değişikliğin nedeni, genellikle, ilgili masonik birimin içinde huzursuzluk verici birtakım olaylarla karşılaşılmış olması, bunun sonucunda bazı üyeler için (psikolojik olarak) bu birimin adının itici bulunmasıdır.

2. Özerkliği olan bir loca ya da atölyenin, bağlı bulunduğu obediyanstan ayrılıpbir başka obediyansa bağlanması.

Bu anlamdaki transformasyonun gerçekleşebilmesi için **"özerklik"** zorunludur.Bir "jüridiksiyon"un egemen yönetimi altında çalışan masonik birimler için transformasyon söz konusu olamaz.

Tüzükler

Esk. Nizamnameler, Nizamat, Yönetmelikler; *Fra.* Règlements, Statuts
İng. By-laws, Regulations; *Alm.* Hausgesetze

Masonlukta, herhangi bir kuruluşun örgütlenme şeklini, örgütün organlarını, bu organların görev ve yetkilerini, her organ ya da kolun hangi çalışmalar yapacağını ve çalışmalarını nasıl yapılacağını belirleyen kural ve yöntemlerin tümü.

Bir mason kuruluşunun tüm tüzüklerinin Masonluğun amaçlarına, ilkelerine, geçerli olduğu benimsenen "temel yasa"ya, uygulanmakta olan ritin anayasa ve kurallarına uygun olması gereklidir.

Tüm tüzükler, ilgili mason kuruluşunun en yetkili organınca düzenlenir. Bir mason kuruluşunun uyması ve uygulaması gereken evrensel nitelikli ya da tümü için geçerli tüzükler yoktur. Bir masonik örgütün daha alt organlarında ve kollarında düzenlenen özel tüzük ve yönetmeliklerin geçerli olabilmesi ve yürürlüğe girebilmesi için ise, kuruluşun yetkili organınca onaylanmış bulunması zorunludur.

Buradaki "yetkili organ", simgesel derecelerde çalışmakta olan obediyanslardaki genel kurul, ritlerin jürisdiksiyonlarında ise ilgili "egemen otorite"dir.

Daha alt organ ya da kollar ise çeşitli kurullar ile loca ya da atölye gibi birimlerdir. Ancak "büyük loca" ve "büyük doğu" gibi obediyansların genel kurulları, bu bağlamda "yönetim kurulu" ya da buna benzer bir yürütme organını yetkilendirir. Böylece uygulamada kolaylık, işlerin yürümesinde pratiklik ve hız sağlanır.

Herhangi bir mason kuruluşunun tüzükleri, genel olarak şunlardır:

- Ana Tüzük;
- İç Tüzük (Yönetmelik);
- Localar ya da Atölyeler Genel Tüzüğü (Yönetmeliği);
- Protokol Tüzüğü (Yönetmeliği);
- Disiplin Tüzüğü (Yönetmeliği);
- Loca ya da diğer masonik birimlere özgü iç tüzük ya da yönetmelikler;
- Özel kurullar (komisyon ya da komiteler) için iç tüzük ya da yönetmelikler.

Çoğu mason kuruluşlarının bir ana tüzüğü bir de iç tüzüğü vardır. Bazı mason kuruluşlarında, bundan sonraki ayrıntılı tüzükler yoktur; bunların kapsayacağı konuların tümü iç tüzükte toplanmıştır. Ancak bazı uygulamalarda, iç tüzüklerin dernek tüzüğü ile karıştırılmaması için, "yönetmelik" terimi kullanılmaktadır.

Bazı mason kuruluşlarında ise ana tüzük ve iç tüzük yoktur. Bunların yerini, benimsenmiş olan temel yasa tutar. Tüm çalışma kural ve yöntemleri, "Localar Genel Tüzüğü" ya da "Atölyeler Genel Tüzüğü" olarak anılan tek bir tüzükte toplanmıştır.

Ana Tüzük:

Masonlukta "ana tüzük" kavramı, mason kuruluşları arasında farklı şekillerde değerlendirilir. Bazılarına göre bu tüzük, "temel yasa" ya da uygulanan rite özgü anayasa ile aynı şeydir. Diğerlerine göre ise, bir mason kuruluşunun bulunduğu ülkedeki yasalar uyarınca kurulmuş olan resmî derneğin tüzüğüdür.

Dernek tüzüğü ile özdeşleşen ana tüzük, masonik kural ve yöntemleri değil, derneğin kuruluş şeklini ve hangi amaçla nasıl çalışacağını belirleyen örgütsel konuları içerir.

Bu tüzükte genellikle kurucuların adları, örgütlenme tarzı, derneğin organlarınınneler olduğu, bunların nasıl belirleneceği, şube ve kolların çalışma şekli, kayıtların nasıl tutulacağı, gelirlerin nasıl toplanacağı ve harcamaların nasıl yapılacağı gibi temel örgütsel kurallar yer alır.

Bunlar, ilgili derneğin bulunduğu ülkenin yasaları gereğince düzenlenir.

Bu tür bir ana tüzüğü olan örgütler, masonik nitelikli genel kurul toplantılarının yanı sıra, belirli dönemlerde, bir de **"**yasal genel kurul toplantısı" yapar. Türkiye'deki uygulama da öteden beri böyledir.

İç Tüzük:

Bu tüzük, genellikle ana tüzük ile masonik ilkelerin ve ilgili mason kuruluşunun çalışma sisteminin bağdaştırıldığı tüzüktür. Uygulanmakta olan ritin ya da masonik sistemin hangi derecelerinde çalışılacağını, örgütte hangi organların bulunacağını, bu organların oluşma şekli ile görev ve yetkilerini, tüm çalışmaların nasıl yürütüleceğini kapsar.

Bazı mason kuruluşlarının iç tüzükleri, bundan sonra gelen daha ayrıntılı tüzüklerin kapsamını da içerir.

Localar (Atölyeler) Genel Tüzüğü:

Bir mason kuruluşunun kolları olarak, sınırlı özerklikle çalışan loca ya da atölyelerin tüm yönetsel işlemlerinde ve uygulamalarında benzerliği sağlayan, bu masonik birimler ile yönetim kurulu ve genel kurulun ya da ritin egemen otoritesinin ilişkilerini düzenleyen, her loca ya da atölyenin hangi çalışmaları nasıl yapacağını belirten ayrıntılı bir tüzüktür.

Bu tüzük, bir mason örgütünün çalışmalarını ayrıntılı bir şekilde belirli kurallara bağlayan en önemli tüzüktür.

Bu tüzükte, şu konulara yer verilir:

- Loca ya da atölyelerin kuruluş yöntemi;
- Seçimlerin nasıl yapılacağı;
- Görevlilerin görev ve yetkilerinin neler olduğu;
- Masonluğa alınacak adaylarda aranacak nitelikler;
- Masonluğa alınma öncesindeki yönetsel işlemler;
- Masonların derecelerinin yükseltilebilmesine ilişkin koşul ve yöntemler;
- Masonların, üyesi oldukları loca ve atölyelere karşı yükümlülükleri;
- Loca ve atölyelerde çalışmaların nasıl düzenlenip yürütüleceği.

Bazı mason kuruluşlarında, loca ya da atölyeler için geçerli olmak üzere böyle bir genel tüzük yoktur. Böyle bir tüzüğün kapsamında yer alması gereken konular, doğrudan "iç tüzük"te bulunur.

Özgür Masonlar Büyük Locası'nda, bu ve benzeri tüzüklere "çalışma yöntemi" deniliyor. (2023)

Disiplin Tüzüğü:

Bu tüzük, genel olarak tüm kuruluşta, özel olarak da vadilerde ve masonik birimlerde, "disiplin kurulları"nın nasıl oluşacağını, bu kurulların yetkilerini, hangi koşullar altında ve nasıl çalışacaklarını belirtir.

Bu tüzükte, şu konulara yer verilir:

- Masonların disipline aykırı tutum ve davranışlarının neler olduğu;
- Bu tür tutum ve davranışlarda bulunanlar hakkında nasıl yakınmada bulunulacağı ve gerektiğinde bir disiplin soruşturmasının nasıl açılacağı;
- Yargılama işleminin nasıl yapılacağı;
- Yargılananların suçlu ya da kusurlu bulunmaları durumunda kendilerine ne gibi cezaların verilebileceği;
- Verilen cezaların nasıl uygulamaya konulacağı.

Bazı mason kuruluşlarında başlı başına bir disiplin tüzüğü yoktur. Disiplin ile ilgili konular, iç tüzükte, localar genel tüzüğünde ya da diğer tüzüklerde yer alır.

Protokol Tüzüğü:

Bu tüzük, gerek ilgili masonik kuruluş gerekse bu kuruluşa bağlı olarak çalışan tüm masonik birimler boyutunda olmak üzere; hiyerarşik düzeni, protokol kurallarını ve gereğinde uygulamanın nasıl yapılacağını anlatır.

Bazı mason kuruluşlarında böyle bir tüzük yoktur. Bu tüzüğün içermesi gereken konular, ya diğer tüzüklerde ya da bu amaçla düzenlenmiş bir "protokol ritüeli"nde belirtilir.

Masonik Birimlerin İç Tüzük ya da Yönetmelikleri:

Her masonik birim, gerekli görecek olursa, kendi iç işlerini ve uygulamalarını belirli kurallara bağlamak üzere, bir iç tüzük ya da yönetmelik hazırlayabilir.

Böyle bir tüzük ya da yönetmeliğin hazırlanıp yürürlüğe konuşunun temel nedeni, birtakım uygulamaların, geleneklere ve göreneklere bağlı olarak farklı şekillerde yorumlanarak yürütülmesini önlemek, birimin üyelerince belirlenmiş kuralların önceliğini sağlamaktır.

Bu tür bir tüzük ya da yönetmelik, yalnızca ilgili masonik birimde geçerlidir. Bu masonik birimin bağlı olarak çalıştığı obediyans ya da jürisdiksiyonun diğer tüzüklerinin yargılarına aykırı ya da bunlarla çelişkili kural ve yöntemler içeremez. Yürürlüğe girebilmesi, ilgili obediyans ya da jürisdiksiyonun, yetkili organının onayına bağlıdır.

Çoğu masonik birimler, kendilerine özgü bir iç tüzük ya da yönetmelik hazırlamaz. Bu konuda geleneksel bir şekilde benimsenmiş yöntemleri izlemeyi yeğler.

Bu tür bir iç tüzük ya da yönetmeliğin hazırlanıp yürürlüğe konmasından sakınmanın bir diğer nedeni de, bazı uygulamalarda ille de önceden belirlenmiş kesin kural ve yöntemlere bağlı olmamak, esnekliği korumak, ilgili loca ya da atölyenin başkanının uygulamadaki yetke sınırını geniş tutmaktır.

Özel Kurulların İç Tüzük ya da Yönetmelikleri:

Bu tür iç tüzük ya da yönetmelikler, sürekli olarak çalışacak olan kurullar (komisyon ya da komiteler) için hazırlanır. İlgili kurulun çalışmalarını nasıl yürüteceğini belirli kural ve yöntemlere bağlar. Yürürlüğe girebilmesi için, ilgili masonik kuruluşun yetkili organınca onaylanmış olması gerekir.

Masonik birimlerden farklı olarak, sürekli olarak çalışacak kurullar, böyle bir tüzük ya da yönetmeliğin bulunmasını yeğler. Çünkü bu tüzük ya da yönetmelik, gerek kurulun çalışmalarını, gerek kurul üyelerinin sorumluluk ve yetkilerini gerekse kurulun bağlı olarak çalıştığı masonik örgütün yetkili organlarıyla ilişkilerini bir düzene bağlar.

Geçici kurullar ise belli bir konu üzerinde çalışıp dağılacağından, böyle bir tüzük ya da yönetmeliğe gereksinme duymaz.

Unutma Beni

Alm. Vergiss mein nicht; *İng*. Forget me not; *Fra*. Ne m'oublie pas

Mavi yapraklı bir kır çiçeği.

Bu kır çiçeğinin figürü. masonlarca bir rozet olarak kullanılır; özellikle kendilerinin "mason" olduğunu sadece mason kardeşlerin anlamasını isteyenlerce…

Bunun tarihsel bir öyküsü vardır; şöyle özetlenebilir:

Nazilerin Almanya'da iktidara kesinlikle sahip olduktan sonra getirdikleri yasaklardan biri de giysilerin üzerine rozet ya da benzeri alametler takmaktı. Rozet olarak sadece Nazi Partisi'nin amblemi takılabilirdi. Bunun tek bir istisnası vardı; o da Yahudilerin elbiselerinin, şayet üstlerinde palto gibi bir şey varsa onun üzerine takmak zorunda oldukları kocaman ve sarı renkli Yahudi Yıldızı. Ancak buyasağa çok ilginç bir istisna getirildi. 1933 yılında yoksul halka kışın devlet yardımı sağlamak amacıyla bir vakıf kurulmuştu. Nispeten daha iyi durumda olanlardan bağış toplanırdı. Vakıf üyeleri bağış yapılmasını cazip kılmak için birçok yöntem geliştirmişti. Kasım ayından Mart ayına kadar her kentin belli meydanlarında yoksul halka ve işsizlere Almanların ünlü "Eintopf" adlı yemeği dağıtılırdı; bunu da işte o bağış verenler sağlardı. Ayda bir pazar günü o aileden yardım alındığını göstermek için basit bir rozet verilmesine başlandı. İşte bunların takılmasına izin vardı. Bu amaçla 1933-1943 yılları arasında yaklaşık sekiz bin değişik tipte rozet çıkarılmıştı.

Bu rozet çok tutuldu ve sonraki dönemlerde de birkaç kez kullanıldı. Dolayısıyla Almanya'da birçok kişinin yakasında görülür oldu.

1926 yılında yani Masonluk Hitler Almanyası'nda yasaklanmadan önce, merkezi Bremen'de olan ***"Die Grossloge zur Sonne"*** *(Güneş Büyük Locası) o yılın genel kurul toplantısında katılımcılara günün anısı olmak üzere armağan edilmek üzere aynı rozeti yaptırmıştı. Masonolduklarını henüz unutmamış kimi kardeşler, o rozetin Bremen'de eski kalıplarını buldu ve az sayıda yaptırıp takmaya başladı.*

1948 yılında Almanya'da Masonluğun yeniden canlandırılmasına girişilirken, bu rozet yine kardeşlere dağıtıldı. O tarihteki Büyük Üstat Theodor Vogel, yurt dışı ilişkilerinde gittiği yerlere bunlardan çokça götürerek kardeşlere armağan etti.

Böylece bu rozet, 1950'li yıllarda Alman Masonluğu'nu yansıtır biralâmetolmaya dönüştü. Ancak o kadarla kalmadı; mason kardeşler hemen her ülkede olağan rozetlerinin yanı sıra bu rozeti de kullanır oldu.

Üç Nokta

Fra. Trois Points; *İng*. Three Points; *Alm*. Drei Punkten

Masonlukta benimsenmiş bir geleneksel yöntem uyarınca; bir sözcüğün kısaltması yapılırken önüne bir eşkenar üçgen oluşturacak biçimde yerleştirilen noktalar.

∴

Bu uygulama kimi zaman **:.** (iki nokta üst üste ve nokta) biçiminde yapılırsa da bu doğru değildir. Doğrusu yukarıda gösterildiği gibi eşkenar üçgen biçimindedir.

Üçgen (örgütsel terim)

Masonlarca oluşturulan, ancak ritüelik çalışmalar yapmayan bir küçük mason topluluğu ya da birimi.

Bu anlamdaki üçgen, bir "loca" ya da benzeri türden bir masonik birim değildir. Çalışmalarını yaptığı bir mabet, resmen bağlı olduğu bir obediyans, düzenli oturumları, tüzükleri, seçimleri, yönetsel işlemleri yoktur. Bu bakımdan "henüz olgunlaşmamış ve düzen edinmemiş bir locanın çekirdeği" olarak da nitelenebilir.

Üçgenler, bir loca kurmak üzere yeterli sayıda masonun bulunmadığı vadilerde oluşturulur. Öncelikle, o vadide bulunan masonlar arasındaki kardeşlik ilişkilerinin güçlendirilmesi ve ileride bir loca kurulana kadar birlik ve dayanışmanın korunması amacını taşır. Obediyanslar da genellikle hiçbir loca bulunmayan vadilerdeüçgenlerin oluşumunu destekler.

Üçleme

Fra. Triade; *İng*. Triad; *Alm*. Dreiheit

Birbiriyle bağlantılı üç öğenin zorunlu olarak bir arada bulunması nedeniyle, aynı anda üçünden birden söz edilmesi gereğine dayanan anlatım yöntemi.

Masonluğun birçok derecesinde çeşitli üçlemelerle karşılaşılır. Çoğumasoniközdeyiş ve dövizler birer üçlemeden oluşur. Şöyle örnekler verilebilir:

- Masonluğun temel ilkeleri olarak **özgürlük - eşitlik - kardeşlik**;
- Masonluğun simgesel derecelerinde yapılan çalışmanın üç temel dayanağıolarak **"bilgelik-güç-güzellik"** ya da bilim, akıl ve bilgelik-güç-güzellik;
- Bazı mason kuruluşlarının kullandığı **"audi-vide-tace"** *(dinle-gör-sus)*.

Üçleme, çağdaş Masonluğun ritüellerinin hazırlanmasında birer kaynakça olarak yararlanılmış ve esinlenilmiş olan Eski Misterler'in hemen hepsinin en önemlioğeleri arasında yer alır. Bu üçlemelerin tipik örneklerinden bazıları şöyledir:

- Osiris-İsis-Horus (MısırMisterleri);
- Brahma-Vişnu-Siva (Hint Misterleri);
- Hades-Persefone-Demeter (Eleusis Misterleri);
- Ormuz-Mitra-Ehriman (Mitra Misterleri);
- Fanes-Uranus-Kronos (Orfe Misterleri).

Tüm bu üçlemelerde diyalektik nitelikli bir olgu kendini belli eder. Birçok masonik sistemde diyalektik yasa ve yönteme çok önem ve değer verilir. Ancak bu sistemlerdeki üçlemelerin temeli diyalektik değildir; daha çok bir eş kenar üçgen gibi birbirleriyle bağlantılı olan, her birinin diğer ikisini kaçınılmaz bir şekilde bütünlediği bir oluşumdur.

Öte yandan, Masonluğu dinsel ilkelerle bağdaştıran sistemlerde, özellikle dinsel kaynaklı üçlemelere de *(Hıristiyanlıktaki "Tanrı-İsa-Kutsal Ruh" gibi)* özenleyer verildiği görülür.

Üçüncü Derece

Fra. Troisième Grade; *İng*. Third Degree; *Alm*. Dritte Grad

Simgesel derecelerde çalışan bir locanın uygulamalarında "üstat" derecesi.

Operatif Masonluk döneminde, geleneksel olarak yalnızca iki derece vardı. Bunlar "çırak" ve "kalfa" dereceleriydi. Bir locanın yöneticisine "üstat" denirdi ama bu bir derece değildi. Masonluktaki üçüncü derece, spekülatif masonlarca oluşturuldu. Ancak bu derecenin ne zaman ve nerede doğmuş olduğu kesinlik kazanamamıştır.

Günümüzde Masonluktaki üçüncü derecenin kapsamında yer alan öğelerden birçoğunun, daha önce ikinci derecede yer almış olduğunu gösteren birtakım deliller vardır. Bir görüşe göre; üçüncü derece 1725 yılı dolaylarında oluşturulmuştur. Eski birinci derece ikiye bölünerek birinci ve ikinci dereceler yeniden düzenlenmiştir.Eski ikinci derece ise "üçüncü derece" olmuştur. Bu görüşe karşılık, Masonluğun EskiEl Yazmaları'ndan bazılarında, 1710'lu yıllarda, İrlanda'da ritüelik çalışması yapılan bir "üçüncü derece"den söz edilir.

Kimine göre ise, üçüncü derece tümüyle Spekülatif Masonluk örgütlendiktensonra, özgün olarak "royal arş derecesi"ni de içermek üzere, eski ikinci derecenin bazı bölümleri alınarak düzenlenmiştir.

Günümüzde uygulanmakta olan standart üçüncü derece bugünkü şeklini alıncaya kadar birçok evreden geçmiştir. Özellikle 18. yüzyılın ilk yarısında, üçüncü derece ritüelinin birbirinden oldukça farklı şekillerde uygulandığı bilinmektedir. Bunun bir nedeni de, Masonluktaki "yüksek dereceler"in oluşumu sırasında, bu kezeskiden uygulanmakta olan geniş kapsamlı üçüncü derecenin bazı bölümlerinin çıkarılıp, yüksek derecelere aktarılmış olmasıdır.

Üniforma

Fra. Uniforme; *İng*. Uniform; *Alm*. Uniform

Tek tip giyim.

18. ve 19. yüzyıllarda Masonlukta yer yer bir üniforma uygulaması görülmüştür. Bunun gelenekselleştirilmesine çalışılmışsa da tutmamıştır. Sonradan çağın gerekleriyle uyumlu olmak üzere birtakım masonik giyim kuralları belirlenmiş ve üniforma uygulaması terk edilmiştir.

Üyelik

Esk. Azalık; *Fra*. Membres; *İng*. Membership; *Alm*. Mitgliederschaft

Masonlukta, bir masonun, çalışmalarına katıldığı bir masonik kuruluş ya da birimde, bazı yükümlülükler üstlenerek, sürekli bir eleman olması durumu.

Masonlukta üyelik genellikle iki aşamalı bir olgu şeklinde gerçekleşir. Bir mason, önce "simgesel dereceler"de çalışan bir locanın üyesidir. Tüm üyelik yükümlülüklerini bu locaya karşı yerine getirmek zorundadır. Yükümlülüklerini düzenli bir şekilde yerine getirdiği yani bireysel bakımdan "düzenli" olduğu sürece, o locanın bağlı bulunduğu obediyansın ve ülkenin yasaları uyarınca kurulmuş olan demeğinde bir üyesidir. Herhangi bir nedenle locasındaki üyeliği düşerse, ilgili obediyanstaki ve dernekteki üyelik kaydı da silinir.

Herhangi bir mason locasına birkaç ayrı yöntem ve şekilde üye olunabilir:

a) Tekris (İnisiyasyon): Daha önce mason değilken, gerekli işlemlerden sonra bir kabul töreni ile mason olan kişi, Masonluğa kabul edildiği locanın üyesi olur.

Pek ender bir uygulama olmakla birlikte, Masonluğa Kabul Töreni'nin bir başka locada yapılması *(Niyabeten Tekris)* durumunda; üyeliği, Masonluğa alınması için gerekli "yönetsel işlemler"in yürütülmüş ve Masonluğa alınmasına kararverilmiş olan loca için geçerlidir.

b) Matrikül Taşınması: Bir masonun, üyesi olduğu locadan ayrılıp aynı obediyansa bağlı bir diğer locaya üye olmasıdır.

Bir masonun, Masonluğa girdiği locanın üyesi olarak kalması zorunlu değildir. Sonradan bir başka locaya geçebilir.

Bu uygulamanın en sık görüldüğü örnek, kimi masonların bir araya gelerek yeni bir loca kurmasıdır.

c) Transfer: Bir masonun, üyesi olduğu bir obediyanstan ayrılarak, bir başka obediyansa bağlı olan bir locanın üyeliğine geçmesidir.

Bunun için, genellikle ilgili iki obediyans arasında bir "tanışma" olgusunun bulunması gerekir. Ancak bazı obediyanslar, masonik tanışmaları olmayan bir başka obediyansta düzenli bir üye iken istifa ederek ayrılmış olan bir masonun başvurusunu olumlu karşılayabilir ve onu üyeliğe kabul edebilir.

d) Düzene Dönüş: Üyesi olduğu bir locada yükümlülüklerini gereğince yerine getirmediği için "düzensiz" (gayri muntazam) ilan edilmiş ya da kendi kararıyla istifa ederek ayrılmış yani "uyku" durumundaki bir masonun yeniden masonik etkinliklerine başlamasıdır.

e) Katılma: Bir masonun, üyesi olduğu bir locaya ek olarak, bir başka locaya daha üye olmasıdır.

Bu durumda bir mason, önceki locasında "asil üye", bu locadan ayrılmaksızın üye olduğu diğer localardan her birinde "katılmış üye" olarak anılır.

Bir ritin ya da masonik sistemin ileri ya da yüksek derecelerinde çalışmakta olan bir kuruluşun örgütündeki iki aşamalı üyelik ise, simgesel derecelerde çalışan loca ve obediyanslardaki üyeliğin tersine bir yöntemle işler. Herhangi bir rit ya da masonik sistemin atölyelerinden birine üye olan bir mason, öncelikle simgesel derecelerde çalışmakta olan bir locadaki düzenli üyeliğini korumak zorundadır. Dolayısıyla ileri ya da yüksek derecelerde çalışan bir diğer masonik birimdeki üyeliği, ikinci aşama sayılır. Bu mason, simgesel derecelerde olduğu gibi, gene önce ileri ya da yüksek derecelerde çalışan sözkonusu masonik örgütün ve bu örgütün bulunduğu ülkenin yasaları uyarınca kurulmuş olan derneğin üyesidir. Sonra, hangi derecede bulunuyorsa, o derece çalışmasını içeren bir yüksek atölyenin üyesi olur.

Dereceleri birbirini izleyen bir rit ya da masonik sistemde, yüksek dereceli bir mason, tüm yükümlülüklerini, yalnızca bulunduğu son dereceyi içeren atölyede yerine getirir. Daha alt derecelerde çalışan atölyelerin toplantılarına katılabilir, örgü-tün tüzükleri uyarınca bu atölyelerde görev alabilir ama o atölyelerin matrikülünde kaydı bulunmaz. Bir diğer deyişle, yüksek dereceli bir mason, kendi bulunduğu dereceyi içermeyen daha alt derecelerde çalışan atölyelerin "herhangi bir yükümlülük taşımayan doğal üyesi" sayılır.

Bazı ülkelerde, obediyanslar ve ileri ya da yüksek derece otoritesi olan kuruluşlar, birbirlerinden bağımsız olarak çalışmakla birlikte, aynı yasal dernek yada federasyonun çatısı altında birleşmiştir. Bu durumda "dernek üyeliği" tekleşir. Bir masonun ödenti yükümlülükleri, ilgili dernek ya da federasyonun tüzüklerinde belirtilir.

Bazı masonik sistemlerde ise, "ileri dereceler"de çalışan atölyeler, birbirlerinden ayrı ve birbirleriyle hiyerarşik düzen içinde olmayan kollar şeklinde örgütlenmiştir. Bu durumda üyelik, her bir atölye ya da kol için ayrı ayrıdır. Bazı uygulamalarda bu bağımsız kollar bir merkezî yönetim organına bağlıdır; her bir atölyenin üyesi olan mason, merkezî yönetim kuruluşunun da doğal üyesidir. Kimi ülkelerde, bu birbirinden bağımsız ileri derece atölyelerinin her birinin kendi başına ayrı bir derneği vardır.

Tüm mason kuruluşlarında, bir masonun üyelikle ilgili yükümlülüklerini düzenli bir şekilde yerine getirmesine çok önem verilir. En azından bu nedenle, birbirleriyle ilişkili masonik örgütler arasında "konkordato" olarak anılan bir protokol düzenlenir. Bu anlaşmanın en önemli koşullarından biri de, genellikle şöyle ortaya konur: Bir yanda "düzensiz" ilan edilen ya da bir masonik suç işlemesi nedeniyle kendisine bir disiplin cezası verilmiş olan bir masonun durumu diğer yana da yansır.

Bunun istisnaları da vardır. Simgesel derecelerde çalışan locasında yükümlülüklerini yerine getirmediği için düzensiz ilan edilen bir mason, üyesibulunduğuileriya dayüksek derece atölyelerinde de düzenini yitirmiş sayılır.

Fakat ileri ya da yüksek derecelerde toplantılara katılma ve ödenti yükümlülüklerini yerine getirmediği için düzensiz ilan edilmiş olan bir mason, simgesel derecelerde çalışan locasındaki düzenini -dolayısıyla üyeliğini- hiç zedelenmeksizin koruyabilir.

Bir masonik suç işlediği için cezalandırılmış, bu nedenle üyelik hakları kısıtlanmış olan bir mason da, ancak cezalandırılmasının nedeni diğer tarafta da bir "masonik suç" sayılıyorsa aynı şekilde etkilenir.

Masonlukta, olağan etkin üyelikler dışında bir de edilgin üyelikler vardır. Bu tür üyelikler, daha önce etkin üye olan masonlara, ilgili masonik kuruluşun yetkili organlarınca verilir. Genellikle iki tür edilgin üyelikten söz edilebilir:

a) Onursal Üyelik: İlgili mason kuruluşunun tüzüklerinde belirtilen birsüreboyunca etkin üye olarak çalışmış, bu süre içinde özelde üyesi olduğu masonik kuruluşave genelde Masonluğa olumlu katkılarda bulunmuş, belirli bir yaş sınırını aşmış masonlara verilebilen bir niteliktir.

Kendilerine bu nedenle "onursal üyelik" verilmiş olan bir masonlar, çoğu masonik hak ve yetkilerini korur; ancak bundan böyle bir masonun olağan yükümlülüklerinin bazılarından bağışık tutulur.

Bazı mason kuruluşlarında "onursal üyelik" bambaşka bir şekilde tanımlanır ya da kapsamı çok daha geniş tutulur. Bu kuruluşlarda, bir başka mason örgütünün üyesi olan kimi masonları onurlandırmak amacıyla onlara "onursal üyelik" verilebilir.Hatta bu üyelik sanının "mason" olmayan bir kişiye bile verilebilme olanağı vardır. Bu tür onursal üyelerin ise, herhangi bir üyelik hakkı ve yükümlülüğü olmaz.

b) Emerit Üyelik: Yaşlılığı ya da sürekli hastalığı nedeniyle, toplantılara katılamayan, dolayısıyla artık kendisinden bir hizmet beklenmeyen bir masona verilen bir niteliktir.

Bu işlem, bir tür *"emekliye ayrılma"* gibidir. Emerit üyeler, tüm yükümlülüklerden bağışık tutulur. Toplantılara katılabilir, ancak oy kullanamaz ve görev alamazlar.

Her masonik birim ve kuruluşta, üyelerin kayıtları "matrikül" ya da "üye kütüğü" olarak anılan defter ya da dosyalarda titizlikle saklanır. Günümüzde bu bilgiler artık kâğıt üzerine yazılmayıp bilgisayar ortamında tutulmaktadır.

Aradan uzun yıllar geçmiş olsa bile, bu kayıtlar yitirilmediği sürece, bir masonuntüm masonik yaşamına ilişkin bilgiler, hangi localara ya da atölyelere ne zaman üye olduğu, hangi dereceleri ne zaman aldığı, Masonlukta ne gibi çalışmalar yaptığı, üyelikten ne zaman ve nasıl ayrıldığına ilişkin bilgileri bulma olanağı vardır.

Şu sık sık değinilen terime de bakalım.

Matrikül

Eş. Üye Kütüğü; *Fra*. Matricule; *İng*. Registry; *Alm*. Matrikel

Bir masonun asil üyesi olduğu bir masonik birimdeki kaydı; aynı zamanda bir masonik birimin asil üyelerini içeren kayıtlarının tümü.

Latincedeki **"matricula"** teriminden alınmadır. Özgün sözlük anlamı bakımından *"isimler dizini"* demektir. Masonluktaki tanımı uyarınca, hem *"bir masonun matrikülü"* hem de *"bir masonik birim ya da örgütün matrikülü"* söz konusudur.

Bir masonun matrikülü, üyesi olduğu herhangi bir masonik birimde, kendisiyle ilgili kayıtları kapsar. Bir masonik birimin matrikülü, tüm üyelerinin kayıtlarını, bir masonik örgütün matrikülü ise kendisine bağlı olarak çalışan tüm birimlerin matriküllerinin toplamını içerir. Bu terim, öncelikle Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan loca ve obediyanslarda kullanılır. Ancak aynı terim, uygulamadaki bazı farklılıklarıyla, ileri ve yüksek derecelerde çalışan atölyeler için de geçerlidir.

Düzenli bir masonun, mutlaka simgesel derecelerde çalışan bir locada matrikülü vardır. Bir diğer deyişle, düzenli bir mason, simgesel derecelerde çalışmakta olan bir locanın matrikülünde yer alır. Bu kayıt, o locanın bağlı olduğu obediyansın matrikülüne de yansır. Her locada, asil üyelere sırayla birer **matrikül numarası** verilir. Aynı işi, locanın bağlı olarak çalıştığı obediyans da yapar. Dolayısıyla bir masonun, hem üyesi olduğu locada hem bu locanın bağlı olduğu obediyansta birer matrikül numarası bulunur. Ancak, bu konuda bir karışıklık olmaması için, genellikle obediyansın genel matrikül numarasına uyulur, locanın kütüğündeki numara "üye sırası" olarak anılır. Bir masona verilmiş olan matrikül numarası, o mason herhangi bir nedenle üyelikten ayrıldıktan sonra bir başka masona verilmez.

İleri ve yüksek derecelerde çalışmakta olan atölyelerde ise durum biraz farklıdır. Özellikle ilgili mason riti ya da masonik sistemin birbirini izleyen dereceleri gruplara ayrılmışsa; ileri ya da yüksek dereceli bir masonun matrikülü, yalnızca almış olduğu en yüksek derecede çalışma yapan atölyede bulunur. Örneğin Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde bir şapitr 15.-18. derecelerde, bir areopaj ise 19.-30. derecelerde çalışır. 18. derecedeki bir mason, bir şapitrin matrikülündedir; derecesi yükselip areopaj üyesi olunca, matrikülü de ilgili areopaja taşınır; artık "şapitr üyesi" olarak görünmez.

Bir matrikülde, bir mason ile ilgili olmak üzere genellikle şu bilgiler yer alır:

- Genel kimlik bilgileri;
- Alınmış tüm derecelerin tarihleri;
- Yönetsel kısıtlar ve disiplin cezaları.

Bazı mason örgütlerinin birimlerinde matrikül çok daha geniş tutulur. Ailesiyle ilgili bilgilerin yanı sıra, ilgili birimde üstlenmiş olduğu görevler, yapmış olduğu çalışmalar (konferans vermek gibi) ve katılmış olduğu etkinlikler de matrikülüne işlenir.

Bir mason, asil üyesi olduğu bir masonik birimden ayrılarak, eş düzeydeki bir diğer masonik birime geçebilir. Bu durumda, üyelik kayıtlarının da önceki masonik birimden sonrakine aktarılması gerekir. Bu işleme **"matrikül taşınması"** denir.

Simgesel derecelerde bir masonun asil üyesi olduğu locayı değiştirmesi ise **"matrikülüyle birlikte katılma"** olarak da anılır. Böyle bir durumda, ilgili masonun daha önce üyesi olduğu loca, onu kendi matrikülünden çıkarır ve bireysel matrikülündeki tüm kayıtları yeni locasına gönderir. Fakat bir mason "asil üye" olduğu locasından ayrılmaksızın aynı anda bir diğer locaya da "katılmış üye" olursa, matrikülünde herhangi bir değişiklik yapılmaz. Localar, katılmış üyelerinin kayıtlarını tutar, bunu bağlı olduğu obediyansın yetkili organına bildirir, çünkü katılmış üyelerin de katıldıkları locada görev almaları söz konusu olabilecektir. Buna karşın, katılmış üyeler locadaki matriküle işlenmez.

Üyelik türlerine biraz daha bakalım.

Kurucu Üye

Esk. Müessis Aza; *Fra.* Membre fondateur;
İng. Founding Member; *Alm.* Gründermitglieder

Bir locanın kurucularından olan mason.

Localarda, kurucu niteliğini taşıyan masonların, diğer üyelere oranla herhangi bir ayrıcalığı yoktur. Bu masonlar, yalnızca yeni bir loca kurmuş olmanın onur ve mutluluğunu taşır.

Bir mason, birçok locanın kurucu üyesi olabilir. Ancak, sadece bir tekinin sürekli üyesidir. Bunun dışında, yeni bir locanın kurucu üyeliğinde de bulunabilir.

Etkin Üye

Esk. Âmil Aza, Faal Aza; *Eş.* Aktif Üye
Fra. Membre actif; *İng.* Active Member; *Alm.* Aktivemitglieder

1. Üyesi olduğu bir mason kuruluşunda, üyeliğin her türlü hakkını kullanabilen, masonik yükümlülükleri yerine getirme bakımından herhangi bir bağışıklığı söz konusu olmayan mason.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) üyesi olmanın yanı sıra, bu konseyde görev alabilen ve toplantılarda oy kullanma hakkı olan mason.

Bu tür bir etkin üyenin diğer etkin üyelerden farkını vurgulamak için, genellikle "yüksek konsey etkin üyesi" terimi kullanılır. Çünkü yüksek konseylerde, toplantılara katılabilmekle birlikte görev alma ve oy kullanma hakları bulunmayan "agrejeüyeler" ile "emerit üyeler" de vardır.

İkili Üye

Fra. Membre duel; *İng.* Dual Member; *Alm.* Doppelmitglieder

Aynı anda iki locanın birden etkin üyesi olan mason.

Genelde her mason, tek bir locanın etkin üyesidir. Ancak bazı obediyanslarda bir masonun aynı anda iki ayrı locaya birden üye olmasına da izin verilebilmektedir.

Onursal Üye

Esk. Şeref Azası; *Fra.* Membrehonoraire; *İng.* Honorary Member; *Alm.* Ehrenmitglieder

1. Bir locada, Masonluktaki kıdemi ve geçmiş hizmetleri göz önünde tutularak, masonik hak ve yetkileri kaldırılmaksızın bazı yükümlülüklerinden bağışık tutulan üye.

Bu uygulama, birçok obediyansın tüzüklerinde vardır. Kimisinde bir loca, kendi kararıyla bazı üyelerine bu niteliği verebilir. Kimisinde ise onursal üyelik, locanın önerisi ile obediyansın yetkili kurullarında görüşülüp onanarak verilir.

Onursal üyeler, masonik hak ve yetkilerini korur. Ancak, yükümlülüklerinden bağışık tutulurlar.

2. Bir locada, aslında o locanın üyesi olmamakla birlikte, Masonluktaki hizmetleri ve yararlı çalışmaları gözönünde tutularak ve hiçbir yükümlülük altında girmeden o locanın üyesi sayılan mason.

Bu üyelik, yalnızca loca boyutunda değil, obediyans boyutunda da verilebilir. Bazı obediyanslarda bu üyeler, locanın diğer üyelerine eş değer üyelik hak ve yetkilerini kullanır. Bazılarında ise bu tür üyelik, bir gerçek üyelik olarak değil, simgesel olarak verilir. Böyle bir onursal üyenin ise locada herhangi bir üyelik hak ya da yetkisi yoktur; bir diğer deyişle locada görev alamaz ve görevlilerin seçiminde oy kullanamaz. Bu tür üyeler "fahrî üye" olarak da anılır.

Bir masonun bir locanın üyesi olması zorunlu mu?

Bağımsız Mason

Fra. Maçon non affilié; *İng.* Unaffiliated Freemason;
*Alm.*Keinannahmender Freimaurer

Herhangi bir locanın üyesi olmayan mason.

Önceleri düzenli bir locada Masonluğa girmiş olan bir masonun, sonradan istifa etmemiş, düzensiz (gayri muntazam) ilan edilmemiş ve Masonluktan çıkarılmamış olduğu halde, hiçbir locanın üyesi olmaması durumunda, "düzenli bir mason" sayılıp sayılamayacağı öteden beri tartışılır. Böyle bir durumla, bir masonun üyesi olduğu locanın herhangi bir nedenle kapanmasından sonra onun bir başka locaya geçmemesi halinde karşılaşılabilir.

Çoğu obediyanslar, hiçbir locanın üyesi olmaksızın, çalışmalarını istediği locaya katılarak sürdüren bir masonun düzenli sayılamayacağı görüşündedir. Çünkü her masonun, bir locaya ödenti yükümlülüğü ile bağlanması gerekir.

Bazı obediyanslar ise değişik locaları dolaşıp öğretici nitelikli konferanslar veren ya da devletin üst görevlerinden birinde bulunan masonlara böyle bir ayrıcalık tanır.

Katılma

Esk. İltihak; *Fra.* Affiliation; *İng.* Affiliation; *Alm.* Annahme

1. Bir masonun, asil üyesi olduğu bir locanın dışında, aynı obediyansa bağlı bir başka locaya da üye olması durumu.

Bu işlem, bir masonun, üyesi olduğu locadan ayrılarak bir başka locaya geçmesi değildir. Katılma durumunda olan bir masonun üyesi olduğu loca sayısı artar; böylelikle üyelik yükümlülükleri de artmış olur. Bir mason, üyesi olduğu locaların birtekinde "asil üye", diğerlerinde ise "katılmış üye" olarak anılır. Ancak bu yöntem, her büyük locada geçerli olmayıp, birçok büyük loca bu tür üyeliği onaylamaz.

2. Bir masonun, uzunca bir süre için fakat geçici olarak bulunduğu bir yerde, bir locaya üye olması durumu.

Bu işlem, bir masonun, geçici olarak fakat uzunca bir süre bulunacağı bir yerde, bir locanın toplantılarına katılırken "konuk" sayılmaması için yerine getirilir. Bu bakımdan, yalnızca ilgili masonun üyesi olduğu locanın bağlı bulunduğu obediyans için değil, bir başka obediyans için de sözkonusu olabilir. Bir başka locaya bu yöntemle katılan masonun, asil üyesi olduğu locadaki tüm yükümlülükleri sürer. Ancak katılmış üyesi olduğu locada, o locanın diğer üyeleriyle aynı haklara sahip olur. Her türlü oylamaya katılabilir ve görev alabilir.

3. Bir mason locasının, kendi istek ve kararıyla, bir "obediyans"ın yönetimi altına girmesi.

Katılmış Üye

Esk. Mülhak Aza; *Fra.* Membre affilié;
İng. Joining Member, Affiliated Member;
Alm. Annahmende Mitglieder

Bir locaya üye iken, bir diğer locanın da üyesi olan mason.

Mason kuruluşlarının tüzüklerinde, katılmış üyeliğin hakları ve yükümlülükleri bakımından birbirlerinden farklı kurallar benimsenmiştir.

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışmakta olan kuruluşlarda genellikle katılmış üyelik yoktur. Simgesel derecelerde çalışan obediyanslarda ise şöyle farklı uygulamalarla karşılaşılabilir:

a) Her mason istediği kadar çok sayıda locaya katılmış üye olabilir.

b) Bir mason, asil üyesi olduğu locadan başka bir tek locaya katılmış üye olabilir.

c) Bir mason, ancak geçici bir süre için bir başka vadiye taşınmışsa, o vadideki bir locaya katılmış üye olabilir. Asil üyesi olduğu locanın çalıştığı vadideki bir diğer locaya katılmış üye olamaz.

d) Başka bir ülkeden geçici bir süre için gelmiş olan bir masonun, bir locaya katılmış üye olabilmesine izin verilir.

e) Katılmış üyelik uygulaması yoktur.

Bazı obediyanslarda, masonlar yalnızca asil üye oldukları localarda görev alabilir, katılmış üye oldukları localarda herhangi bir göreve seçilemezler. Bazılarında ise katılmış üyeler, asil üyelerle eş haklara sahiptir. Hatta bazı obediyanslarda, bir locanın katılmış üyeleri, ödentileri bakımından da asil üyeler ile aynı yükümlülükleri üstlenir.

Katılmış üyeliğin asil üyelikten en önemli farkı, bu tür üyeliğin isteğe ve çalışma olanağına bağlı oluşudur. Bu tür üyelik, bir locaya ya da üyelerine olan sempatiyle değil, akla uygun bir gerekçeyle oluşmalıdır. Böyle bir gerekçe ise ya ilgili masonun uzunca bir süre için asil üyesi olduğu locanın bulunduğu vadiden uzakbir yerdekalma zorunluluğu ya da ilgili locanın matrikülünün desteğe gereksinme duymasıdır.

Loca Değiştirme

Esk. Tebenni; *Fra.* Affiliation; *İng.* Affiliation; *Alm.* Annehme

Bir masonun, asil üyesi olduğu locasını bırakıp bir başka locaya asil üye olması.

Bu olay ne bir istifa ne de bir katılma işlemidir. Locasından istifa eden bir mason, Masonluktan da ayrılmış sayılır; sonradan isterse ancak önceki locasına dönebilme olanağı vardır. Bir başka locaya katılma yöntemiyle üye olan mason da ana locasındaki asil üyeliğini korur.

Bir masonun ana locasını değiştirebilmesi için, üyesi olduğu locada "düzenli" olması gerekir. Nitekim loca değiştirme işleminde, ilgili masonun, daha önce asil üyesi olduğu locadan ayrılmasında bir sakınca olmadığını belirten bir yazı alması gerekir. Bu yazının verilebilmesindeki en önemli koşul, o masonun o locada düzenli bir üye olmasıdır. Bu bakımdan "düzen" öncelikle hiçbir ödenti borcunun bulunmamasına bağlıdır.

Loca değiştirme istemi, ilgili masonun üyelik kütüğünü, masonik deyişle matrikülünü taşımak istediği locaya iletilir. Bu locanın oturumlarından birinde gündeme alınarak üzerinde görüşme açılır; olağan yöntemle karara bağlanır. Bir loca, başka bir locanın üyesinin bu dileğini kabul etmek zorunda değildir.

Dolayısıyla, loca değiştirme isteminin reddedilmesi de sözkonusu olabilir. Böylebir durumda, ilgili masonun önceki locasından bir yazı alınmış olsa bile o mason önceki locasında kalır. Bir diğer deyişle, o yazının verilmiş olması, asil üyelik kaydının silinmesini sağlamaz. Başvurduğu loca tarafından istemi kabul edilen mason,yeniana locasının oturumlarından birinde ant içer ve o locanın asil üyeleri arasına katılır. Bundan sonra yeni loca, yeni üyesinin matrikülünü önceki locasından ister. Her iki loca bu değişikliği bağlı oldukları obediyansın yetkili organına bildirir.

Vasiyetname

Fra. Testament; *İng.* Last Will; *Alm.* Testament

1. Bir mason adayının, Masonluğa Kabul Töreni'nden önce alındığı **Düşünme Odası**'nda (Tefekkür Hücresi'nde), ritüelik gereklilik olarak doldurduğu belge.

Sözkonusu belge, **"açıklama belgesi"** olarak da anılmaktadır. Vasiyetnamedenilmesinin nedeni şöyle belirtilir: *«Bundan böyle mason adayının önceki kimliğisimgesel olarak ölecektir ve Düşünme Odası (Tefekkür Hücresi) ile simgelenen mezara gömülecektir. Burada ondan, tüm geçmişinin bir eleştirisiniyapması,yaşamı boyunca yapamamış olduklarını ve asıl yapmış olması gerekenleri düşünmesi,bunları bundan sonra Masonluk çatısı altında oluşacak yeni kimliğine vasiyet etmesi beklenmektedir.»*

2. Bir masonun, **Sonsuz Doğu**'ya göçtüğü zaman *(öldüğünde)*, ardında kalanlar için yapılmasını istediği şeyler.

19. yüzyıl ve öncesinde, bu tür bir vasiyetname yazılı olarak değil, sözlü olarak bırakılırdı. Hatta bazı ileri ve yüksek derece çalışmalarında, bu konu, ilgili masonik atölyenin oturumunda bile görüşülürdü. Böyle bir görüşme yapılırken dileklerini belirten bir masonun vasiyeti, Düşünme Odası'ndaki vasiyeti ile âdeta özdeşleşir, ancak simgesel derecelerde olduğu gibi konu kendi vicdanına bırakılmaz, bir yükümlülük olarak ondan beklenirdi.

Gene 19. yüzyıl öncesinde, ölen bir masonun cenazesi, üyesi olduğu loca tarafından kaldırılırdı. Hatta 18. yüzyıl ortalarına kadar masonlar, cenaze törenine masonik giyim ve kuşanımlarıyla katılırdı. Sonra da **"yas oturumu"** adını almış olan ritüelik çalışma, mezar başında yapılırdı. Fakat bu uygulama, bazı sakıncaları görüldüğü için terk edildi; hatta kimi obediyanslarca uygulanması yasaklandı.

20. yüzyıla gelindiğinde, vasiyetname uygulaması hayli değişikliğe uğradı. Bir mason, daha Masonluğa girdiği ilk gün, ileride Sonsuz Doğu'ya göçtüğü zaman ardında bıraktıklarına yardımda bulunulmasını sağlamak üzere bir vasiyetname düzenler oldu. Bazı yerlerde, bu vasiyetnamenin kapsamı serbest bırakıldı; ancak bunun hukuk yönünden birtakım güçlükleri ve sakıncaları görüldü. Bunun üzerine obediyanslar, vasiyetnameyi ikiye ayırdı:

a) Sonsuz Doğu'ya göçen bir masonun, kendinden sonra yapılmasını istediği ve parasal karşılığı olmayan işlemlerin yerine getirilmesi için masonlardan dileklerini belirtmesi;

b) Sonsuz Doğu'ya göçer göçmez ailesine ya da belirttiği bir kişiye, ilk zorunlu harcamaları karşılamak üzere, tutarı önceden belirlenmiş bir paranın destek olarak verilmesi.

Bazı obediyanslar ise, vasiyetnamenin pratikte hiçbir işe yaramadığı, dileklerinin istediği gibi yerine getirilemediği, yardım ya da destek amacıyla verilen paranın yetersiz olması durumunda kırgınlığa yol açtığı ya da sakınca oluşturduğu görüşüyle bu geleneksel uygulamayı tümüyle kaldırdı.

Vuruş

Esk. Darbe; *Fra.* Coup, Frappé; *İng.* Knock, Battery; *Alm.* Schlag

Herhangi bir masonik birimin mabette yaptığı oturumunda, çalışılan derecenin ritüelik sayılarının ses çıkarır şekilde uygulanması.

Bu uygulamanın iki şekli vardır. Bunlardan biri, oturumun açılış ve kapanışında yada gerektiğinde, çekiç tutan ilk üç yönetici görevlinin, çekiçleriyle kürsüleri ya da kürsülerinin yanı başındaki pedestaller üzerine vurmalarıdır. Diğeri ise, oturum açıldıktan sonra mabede giriş yapmak isteyen bir masonun verdiği işarettir.

Her derecenin ritüelik vuruşu farklıdır. Vuruşu oluşturan sayının ilgili derecenin ritüelinde bir simgesel anlamı vardır. Bu tek bir sayı olabildiği gibi, birkaç ayrı sayının art arda gelişinden oluşabilir. Bazı derecelerde bunların aynılaşması yalnızca bir rastlantıdır.

Masonluğun bazı derecelerinde bir "asal vuruş", bir de ritüel uyarınca uygulanan "özel vuruşlar" vardır. Her bir derecede mabede girmek için kapıya yapılan vuruş, ilgili derecenin asal vuruşudur.

Mabet kapısına vuruş, Masonluktaki **sözcükler** ve **el işaretleri** gibi bir **"parola"** niteliği de taşır. Bazı uygulamalarda bu vuruşu, mabede girmek isteyen masonun yerine, kapının dışında bekleyerek onun bu oturuma katılmaya yetkili olup olmadığını inceleyen **dış koruyucu** (gözcü) yapar.

Tek Vuruş:

Bu vuruş, ritüel uyarınca **çekiç** kullanarak uygulanır.

Ritüelik olmadığı zaman da ilgili masonik birimi yöneten başkan ya da nazırlarca şu amaçlarla uygulanabilir:

- Oturuma katılmakta olanların topluca dikkatini çekmek;
- Hiyerarşik otoriteyi anımsatmak;
- Bir ritüelik çalışmaya ya da ritüelin belli bir bölümüne geçileceğini anımsatarak, katılanları hazır olmaları için uyarmak;
- Başkalarından öncelikli olarak söz almak;
- Konuşmakta olan bir kardeşin, gerektiği için sözünü kesmek;
- Görüşülmekte olan bir konuya herhangi bir gerekçeyle son vermek ya da bir yönetsel işlemi erteleyip gündem dışına çıkarmak. (Bu yetkiyi yalnızca oturumu yöneten başkan yani simgesel derecelerde saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem kullanabilir.)

Bazı uygulamalarda, mabet kapısına da ritüelik vuruştan önce tek vuruş yapılır. Bu, ritüelik vuruş yapılacağını belirtmek üzere dikkat çekme amacını taşır.

Üç Vuruş:

Masonlukta en sık kullanılan ve en önemli vuruş şeklidir. Özellikle **çırak** derecesinin vuruşu olmakla birlikte, bazı zaman **tek vuruş** yerine geçmek üzere de kullanılır. Bazı uygulamalarda üç eşit [●●●] kiminde iki sık-bir ayrı vuruş [●● ●] şeklindedir. yapılır. Bu üç vuruşun "barış, düzen ve kardeşlik sevgisi"ni simgelediği benimsenir.

Bir mabet kapısına üç kez vurulması ise, şöyle bir özdeyişin simgesi olarak kabul edilir: *«İste-Ara-Vur»*. Aynı vuruşun bir diğer yorumu da "iyi niyet, çaba ve direşme" olarak belirtilir.

Kimi zaman, -özellikle bir **yas oturumu**nda- bu üç vuruş pek hafif çekiç vuruşları yapılarak uygulanır: [❍❍❍]. Bu vuruşun, Sonsuz Doğu'ya göçmüş olan bir masonun orada olmadığını, fakat anısının yaşatıldığını simgelediği benimsenir.

Art arda önce hafif, sonra güçlü, sonra gene hafif olarak yapılan üç vuruş [❍●❍], bu konuda yapılan ritüelik yorumlamalara göre, yaşamın ilk ve son evrelerinin güçsüzlük içinde geçtiğini, ortasının ise tüm enerjiyle dolu olduğunu simgeler. Önce boğuk, sonra hafif ve sonra güçlü olarak uygulanan üç vuruş ise [❍❍●], aynı simgesel yorumlamaya göre, yaşam gücünün önceleri durağan ve belirsiz olduğunu, sonradan gelen uyanışı ve tüm etkinliğini kazanışını simgeler.

Ritüelik Vuruşlar:

Her derecenin mutlaka kendine özgü bir ya da birkaç ritüelik vuruşu vardır. Bu vuruşlar **"batarya"** olarak da anılır. Bunlardan bazıları ilgili derecedeki **alkış** ile özdeşleşir. Çoğu, yalnızca oturumun açılış ve kapanışı sırasında uygulanır.

Genellikle, oturumu yöneten başkanın yaptığı vuruşu nazırlar da yineler. Bazı zaman ise, ritüelin gereği uyarınca, bu vuruş tüm çekiç tutan görevlilerin birbiri ardınca yaptıkları vuruşlarla bütünlenir.

Bir ritüelik vuruştaki vuruşların sayısı gelişigüzel değildir. Mutlaka çalışması yapılan derecenin ritüelinin kapsamıyla bir bağlantısı vardır ya da gene bu bağlamda bir simgesel anlam taşır.

Nitekim bazı derecelerin ritüelleri uyarınca, -özellikle o derecenin yükseltme töreni sırasında- oturumun açılış ve kapanışında kullanılmakta olan vuruşlardan farklı, "yas vuruşları"nda olduğu gibi ritüelik uygulamanın yalnızca belirli bir aşamasında kullanılan vuruşlar da vardır.

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde ise, oturumun açılışında ve kapanışında uygulanan ritüelik vuruş, ilgili derecenin öğretimi uyarınca özellikle birbirinden farklı seçilmiştir.

Ritüelik vuruşlarda genellikle çekiç kullanılırsa da, bazı ileri ve yüksek derecelerde bu vuruşların yapılması sırasında başka simgesel öğeler -örneğin kılıç- çekicin yerini alabilir.

Kapıya vuruş konusunda kullanılan bir terim.

Tehlike İşareti

Fra. Alarme; *İng*. Alarm; *Alm*. Alarm

Bir mason mabedinde çalışma yapılırken, kapıya çalışması yapılan derecenin ritüeline göre yanlış bir şekilde vurulması.

Bu terimin Batı dillerindeki karşılığı olan **"alarm"**, Türkçede de yer yer kullanılır.

Bazı uygulamalarda, bu terim kapıya her türlü vuruşu nitelemek üzere geçerlidir. Kapı gelişigüzel bir şekilde vurulacak olursa, bu bir tehlike işareti, bir alarm sayılır. Ancak vuruş derecenin ritüeline uygunsa buna **"düzenli vuruş"**, değilse **"düzensiz vuruş"** denir. Bazı uygulamalarda ise, kapıya her ne şekilde vurulmuş olursa olsun, bu bir "tehlike işareti" olarak nitelenir.

Yanlış ya da düzensiz vuruş üç nedenle yapılmakta olabilir:

a) Kapıya vuran kimsenin, ilgili derece çalışmasına katılma hakkı yoktur ve bu derecede kapıya nasıl vurulduğunu bilmemektedir;

b) Kapıya vuran kimse, dalgınlıkla yanlış vuruş yapmış ya da derecenin ritüelik vuruşunu unutmuştur;

c) Ritüelik olarak, *-özellikle Masonluğa kabul töreni ile derece yükseltilmesi törenlerinde-* yanlış vuruş yapılması gerekmektedir.

Yakınma

Esk. Şikayet; *Fra.* Plainte; *İng.* Complaint; *Alm.* Klage

Bir ya da birkaç mason veya bir masonik birim hakkında, disiplin soruşturması açılması isteminde bulunulması.

Masonlukta bir yakınmanın sağlam sayılabilecek gerekçesi, kendisinden yakınılan kişinin, tutum ve davranışlarıyla, eğer yakınılan bir masonik birim ise yürüttüğü uygulamalarıyla, Masonluğun amaç ve ilkelerine, töre ve geleneklerine aykırı düşmekte oluşudur. Bundan başka türlü bir gerekçeyle ya da kişisel nedenlerle yakınmada bulunulamaz.

Yakınma konusu, doğrudan ve yalnızca yakınan ile yakınılan arasındaki bir ilişkiyi yada yalnızca bir locayı ilgilendiriyorsa, gereği yapılmak üzere ilgili locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görevde bulunan kişiye özel olarak başvurulur.

Eğer bir locadan, görevi sırasındaki tutum ve eylemlerinden ötürü bir saygıdeğer üstattan genel kuruldaki tutum ve davranışları nedeniyle bir delege ya da ilgili obediyansta büyük görevli olan kişilerin birinden yakınılıyorsa; yakınma, obediyansın büyük sekreterliğine ya da doğrudan büyük üstada iletilir.

Yakınmayı alan yetkili görevliler, önce konunun uzlaşma yoluyla çözümlenip çözümlenemeyeceğini araştırır. Eğer yakınılan ile ilgili bir disiplin soruşturmasının açılması kaçınılmaz görünüyorsa, konuyu ilgili "disiplin kurulu"na aktarırlar.

Disiplin kurulu, bir ön toplantı yaparak yakınma konusunun gerçekten bir masonik kusur ya da suç sayılıp sayılmayacağını inceler. Eğer bu görülemiyorsa yani konu örgütsel bakımdan Masonluğu ilgilendirmiyorsa, yakınmayı geri çevirir.

Yakınma konusunun bir masonik kusur ya da suç olması, bireyler arasında sorun oluşturması durumunda, disiplin soruşturması işlemine başlanmadan önce, yakınan ile yakınılan arasında uzlaşma olanakları araştırılır. Bundan bir sonuç alınamazsa; tüzüklere ve geleneklere uygun şekilde disiplin soruşturması açılır.

Yararlar

Esk. Menfaatler; *Fra.* Intérêts; *İng.* Risings, Benefits; *Alm.* Nutzen

Mason birimlerinin oturumlarının sonuna doğru, gündeme alınmayan konular üzerinde yapılan görüşmeler.

Bir oturumun kapatılmasına geçilmezden önce "Masonluğun genel ve ilgili masonik birimin özel yararları" üzerine söz verilmesi, Masonlukta evrensel boyutta benimsenmiş bir geleneksel uygulamadır. Bunun, Operatif Masonluk döneminden kalma olduğu söylenir. Eskiden, loca toplantısının sonunda masonların özelve locanın ortak yararları konusu üzerinde görüşmelerde bulunmak, bir öneri getirmek, bir duyuru yapmak ya da bir şey sormak isteyenlere söz hakkı verilirdi. O dönemde konu olan "yararlar", öncelikle özdeksel *(maddi)* nitelikliydi. Zaman zaman loca üyelerinin bireysel sorunlarından, mutluluk ya da acılarından, masonlar arasındaki olaylardan, bir başka loca ile ilgili haberlerden söz edildiği de olurdu.

Spekülatif Masonlukta bunun kapsamı ve niteliği değişmiştir. Çağdaş mason kuruluşlarından bazıları, oturumların bu bölümüne öylesine önem verir ki, asıl masonik çalışmanın bu bölümde yapıldığını ileri sürenler bile vardır.

Oturumun bu bölümü ikiye ayrılır. Biri "Masonluğun genel yararları", diğeri "ilgili masonik birimin özel yararları" olarak nitelenir. Bazı mason kuruluşlarında, bu iki bölüm üzerinde ayrı ayrı söz verilir ve ayrı ayrı görüşme açılır.

Bir oturumun bu bölümü gündemde gösterilmediği ve kapsamı da önceden belli olmadığı için, bu aşamada gündemde bulunan ya da gündeme alınarak görüşülmesi gereken konular üzerinde görüşme yapılmaz. Bunlarla ilgili öneride bulunulabilir, soru sorulabilir ve açıklamalar yapılabilir ama oylama yapılamaz ve karar alınamaz. Görüşmelerin hangi kapsamda tutulacağını, süresini, nelerin konuşulup nelerin konuşulmayacağını ilgili masonik birimin oturumu yöneten başkan belirler.

Özgür Masonlar Büyük Locası'nın yürürlükteki tüzüklerinde, bu konuda farklı bir uygulama yer almaktadır. Buna göre; eğer oturum sırasında bir kararın alınmasında yanlışlık yapılmışsa, bunun düzeltilebilmesi için oturumun bu bölümünde ilgili konunun yeniden gündeme getirilebilmesi olanağı sağlanmıştır.

Yardım İşareti

Fra. Signe d'Aide; *İng*. Sign of Help; *Alm*. Hilfezeichen

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde kullanılan bir ritüelik işaret.

Yardımlaşma Sandığı

Herhangi bir kuruluşun üyelerinin özdeksel *(maddi)* gereksinmelerini, olanaklar ölçüsünde karşılayabilmek amacıyla oluşturulan bir parasal birikim ya da fon.

Operatif Masonlukta, mesleğin ve sanatın niteliği nedeniyle, local arboyutunda böyle bir uygulama sık sık görülürdü. Özellikle 16. ve 17. yüzyıllarda hayli yaygınlaşmıştı. Bu parasal birikim ya da fon, locanın toplantısından sonra geleneksel olarak dolaştırılan "Yardımlaşma Kesesi" ile beslenirdi. Bu geleneksel uygulama, Spekülatif Masonlukta da yer yer sürdürüldü.

Masonluktaki "Yardımlaşma Kesesi"nin işlevi sonradan hayli değişime uğradı. Böylece Yardımlaşma Sandığı, ancak bağımsız olarak kurulur oldu. Ancak, bir masonun bireysel ekonomik sorunlarını kendi başına çözümlemesi gerektiği görüşünde olan obediyanslar, bu uygulamayı masonik çalışmalar ile çelişkili buldukları için bunapek yanaşmadı. Gerek Türkiye'de gerekse diğer ülkelerde, günümüzde bile birçok mason locasının kendi çapında kurmuş olduğu yardımlaşma sandıkları vardır ama büyük loca çapında yoktur.

Yargılama (Masonlukta)

Esk. Muhakeme; *Fra.* Jugement; *İng.* Judging; *Alm.* Urteilung;

Herhangi bir mason ya da masonik birim hakkında, Masonlukta suç sayılan bir eylemde bulunmuş olduğu gerekçesiyle ilgili ve yetkili disiplin kuruluna iletilen bir yakınma üzerine, yakınılan hakkında gerekli cezalandırma ya da cezasızlık kararını vermek için bu kurulun yürüttüğü işlemin son aşaması.

Hangi türde ve hangi boyutta olursa olsun, bir disiplin kurulu, yargılama işine geçmeden önce, yapılmış olan yakınmanın haklı olup olmadığını, haklıysa gerçekten yargılanmayı gerektirebilecek bir masonik kusur ya da suç sayılıp sayılamayacağını inceler. Yakınma konusu, ileri sürülmüş olduğu gibi bir masonik kusur ya da suç niteliğini taşıyorsa; önce yakınan ile yakınılanın aralarının bulunmasına çalışılır. Bir diğer deyişle, disiplin kurulu, yakınma konusunu yargılama işlemine gerek kalmaksızın giderilmesi olanağını araştırır. Uzlaşma olanağı görülemez ya da yakınmada ortaya konulmuş suç bireysel ilişkilerin ötesindeyse, -aslında bir "ihbar" niteliği taşıyorsa- mutlaka kovuşturma yapılır ve ardından yargılamaya geçilir.

Yargılama için, yakınılan, şu tür kusur ya da suçlardan birini işlemiş olmalıdır:

- Ülke yasalarının suç saydığı ve sivil yargı organlarınca hapis cezası verilmesini gerektiren bir iş ya da eylem;
- Masonluğun onur ve ciddiyetine, disiplin ve geleneklerine uymayan davranışlar;
- Masonluğun açıklanmaması gereken konularında açıklamalarda bulunmak;
- Masonlukta verilen sözleri bozmak;
- Mason töresine aykırı ya da Masonluğu küçük düşürücü nitelikli konuşmalar yapmak;
- Masonluğun ilkelerine, tüzüklere ve geleneksel kurallara, bilerek aykırı davranışlarda bulunmak;
- Üstlenilmiş bir görevi bilerek yerine getirmemek;
- Masonlar arasında ikilik ya da anlaşmazlık doğmasına neden olabilecek girişimler.

Yargılanan kimsenin kusurlu ya da suçlu olduğu kanısına varılacak olursa, kusurun veya suçun niteliğine göre gereken ceza verilir.

Yargılama sonucunda bir masona verilebilecek ceza "uyarma" ya da "kınama"dan başlayarak "Masonluktan çıkarma" boyutuna kadar uzanabilir. Bir masonik birimin yargı sonunda suçlu bulunması durumunda verilebilecek ceza ise, geçici bir süre için ya da süresiz olarak kapatılmasıdır.

Eğer yargılama, bir loca disiplin kurulu, vadi disiplin kurulu ya da bölge disiplin kurulunda yapılmışsa, alınan kararın düzeltilmesi için, "Büyük Disiplin Kurulu"na başvurulabilir. Büyük Disiplin Kurulu'nun kararına ise genellikle karşı çıkılamaz. Ancak bazı obediyansların tüzükleri, bu konuda en yetkili organı "genel kurul" olarak belirlemiştir; öyle ki, bir obediyansın genel kurulu, en yetkili disiplin kurulu tarafından verilmiş bir ceza kararını bile değiştirebilir hatta kaldırabilir. Ayrıca, bazı obediyansların tüzükleri, büyük üstada disiplin kurullarınca verilmiş ceza kararlarını hafifletme yetkisini tanır.

Yas

Esk. Matem; *Fra.* Deuil, Detresse; *İng.* Grief, Sorrow; *Alm.* Trauer

1. Genel tanımı bakımından, bir ölüm ya da felaketten doğan acıyı yansıtan davranış.

2. Masonluktaki uygulaması bakımından, Sonsuz Doğu'ya göçmüş bir masonun anılması.

3. Masonluktaki bazı derecelerin ritüelik öğretimi uyarınca, bir toplumda aklın, özgür düşüncenin, bilimsel bilginin, düşünce özgürlüğünün yaşatılmaması sonucu oluşan toplu üzüntünün yansıması.

Yas Oturumu

Esk. Matem Celsesi; *Eş.* Anma Oturumu
Fra. Tenue Funébre, Tenue de Deuil; *İng.* Sorrow Lodge; *Alm.* Trauerloge;

Bir masonik birimin, **Sonsuz Doğu**'ya göçmüş olan kardeşlerin anılması için düzenlediği özel oturum.

Böyle bir oturum ancak gerekli olduğunda yapılır. Özel bir ritüeli olan bu oturumda, Sonsuz Doğu'ya göçmüş olan masonun öz geçmişi, masonik yaşamı boyunca yaptıkları ve onunla ilgili bazı anılar anlatılır.

Terim terimi açıyor…

Sonsuz Doğu

Esk. Ebedî Maşrık; *Fra.* Orient Eternel; *İng.* Eternal East; *Alm.* Ewigosten

Masonlukta simgesel olarak, bilinen doğal yaşamın "ölüm" ile son bulmasından sonraki bilinmeyen ötesi.

Yaşamı sona ermiş olan bir mason için *«Öldü!»* denilmez; **«Sonsuz Doğu'ya göçtü!»** denir.

Bunun nedenlerinden biri, Masonlukta çoktutulan şu özdeyiştir: «Hiçbir şey ölmez; her şey yaşar». Bir diğer neden, Masonlukta simgesel olarak "ışık" ve "aydınlık" ile dile getirilen kavramların kaynağının sonsuzlukta oluşunun benimsenmesidir.

"Sonsuz Doğu", betimlemesi açık ve belirli olmayan soyut bir kavramdır. Bu kavramı somutlaştırarak ne olduğu, nasıl olduğu ya da ne ve nasıl olması gerektiği üzerinde ancak varsayımlarda bulunulabilir; kesin bir sonuç çıkarılamaz. Bu nedenle de bu kavram üzerinde tartışmaya girilmez; aksi takdirde dogmaya düşülebilir.

Kimileri bu terimi gizemci *(mistik)* nitelikli bir inanç yaklaşımıyla değerlendirir. Buna göre Sonsuz Doğu, Tanrı'nın, boyutları sonsuz olan mabedindeki Doğu bölmesidir. Bu yaklaşım teist dinlerdeki inanç ile bağdaştırılırsa, Sonsuz Doğu "cennet"in masonik karşılığı olur.

Sonsuz Doğu kavramının gizemci ya da dinsel nitelikli bir çağrışım yaratabilmesi nedeniyle, bu yaklaşımdan hoşlanmayan ya da rahatsız olanlar, bunun yerine "sonsuzluk" terimini kullanmayı yeğler.

Yas Duruşu

Esk. Matem Vaziyeti; *Eş.* Anma Duruşu; *Fra*. Signe de Deuil/Detresse; *İng*. Sign of Distress; *Alm*. Notzeichen

Sonsuz Doğu'ya göçmüş olan bir masonun, ölmüş bir devlet büyüğünün ya da bir şehidin anısına yapılan masonik saygı duruşu.

Bu duruş, "yas oturumu" ya da "anma oturumu" olarak anılan bir özel oturumda olağan olarak, herhangi bir diğer oturumdada gerektiğinde uygulanır. Sağ el sol omuzda, sol kol üstte olmak üzere sol el sağ omuzda, baş öne eğilmiş bir şekilde, dik ve sessiz olarak ayakta durulur.

Bu duruşta çaprazlanan kollar, saygıyla anılmakta olan kişinin sevgi ve içtenlikle kucaklanışının ve unutulmayacak olan anısının gönüllerde yaşatılacağının simgesel yansıması olarak benimsenir.

Yas Önlüğü

Fra. Tablier de Deuil; *İng*. Sorrow Apron; *Alm*. Trauerschurz

Yas oturumunda ya da uygulanan ritüel gereğince simgesel olarak yas tutulması gerektiğinde takılan siyah renkli önlük.

Bazı uygulamalarda bu önlük düz siyah renklidir; bazılarında ise üzerinde "ölüm" kavramını anımsatan simgeler yer alır. Çoğu uygulamalarda yas önlüğü kendibaşına yalnızca yas oturumlarında kullanılmak üzere yapılmış özel bir önlük değildir. Gerek görevlilerin gerekse diğer kardeşlerin kullandıkları önlüklerin arka yüzü siyah renkli bir kumaşla kaplanır. Yas önlüğü kullanılması gerektiğinde, önlükler ters takılır.

Yas Kordonu

Fra. Sautoir de Deuil; *İng*. Sorrow Collar; *Alm*. Trauerkragen

Bir mason kuruluşunun düzenlediği yas oturumlarında ya da ritüelin konusunun simgesel olarak yas tutmayı gerektirdiği durumlarda görevlilerin kullandığı siyah renkli kordon.

Masonluktaki bazı derecelerde görevlilerin kordonları zaten siyah renklidir. Ancak bunların "yas tutma" ile ilgisi yoktur. Herhangi bir derece oturumunda görevlilerin kullandığı kordonun standart rengi siyah değilse, bu oturumda üzerinde hiçbirişleme olmayan siyah kordon kullanılması durumunda buna "yas kordonu" denir.

Çoğu uygulamalarda yas kordonu kendi başına bir özel kordon değildir. Standart kordonun arka yüzü siyah renkli bir kumaşla kaplanır. Yas kordonu takılması gerektiğinde, görevliler kordonlarını arka yüzü önde olacak şekilde ters takar.

Yasa Kitabı

Esk. Kanun Kitabı; *Fra.* Livre de la Loi;
İng. Book of Constitutions; *Alm.* Buch der Konstitutionen

1. Mabetteki oturumda, sözcü **(**hatip / yasalar sözcüsü) olarak görev yapan masonun oturduğu yerdeki masanın üzerinde yer alan, geçerli ve yürürlükte sayılan masonik yasa ile tüzükleri içeren kitap.

Bu, aynı zamanda bir locanın görevlilerinden sözcünün alametidir.

2. Ant Kürsüsü üzerine konulan bir ya da birkaç kitabın, masonik bakımdan niteliği.

Bu kitap, bazı uygulamalarda "Simgesel Kitap", Masonluğu dinsel bir nitelikle bağdaştıran kuruluşlarda ise "Kutsal Yasa Kitabı" olarak anılır.

Yasal Görüş

Esk. Kanunî Mütalâa; *Fra.* Les Conclusions de l'Orateur
İng. Legal Opinion; *Alm.* Legale Ansicht

Bir oturumda sözcü (yasalar sözcüsü / hatip) olarak görevli masonun, gereğinde herhangi bir konu üzerinde Masonluğun yasaları ve ilgili masonik kuruluşun tüzükleri doğrultusunda belirttiği görüş.

Herhangi bir masonik birimin ya da bir mason kuruluşunun sözcüsü, bu görüşünü üç ayrı durumda belirtir:

a) Oturum sırasında, oturumu yöneten başkanın isteği üzerine, bir öneri ya da yürütülecek bir işlemle ilgili olmak üzere, yasalar ve tüzükler gereğince neyin ve nasıl yapılması gerektiğinin belirtilmesi;

b) Oturum sırasında yapılmakta olan herhangi bir işlem Masonluğun yasalarına, ilgili mason kuruluşunun tüzüklerine, yetkili organların daha önceden bildirilmiş yönergelerine ya da bağlayıcı kararlarına aykırı ise, işlemin durdurulması, engellenmesi ve doğru olanın uygulanmasının sağlanması;

c) Oturumun sonunda, yapılmış olan çalışmaların, tümü bakımından yasalara ve tüzüklere uygunluğunun onanması.

Sözcünün yasal görüşü, hiçbir zaman ve hiçbir koşul altında kendi bireysel görüşü ve düşüncesi olamaz. Eğer yasa ve tüzüklerde yeterince açıklık yoksa, sözcü, görevinin vermiş olduğu bilgi birikimi ve deneyimle, konu üzerinde yorumsal nitelikli bir görüş belirtebilir ama böyle bir durumda bunun yalnızca bir yorum olduğunu ve yasal görüş niteliğini taşımayacağını da açıklamak zorundadır.

Masonlukta yasal görüş, masonik düzenin zorunlu bir öğesidir. Açık, kesin ve yaptırımcıdır. Sözcü herhangi bir konudaki yasal görüşünü belirttikten sonra, artık o konu üzerinde hiçbir görüşme ve tartışma yapılamaz. Sözcünün belirttiği yasal görüşe karşı çıkılamaz; düzeltilmesi istenemez ve aykırı bir işlem uygulanamaz. İlgili masonik birimin başkanı bile buna karşı çıkamaz. Bu bakımdan sözcü, hangi konu üzerinde olursa olsun, yasal görüşünü belirtirken ağır bir sorumluluk üstlenir.

Şayet sözcünün yasal görüşü aslında ilgili işlemin gereği olan yasal görüş ileuyumlu değilse, bir diğer deyişle sözcü yanılgıya düşmüşse, işlemgene de onun belirttiği şekilde yürütülür. Ancak böyle bir durumda, yapılan yanlışın düzeltilmesi ya da uygulanmış işlemin geçersizsayılması için ilgili masonik birimin yetkili organlarına başvurulabilir.

Bu bağlamda, Özgür Masonlar Büyük Locası'nın tüzüklerinde, oturum sırasında belirtilmiş yanlış bir yasal görüşün aynı oturumda düzeltilebilmesi için bir olanak sağlanmış olduğu dikkati çekmektedir. Bu olanak, oturumsırasında yapılmış olanbir yanlışlığın, oturumun sonunda **"yararlar"** bölümünde belirtilipdüzeltilmesinisağlamak biçimindedir.

Yasalar (Masonlukta)

Esk. Kanunlar, Kavanin; *Fra*. Constitutions; *İng*. Constitutions; *Alm*. Konstitutionen

Her masonun, her mason birimi ve kuruluşunun, görevliler ile yöneticilerin uymaları ve uygulamaları gereken masonik kural, koşul ve yükümlülüklerin tümü.

Masonluktaki yasalar, evrensel yasalar, genel ya da uluslararası yasalarveyerelyada özel yasalar olmak üzere üçe ayrılabilir.

a) Evrensel Yasalar: Masonluğun amaçları ile temel ilkelerinin getirdiği ve gerektirdiği kuralları içeren yasalardır.

Bu yasalar, herhangi bir mason kuruluşu ya da topluluğu tarafından yapılmamıştır. Tarih boyunca kendiliklerinden geçerlilik ve yürürlük kazanmış olan kural ve yükümlülüklerdir.

Bunlar doğrudan Operatif Masonluk ile bağlantılıdır. Spekülatif Masonlukta da, olduğu gibi kabul edilmişlerdir. Belli bir başlangıç tarihleri yoktur. Bazı mason kuruluşları bu tür yasaları **"Landmarklar"** olarak nitelendirir.

b) Genel ya da **Uluslararası Yasalar:** Geçerliliğini kabul etmiş olan mason kuruluşlarının uyması ve uygulaması gereken yasalardır.

Bu yasalar arasında en yaygın olarak benimseneni, Spekülatif Masonluğun 1723 tarihli temel yasasıdır. Fakat bazı mason kuruluşları, daha sonra kendi masonik anlayış ve görüşleri doğrultusunda düzeltilmiş ya da değiştirilmiş bir diğer temel yasayı benimser. Kuşkusuz, hangisi olursa olsun 18. yüzyılda düzenlenmiş olan bir yasanın günümüzde hâlâ geçerli sayılıp sayılamayacağı da tartışma konusudur.

Mason ritlerinin de kendilerine özgü genel ya da uluslararası nitelikli yasaları vardır. Bunların arasında adı en çok duyulmuş olan genel yasa Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin Anayasası'dır. Ancak, kapsamı bakımından bu aslında bir "yasa" olmaktan çok "tüzük" niteliği taşır.

c) Yerel ya da **Özel Yasalar:** Her mason kuruluşunun kendi yönetim organlarının, kendine bağlı olarak çalışan birimlerinin bağlı olduğu ve uygulamalarının nasıl yapılacağını gösteren yasalardır.

Bu yasaların düzenlenişinde, Masonluğun evrensel ve genel yasaları ile Masonlukta dünya çapında benimsenegelmiş geleneklere uyulması koşulu vardır. Ancak, bu bakımdan örgütlerin Masonluk anlayışı ile yerel koşullar, eskiden kalma geleneklere oranla daha önemli ve öncelikli tutulmuştur.

Bu tür yasalar, daha çok "tüzükler" başlığı altında toplanır. Nitekim her masonik örgütün, kendi iç yönetiminin düzenli kurallara bağlanması bakımından yürürlükte olan birtakım tüzükleri vardır.

Yolculuk

Esk. Seyahat; *Fra.* Voyage; *İng.* Voyage; *Alm.* Reise

Ezoterik kuruluşlarda, bir dereceye tekrisi (inisiyasyonu) yapılmakta olan adayın geçirmesi gereken sınavlardan, bedensel hareketi içeren herhangi biri.

Masonlukta simgesel bir nitelik taşıyan "yolculuk", eski ezoterik ekol ve kurumların birçoğunda önemli bir yer tutmuştur. O dönemlerde bir aday, tekrisinin hemen her aşamasında simgesel olarak değil, gerçek bir yolculuğa çıkmak zorundaydı. Bu yolculuklarında, hem bedensel gücünü hem de akıl ve buyrultusunu değerlendirerek kullanması gerekirdi çünkü hayli zor engeller, ürkütücü olaylar, tehlikeli durumlarla karşılaşırdı. Bunları aşabilmek ya da atlatabilmek için bedensel beceri ve yetenek gerekliydi ama yetmezdi. Yapılması gerekenin en uygununu bulabilmek için, hızlı ve düşünerek karar verebilmek, doğru olanı hemen uygulamak zorundaydı.

Eski Misterler'in çoğunda bu yolculuklar genellikle karanlık mağaralarda yapılırdı. Bazıları sarp dağlarda geçerdi. Eski Mısır'da Hermetizmi uygulayan kurumlarda ise yolculukların yeri mabedin dehlizleriydi.

Ortaçağın ezoterik ekollerinde bu tür yolculuklar değişime uğradı. Bu kez adaylar, kimi zaman kendi başlarına, kimi zaman ikişerli olarak, kimi zaman bir önderin peşine takılarak uzun yolculuklara çıkar oldu. Bu yolculuklar yıllarca sürer, birçok değişik ülkeyi kapsardı. Genellikle yoksulluk ve sefalet içinde geçen bu yolculuklarında adaylar, hem doğal güçlükler ve engellere karşı direniş göstermek hem de uğradıkları her ülkenin halkıyla uyum sağlamak zorundaydı.

Yolculukların hepsinde bir "arayış" sözkonusuydu. Aday, neyi aradığını tamolarak bilmez ama aramayı sürdürürdü. Gittiği her yeni yerde bilgi ve deneyimi artar, olgunlaşırdı. Bu bakımdan, aranılan şeye "gerçek" de denilebilir. Gerçeğin neölçüde bulunabildiği ya da hangi gerçeklerin elde edilebildiği ise apayrı bir konudur.

Masonluktaki yolculuklar, eski çağların ezoterik kurumlarındakilerin simgesel karşılığıdır. Her bir yolculuğun kendine özgü bir simgesel anlamı vardır.

Örneğin, Masonluğa Kabul Töreni'nde adayın mabet kapısına gelinceye kadar geçirdiği yolculuk, bir yandan Hermetizmdeki "hava sınavı"nın, diğer yandan dabir insanın doğmadan önce ana karnında geçirdiği dönemin karşılığıdır.

Mabette yapılan üç yolculuk, sırasıyla çocukluk, gençlik ve olgunluk çağlarınıtemsil ettiği gibi, hermetik tekrislerdeki "ateş, su ve toprak sınavları"nın da simgesel karşılıklarıdır. Her derecedeki yolculuklar, bir yandan ilgili derecenin simgeleriyle donatılmış, diğer yandan da aşılama, öğütleme ve özdeyişlerle yüklenmiştir.

Eski ezoterik ekollerde olduğu gibi, ya birtakım engel ve güçlüklerin aşılması deneyimi ya da bir arayış söz konusudur. Genellikle engel ve güçlükler simgesel olarak aşılır; fakat aranılan şey bir türlü bulunamaz ya da bulunmuş olan ile tam bir sonuca varılamadığı ve arayışın sürdürülmesi gerektiği anlaşılır. Böylece Masonluktaki tüm yolculuklar, genel olarak tekrisin sürekliliğini ve sonsuzluğunu vurgular.

Yönetsel İşlemler

Esk. İdarî Muameleler

Masonik birimlerde, adaylar ve üyelerle ilgili görüşme ve çalışmalar.

Bu işlemler ikiye ayrılabilir:

1) Bir mason adayı ya da derecesinin yükseltilmesi söz konusu olan bir mason için;

2) Masonların üyesi olduğu birimlerle ilişkileri ile bağlantılı olmak üzere.

Yönetsel işlemlerden her birinin hangi derece oturumunda yapılacağı, ilgili masonik kuruluşun tüzüklerinde belirtilir. İleri ve yüksek derecelerde bu işlemler, genellikleo birimin çalıştığı en üst derecede yapılır. Simgesel derecelerde çalışan localardadabu işlemlerin 3. derecede yapılması en yaygın olarak benimsenmiş uygulamadır. Ancak bazı obediyanslar derece artırılmasına ilişkin olanlar dışındakileri 1. dereceyealmıştır.

Adaylarla İlgili İşlemler:

a) Ön Soruşturma: Bir locaya önerilmesi söz konusu aday ile ilgili olmak üzere, önerinin locaya getirilmesinden önceki araştırmadır. Her obediyanstauygulanmaz.

b) Duyuru: Bir locaya önerilmiş olan adayın adının ve kısa kimlik bilgilerinin, gündeme alınmaksızın açıklanmasıdır. Üzerinde hiçbir görüşme yapılmaz ve karar alınmaz. Her obediyansta uygulanmaz.

c) Öneri: Bir aday ile ilgili önerinin okunması, üzerinde görüşülmesi ve bundan sonraki işlemlere geçilip geçilmemesi konusunda oylama yapılarak karar verilmesidir. Kararın olumlu çıkması, yalnızca "önerinin sakıncası olmadığı" demektir; adayın kabul edildiği anlamına gelmez.

d) İstek Belgesi (Talepname): Adaydan alınan "başvuru" niteliğindeki belgenin okunması, üzerinde görüşülmesi ve bundan sonraki işlemlere geçilip geçilmemesi konusunda oylama yapılarak karar verilmesidir. Bu kararın olumlu çıkması, yalnızca "isteğin uygun görüldüğü" demektir; adayın başvurusununkabuledildiği anlamına gelmez.

e) Onama: Adayın başvurusunun obediyansın yetkili organına iletilerek, işlemlerin yürütülmesi için onay alınmasıdır. Bu onay, "adayın işlemlerinin yürütülmesinde obediyansın yetkili organının nezdinde bir sakınca görülmemiş olduğu" demektir; adayın kabul edilmesi gerektiği ya da kabul edilebileceği anlamına gelmez. Nitekim bu nedenle Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, büyükloca adına bu amaçla büyük sekreterlik tarafından verilen belgeye **"İşleme Devam Yazısı"** denir. Özgür Masonlar Büyük Locası ile Kadın Mason Büyük Locası'nda ise **"Uygulama Belgesi"** denmektedir.

Örgütü çok büyük olan, bölge ya da il büyük localarının bulunduğu obediyanslarda, bu işlemde onay organı, ilgili bölge ya da il büyük locasının büyük sekreterliğidir.

f) Soruşturma: Aday ile ilgili olmak üzere, tüzükler uyarınca soruşturma yaptırılması, bunun için görevlendirilmiş olan soruşturmacıların ayrı ayrı düzenlediği raporların okunması, üzerinde görüşülmesi ve oylama yapılarak adayın başvurusunun kabul edilip edilmemesine karar verilmesidir. Bu, bir aday ile ilgili olarak yürütülen yönetsel işlemlerin son aşamasıdır. Olumlu sonuçlanırsa, adayın Masonluğa kabul edilmesine karar verilmiş demektir.

g) Derece Artırılması Kararı: Bir masonik birimin, kendi üyesi olan bir masonun, o birimin çalışmakta olduğu dereceler içinde derecesinin artırılması için gerekli görüşmelerin yapılması ve karar alınmasıdır. Bu işlem, bazı uygulamalarda geneo birimin çalıştığı en üst derecede, bazılarında ise adayın yükseltilmesi söz konusu olan derecede yapılır.

Çoğunlukla, bu işleme geçilmeden önce, derecesinin artırılması öngörülen masonun, kendi derecesinde bir tez hazırlaması istenir. Ayrıca soruşturma yapılması ve bunun sonucunun incelenmesi gerekebilir. İlgili birimde görüşme açılmadan önce adayın tezi incelenir ve soruşturma yapılmışsa buna ilişkin raporlar okunur. Kararın olumlu olması, adayın derecesinin yükseltilmesinin uygun görülmüş olduğu anlamına gelir.

h) Atölyeler Arası Yükselme Kararı: Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan bir atölye, adaylarla ilgili yönetsel işlemleri, yalnızca kendi çalıştığı dereceler için yapabilir. Belli derecelerde çalışan bir atölyeden daha üst derecelerde çalışan bir diğer atölyeye geçmek isteyen ya da geçmesi önerilen bir mason hakkındaki yönetsel işlemlerin yürütülmesi için ise, önce ilgili ritin yetkili organında karara bağlanır. Bu karar olumlu ise, ilgili atölyeye işlemin uygulanması için yönerge verilir.

Örneğin Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde 4.-14. derecelerde çalışan bir yetkinleşme atölyesinin (olgunlaşma locasının) 14. derecede bulunan birüyesinin 15.-18. derecelerde çalışan bir şapitre geçebilmesi, yüksek konsey tarafından olumlu karar alınmış olmasına bağlıdır. Aynı yöntem şapitrden areopaja geçişte ve areopajdan yönetsel derecelere geçişte de söz konusudur.

Üyelik ile İlgili İşlemler:

a) İzin: Uzunca sürecek bir engeli (mazereti) nedeniyle toplantılara katılamayacak olan bir masona, dileği üzerine izin verilebilmesi için, konu üzerinde görüşme açılması ve oylamaya başvurularak karar alınmasıdır. Bu işlem, yalnızca uzun süreli izin istemleri için yapılır. (Burada "uzun süre" denilince, bu genellikle "en az bir yıl" anlamındadır ama bazı obediyanslarda daha kısa tutulur.)

b) Ayrılma Onaması: Masonluktan kendi dileğiyle ayrıldığını bildiren *(istifa eden)* bir masonun dilekçesinin görüşülerek bunun üzerinde oylama yapılarak karar alınmasıdır. Bu işlem bazı obediyanslarda uygulanmaz.

c) Çekilme Onaması: Masonluğun belli derecelerinden kendi dileğiyle ayrıldığını bildiren bir kardeşin dilekçesinin görüşülerek bunun üzerinde oylama yapılıp karar alınmasıdır. Bu konu genellikle Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde geçerlidir.

d) Düzensizlik (Gayri Muntazamlık) Kararı: Yapılan tüm uyarı ve girişimlere karşın üyesi olduğu masonik birime karşı olan yükümlülüklerini aksatmayı sürdüren bir masonun, ilgili masonik birim ile olan ilişkisinin, kendi dileği dışında süresiz olarak kesilmesi için, ilgili birimde görüşme açılması ve oylamaya başvurularak karar alınmasıdır. Bu işlem bazı obediyanslarda hem ödenti hem toplantılara katılma yükümlülüğü bazılarında sadece ödenti bakımından uygulanır.

e) Düzene Dönüş (İntizama Avdet) Onaması: Daha önce kendi dileğiyle ayrılmış ya da düzensiz olduğu kararlaştırılarak ilan edilmiş bir masonun, yeniden masonik etkinliklerine dönme dileğinin görüşülerek karara bağlanmasıdır.

Bu işlem bazı obediyanslarda ilgili locanın yetkisine bırakılmıştır ve obediyansın yetkili organına sadece sonucu olumlu olursa bilgi verilir. Bazı obediyanslardaise, önce obediyansın yetkili organının onayının alınması gerekir.

f) Katılma ve Loca Değiştirme Onaması: Bir başka locanın düzenli bir üyesi olup, "katılmış üye" niteliğiyle ya da matrikülüyle birlikte üye olmak isteyen birkardeşin dileğinin görüşülerek, oylanıp karara bağlanmasıdır.

Biraz da bunların ayrıntılarına bakalım.

Ön Teklif

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın uygulaması uyarınca, mason olmak üzere bir locaya teklif edilecek (önerilecek) olan bir adayın, önce locanın Üstad-ı Muhteremine özel olarak bildirilmesi.

Duyuru

Esk. Tebliğ; *Fra.* Annonce; *İng.* Announcement; *Alm.* Anzeige

Masonluğa alınması için önerilecek bir **haricî** hakkında, önerinin yapılacağı loca üyelerine verilen ön bilgi.

Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca; bir locaya yeni bir üye olarak önerilecek kişi hakkında, "**öneri"**nin gündeme alınmasından en az bir oturum önce bir duyuruda bulunulması gereklidir. Bazı obediyanslarda bu uygulama isteğe bağlıdır; bazılarında ise hiç uygulanmaz.

Duyurunun yapılmasını sağlamak için, önerilecek haricî hakkında kısa kimlik bilgileri ya da doğrudan "**öneri levhası"** locanın oturumunun sonunda dolaştırılan "**öneri kesesi"**ne atılır. Saygıdeğer üstat *(üstad-ı muhterem)*, bu levhayı gözönünde tutarak, önerilecek haricînin adını toplantıya katılanlara duyurur.

Bu aşamada, ilgili haricî hakkında görüşlerini belirtmeleri için loca üyelerine söz verilmez; çünkü bu yalnızca haber verme amacını taşır. Bazı uygulamalarda ise, duyuru, locanın oturumunda okunarak değil, loca üyelerine gönderilen **"çağrı"** mektuplarına eklenerek yapılır.

Bir mason adayının önerisinin gündeme alınmasından önce böyle bir yöntemin uygulanmasının amacı, önerilecek kişiyle ilgili olmak üzere herhangi bir olumsuz görüş belirtecek olan varsa, bunu locanın saygıdeğer üstadına özel olarak önceden bildirmesine olanak sağlamaktır. Böylece zaten karşı çıkılacak olan bir önerinin locanın gündemine boşuna alınması önlenmiş, önerilmesi düşünülen kişinin adı tutanaklara geçirilmemiş, loca gereksiz bir çalışmayla oyalanmamış olur.

Ön Soruşturma

Esk. İhzarî Tahkikat; *Fra.* Enquête préliminaire;
İng. Preliminary Investigation; *Alm.* Vorhernachvorschung

Bir mason locasına "mason adayı" olarak kabul edilmesi için önerilecek bir haricî hakkında, locada hiçbir işlem yapılmadan önce yürütülen soruşturma.

Ön soruşturma, bir haricînin önerisinin getirilmesi düşünülen locanın saygıdeğer üstadı (üstad-ı muhterem) tarafından özel olarak yaptırılır. Bu uygulama her obediyansta zorunlu sayılmaz. Tüzük ya da geleneklerinde bulunmasa bile, her locanın saygıdeğer üstadı/ üstad-ı muhterem, dilerse böyle bir soruşturma yaptırabilir.

Bu işlemi yürüten locaların benimseyerek uyguladıkları iki ayrı yöntem vardır:

a) Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, "üstat" derecesinde bulunan bir masonu bu amaçla görevlendirir. Daha çok sayıda kişiye soruşturma yaptırabileceği gibi, bu işi doğrudan kendisi de yürütebilir. Olumlu bir sonuç elde edilinceye kadar bu işlem gizli tutulur ve belgelenmez.

b) Önerilecek haricî, ilgili locanın toplantılarını yapmakta olduğu lokale yada dışarıda belirli bir yere çağrılır. Kendisiyle söyleşide bulunulur. Bu söyleşide saygıdeğer üstat ile birlikte, uygun göreceği masonlar bulunur.

Ön soruşturmanın sonucu olumluysa, ilgili haricînin bir "mason adayı" olarak önerisi locanın gündemine alınır. Olumsuz bir kanıya varılacak olursa, saygıdeğer üstat, durumu gerekçeli olarak öneriyi yapacak masona anlatır ve öneriyi yapmaktan caymasını öğütler. Ancak bu yalnızca bir "öğüt" niteliği taşır ve haricîyi önermek isteyeni durdurmaz.

Bu işlemin temel amacı, daha sonraki bir aşamada olumsuzluk ile karşılaşılabilecek bir önerinin yapılmasını, böylece adayın ve önericinin yıpranmasını önlemek, locanın zamanının da boşa harcanmamasını sağlamaktır.

Öneri

Esk. Teklif; *Fra.* Proposition; *İng.* Proposition; *Alm.* Vorschlag

1. Bir haricînin, Masonluğa alınması için bir locaya "aday" olarak sunulması.

Bir locada, bir haricînin önerisinin yapılması durumunda, o kişiyle ilgili yönetsel işlemler başlar. Yönetsel işlemlerin daha sonraki aşamalarında olduğu gibi, öneri aşamasında da obediyansların yöntemleri arasında birtakım farklar vardır.

Bu bağlamda en yaygın olarak uygulanan yöntemler şöyledir:

a) Önce, önerinin yapılması düşünülen locanın saygıdeğer üstadına (üstad-ı muhtereme)önerilecek kişi hakkında bilgi verilir. Saygıdeğer üstat,bukonudabirön soruşturma yaptırır. Bunun sonucunda herhangi bir olumsuzluk çıkmazsa, ilgili haricînin öneri belgesi, onu önerecek kişi tarafından doldurularak imzalanırveloca oturumunda "öneri kesesi"ne atılır. Bunun üzerine, önerilen kişinin mason olmasına engel bir durumun olup olmadığı, obediyansın yetkili organındansorulur. Olumsuz bir sonuç çıkmazsa, haricînin önerisi, locanın gündemine alınır.

b) Önerisi yapılacak olan haricî hakkındaki kısa kimlik bilgilerini içeren bir levhayada doğrudan öneri belgesi, locanın olağan oturumlarından birinde "öneri kesesi"ne atılır. Hemen o oturumda haricînin kısa kimlik bilgileri hazır bulunan masonlara duyurulur ya da bir sonraki oturumun çağrı(davet) mektubunda "duyuru" olarak gösterilip oturumda okunur. Her iki durumda da üzerinde hiçbir görüşmeyapılmaz. Bu duyurunun yapıldığı tarihten sonra önerilecek haricî hakkında hiçbir olumsuz bilgi iletilmezse, öneri bir oturumun gündemine alınır.

c) Öneri belgesi, doğrudan locanın saygıdeğer üstadına ya da sekretere verilir. Saygıdeğer üstat, gerekli görürse önerilen kişi hakkında ön soruşturma yaptırır. Bunun sonucunda herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşılmazsa, öneri belgesi locanın olağan oturumlarından birinin gündemine alınır.

Bir önerinin genellikle üstat derecesindeki bir mason tarafından yapılmışolması,gene üstat derecesindeki bir diğer masonun da öneriyi desteklemesi gerekir. Ancak bazı obediyanslarda, tek imzalı bir öneri belgesi de geçerli sayılabilmektedir.

Locanın oturumgündemine alınan öneri okunur. Herhangi bir görüş bildirecekolanlar için söz verilir. Bir olumsuzluk çıkarsa, saygıdeğer üstat öneriyi çekiçaltı edebilir.

Çekiçaltı edilmeyen bir önerinin kabul edilmesi ve bundan sonraki yönetselişlemlerin sürdürülmesi için ise oylama yapılır. Oylama sonucu olumsuzçıkacak olursa,haricînin işlemleri "erteleme"ye uğrar. Sonuç olumlu olursa, yönetsel işlemlerin bir sonraki aşamasına geçilir.

Bazı uygulamalarda, kabul edilmesine karar verilen öneri belgesi, -daha önce onay alınmamışsa- locanın bağlı olduğu obediyansın yetkili organına gönderilerek,bundan sonraki yönetsel işlemler için onay istenir. Bazı uygulamalarda ise bu işlem, daha sonraki aşamalarda yapılır.

Önerici

Esk. Teklif Sahibi; *Fra.* Parrain, Marraine; *İng.* Proposer; *Alm.* Vorschläger

Bir haricîyi, bir locaya "mason adayı" olarak öneren kişi.

İsim Babası

Fra. Parrain; *İng.* Godfather; *Alm.* Bürge

Fransız Masonluğu'nda, bir kişiyi "mason adayı" olarak öneren kimse.

Burada bir an için duralım da şu "çekiçaltı" deyimine bir bakalım.

Çekiçaltı

Bir locanın oturumunda, önceden gündeme alınmış ve üzerinde karar verilecek olan bir konu ya da işlemin, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem tarafından gündemden çıkarılması ve işlemlerin süresiz olarak ertelenmesi.

Bu geleneksel uygulamaya, özellikle bir mason adayının Masonluğa kabul edilmesinden önce yürütülen işlemler sırasında rastlanabilir.

Herhangi bir konunun ya da bir işlemin "çekiçaltı" edilmesinin genel amacı, bu konu üzerinde yapılacak görüşmelerin yararsız ya da sakıncalı olacağının anlaşılması, uzun boylu ve sonuçsuz tartışmaların çıkmasının önlenmesidir. Saygıdeğer Üstat/Üstad-ı Muhterem herhangi bir konu ya da işlemi çekiçaltı ettiğini bildirirken, açıklama yapmak ya da gerekçe göstermek zorunda da değildir. Bir diğer deyişle bu uygulama, doğrudan onun karar, buyrultu ve otoritesine bağlı olup, bir tek onun yetkisi altındadır.

Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem bir konuyu ya da işlemi çekiçaltı ettiğini bildirerek bir çekiç vuruşu yaptıktan sonra, artık ilgili konu ya da işlem üzerinde herhangi bir konuşma yapılamaz. Çekiçaltı etmenin haklılığı ya da haksızlığı üzerinde görüş belirtilemez. Çekiçaltı edilmiş olan konunun ya da işlemin yeniden gündeme getirilmesi isteminde bulunulamaz. O konuya da işlem ile ilgili oylama yapılamaz ve karar verilemez. Bir diğer deyişle, çekiçaltı edilen konu ya da işlem askıya alınmış sayılır.

Çekiçaltı edilmiş olan bir konu ya da işlem, locanın daha sonraki oturumlarından birinde ancak Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem uygun görürse yeniden gündeme getirilebilir. Bir süre sonra Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem değişirse, aynı konuda yalnızca yenisi yetkilidir. Bu yetki kullanılmadıkça, ilgili konu ya da işlem, çekiçaltında kalır. Uzun zaman böyle kalan bir işlem, sonunda unutulur.

Şimdi "öneri" başlığına devam edebiliriz.

2. Bir masonun derecesinin artırılması için girişimde bulunulması.

Bu tür öneri, bulunduğu dereceden daha yüksek ya da ileri bir dereceye geçmek isteyen bir mason tarafından değil, onun böyle bir dereceye geçmesini yararlı ya da gerekli gören diğer masonlarca yapılır.

Bir mason her zaman derecesinin artırılması dileğinde bulunabilir fakat derece artırılması önerisi de geleneksel olarak uygulanan yöntemlerden biridir.

Bu yöntemi benimseyen masonik kuruluşların tüzüklerinde, önerinin hangi koşullarda ve nasıl yapılacağı belirtilir.

3. Bir masonik birimin oturumunda, daha sonraki çalışmalarda gözönüne alınmak üzere, ilgili birimin başkanına sunulan levhanın kapsamı.

Her masonik birimin üyeleri ve o birimin oturumlarına düzenli olarak katılan diğer masonlar, herhangi bir çalışmanın yapılması ya da böyle bir çalışma yaparak sunmak üzere bir öneride bulunabilir.

Bu öneri, doğrudan ilgili masonik birimin başkanına ya da nazırlarına sözlü olarak iletilebilir. Ayrıca, her masonik birimde genellikle oturumun sonuna doğru yer alan "**yararlar**" bölümünde ortaya atılabilir. Fakat geleneksel olarak en doğru yöntem, "öneri kesesi"ne bir **levha** atarak öneride bulunmaktır. Bu tür öneriler, o oturumda hemen okunarak duyurulabilir ama bu zorunlu değildir.

Öneri Belgesi / Levhası

Esk. Teklif Varakası; *Fra.* Formulaire de Proposition
İng. Proposition Form; *Alm.* Vorschlagsformular

Bir haricîyi bir locaya "mason adayı" olarak öneren kişinin doldurduğu vesaygıdeğer üstada (üstad-ı muhtereme) yöntemine uygun şekilde ilettiği form.

Bu belge üzerinde, Masonluğa alınması için önerilen adayın özet kimlik bilgileri bulunur. Öneren tarafından imzalanır.

Bazı uygulamalarda önerenin, önerdiği kişiyle ilgili ek açıklamalar vermesi de istenir. Bazı uygulamalarda, bu belgenin öneriyi destekleyen mason tarafından da imzalanması gerekli görülür.

Gene bazı uygulamalarda, Öneri Belgesi'ne önerilen kişinin istenilen sayıda fotoğrafı eklenir.

İstekli

Esk. Talip; *Fra.* Pétitionaire; *İng.* Petitioner; *Alm.* Bittschrifter

Mason olmak isteyen ve bu isteğini bir locaya iletmiş olan kişi.

Genelde, herhangi bir mason locasına girmemiş ve mason sıfatını almamış olan kimselere haricî denir. Bir haricî, mason olabilmesi için bir locaya önerilir ve yapılmış olan bu öneri olumlu karşılanırsa, bundan böyle artık bir mason adayı sayılır; kısaca "aday" olarak anılır. Aynı kişi, yazılı isteğini verdikten sonra "istekli" niteliğini taşır.

Bir mason adayına, yazılı dilekte bulunmuş olduğu için "istekli" denilmesi, artık ona "aday" denilemeyeceği anlamına gelmez. Fakat yazılı dilekte bulunmamış olan bir adaya "istekli" denilemez.

İstek Belgesi

Eş. Talepname; *Fra.* Pétition; *İng.* Petition; *Alm.* Bittschrift

Mason olmak isteyen kişinin bu konudaki dileğini ve bazı kimlik bilgileriyle özet açıklamaları içeren, bu amaçla bir locaya sunulan standart formdaki dilekçe.

Mason olmak isteyen bir kişi, bunun için bir loca ya da bir başka mason kuruluşuna bir dilekçe yazmaz. Her mason kuruluşunun bu amaçla kullandığı kendine özgü bir standart formu vardır. Bu form üzerinde genellikle, bir mason adayının kısa kimlik bilgilerini dolduracağı, iş yeri ve ev adresleriyle telefon numaralarını belirteceği, kendisine yöneltilen bazı soruları yanıtlayacağı, son olarak Masonluğa girmek istediğini imzasıyla onaylayacağı bölümler bulunur.

Bu belge üzerinde adaya genellikle ne için ve hangi amaçla mason olmak istediği,bir başka masonik kuruluş ile ilgisi olup olmadığı, yakın tanıdıkları arasında mason olarak kimleri tanıdığı, Masonluk üzerine neler bildiği, bunları nereden öğrendiği, gerekirse kendisi hakkında kimlerden bilgi alınabileceği sorulur. Adayın özgeçmişini kaleme alabileceği bir bölüm de bulunabilir.

Bazı mason kuruluşlarının uygulamalarında, adaya, bu form ile birlikte, Masonluk hakkında genel ve özet bilgiler içeren bir broşür verilir. Gene bazı uygulamalarda,bu formun bir bölümünde, kendisine verilmiş bilgiler üzerine görüşlerini özetle belirtmesi istenir.

Bazı mason kuruluşları, adayın bu formu yalnız başına ve düşünerek doldurmasını öngörür. Bazılarının tüzükleri ise, istek belgesinin, bir masonun gözü önünde doldurulup hemen verilmesini gerektirir. Bundan sonra adayın önericisi, onu hangi locaya önermişse, istek belgesini o locanın saygıdeğer üstadına (üstad-ımuhtereme) sunar ya da ona sunulmak üzere locanın sekreterine verir.

İstek Belgesi İşlemi:

İstek belgesini önce saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem inceler. Form üzerinde doldurulmamış bölüm ya da eksik bilgiler varsa, bunların tamamlanması için formu geri verdirir.

Noksanı olmayan, kapsamı bakımından da locada herhangi bir karşıçıkış beklenmeyen bir istek belgesi, adayın adı da belirtilerek locanın olağan oturumlarından birinin gündemine alınır. Bu bağlamda saygıdeğer üstadın, istek belgesinin herhangi bir olumsuz tepkiyle karşılaşmayacağına özen göstermiş olması gerekir.

Oturumda, gündem uyarınca sırası geldiğinde, bu belge okunur. Oturuma katılanlara söz verilir. Geleneksel olarak, bu aşamada en az bir masonun söz alıp aday hakkında hazır bulunanlara bilgi vermesi gerekir. Aday ya da verdiği bilgiler ve yapmış olduğu açıklamalarla bağlantılı herhangi bir olumsuz görüş bildiren çıkarsa; bu durumda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem istek belgesini çekiçaltı edebilir.

İstek belgesi çekiçaltı edilmezse, görüşmelerden sonra oylama yapılır. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri bu oylamanın açık bazıları ise skrüten yöntemiyle yapılmasını öngörür. Oylama sonucunda, tüzüklerde belirtilen sayının üzerinde olumsuz oy verilmiş olduğu görülürse; adayın işlemleri ertelemeye uğrar.

Herhangi bir olumsuzluk olmaz ya da olumsuz oylar tüzüklerde belirtilen sayının altında kalırsa; aday hakkında soruşturma yapılmasına karar verilmiş olur. Ancak, soruşturma işlemine geçilmeden önce, adayın istek belgesi, locanın bağlı olduğu obediyansın ilgili yönetsel organına gönderilerek, işlemin sürdürülmesi için onay istenir. Onay alındıktan sonra adayın isteği olumlu karşılanmış sayılır ve soruşturma işlemi başlatılır.

Askı

Fra. Tableau d'affichage; *İng*. Post; *Alm*. Pfosten

Bir mason adayı hakkındaki bilgilerin ilan edildiği yer.

Bir adayın Masonluğa kabul edilebilmesi için, mason olmasına engel bir durumunun, bir kusurunun ya da olumsuz niteliğinin bulunmaması gerekir. Bunun için, masonların onun Masonluğa alınmasına karşı çıkmamaları zorunludur.

Bir adayın dileği başvurduğu locada incelenmekle birlikte, konu ilgili obediyansın yetkili organına da iletilir. Bu iletmenin amacı, öncelikle, aynı obediyansa bağlı diğer locaların üyesi olan masonlardan adayı tanıyan biri varsa, onun Masonluğa alınmasına karşı çıkıp çıkmayacağının belirlenmesidir.

Obediyansın bu işlemi yürütmekle görevli olan organı (büyük sekreterlik ya da benzeri), kendine bağlı tüm locaların toplantılarını yaptığı lokallerde -obediyans çok genişse yalnızca yakın çevredeki lokallerde- adayın kimlik bilgilerini askıya çıkarır.

Askı, lokale gelip giden tüm masonların kolayca görebileceği bir yerde bulunur. Loca toplantılarına katılmak üzere lokale gelen masonların, buraya da bir göz atması gerekir. Bir mason, askıda tanıdığı ve Masonluğa girmesi sakıncalı bulduğu birkişiyi görürse, bunu obediyansın yetkili organına bildirir. Bu bildirimi yapmak, her masonun görevidir. Böyle yapılmayıp da askıda adı görülmüş bir aday hakkında ilgili locanın toplantısına katılarak orada yürütülmüş soruşturma işleminin görüşülmesi sırasında itirazda bulunmak, Masonluğun töresine uygun düşmez.

Askı işleminin belli bir süresi vardır. Bu süre içinde obediyansın yetkili organına hiçbir olumsuz bilgi verilmezse, aday hakkında yapılacak işlemleri sürdürmek üzere ilgili locaya bir "onama belgesi"*(tasvipname)* ya da "işleme devam yazısı" gönderilir. Böylece ilgili loca, adayın bundan sonraki işlemlerinde serbest ve yetkili kılınır.

Onama Belgesi

Esk. Tasvipname; *Fra*. Approbation; *İng*. Approbation; *Alm*. Billigungsschrift

Herhangi bir mason locasında, Masonluğa kabul edilmesi için önerilmiş olan bir adayın işlemlerinin yürütülebilmesi için, o locanın bağlı olduğu obediyansın yetkili organınca verilmiş olması gereken izin ya da onay.

Eskiden olduğu gibi günümüzde de zaman zaman "Tasvipname", Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda ayrıca **"İşleme Devam Yazısı"** olarak da anılır. Özgür Masonlar büyük locası'nda ise **"Uygulama Belgesi"** denilmektedir.

Onama Belgesi yalnızca Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan birobediyansta değil, ileri ve yüksek derece jüridiksiyonlarında da, herhangi biratölyeninilk derecesine alınacak bir aday için söz konusudur.

Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca, bu işlemin iki aşamalı olarak yapılması gerekir. Bunlardan biri locaya öneri yapılmadan önce, diğeri de soruşturma işlemi öncesindedir. Diğer obediyanslarda ise, yetkili masonik organın izin ve onayı tekbir kez alınır.

Buradaki "yetkili masonik organ" genellikle "büyük sekreterlik"tir. Ancak bir bölge ya da il büyük locasında bu yetki, söz konusu ikincil örgütün sekreterliği olabilir.

Obediyanslarda ve iç yönetsel işlemlerinde özerklikleri olan ikincil büyük localarda, bu konudaki yetkili organ olan büyük sekreterlik, herhangi bir locadan onamabelgesi istemi aldığı zaman, kendi kayıtlarında aday ile ilgili şu soruların yanıtlarını arar:

- Daha önce, aynı obediyansa bağlı bir başka locada, olumsuz sonuçlanmış (ertelenmiş ya da geri çevrilmiş) herhangi bir başvurusu ya da yürürlükte olan işlemi var mı?
- Bir başka locada mason olmuşken, bir disiplin kurulu kararıyla Masonluktan çıkarılması ya da düzensiz ilan edilmiş olması söz konusu mu?

Büyük sekreterlik, bununla da yetinmeyerek, adayın kimlik bilgilerini askıya çıkarır. Bazı uygulamalarda tüm localara birer de duyuru gönderir ve adayın Masonluğa alınmasına engel olacak bir bilgisi olanların bunu iletmeleri dileğinde bulunur. Belli bir süre boyunca, aday ile ilgili herhangi bir olumsuz görüş belirtecek olanlar varsa, bunları bekler. Bu incelemenin sonucu her nasıl çıkarsa çıksın, durum ilgili locaya bildirilir. Eğer sonuçta herhangi bir olumsuzluk yoksa, bu bildirim "onama belgesi" olarak anılır. Böylece adayın işlemlerinin uygulamaya konması için, ilgili locaya izin ve yetki verilmiş olur.

Kural olarak Büyük Sekreterlikten onama belgesi alınmadıkça, bir locada adayın soruşturma işlemi başlatılamaz.

Bununla birlikte, bazı localar, işlemler sırasında zaman kazanabilmek amacıyla,onama belgesi alınmadan önce soruşturma çalışmalarını başlatır. Aslında hızlandırma amacıyla yapılan bu uygulamanın birtakım sakıncaları vardır. Her şeyden önce; eğer büyük sekreterlikten olumsuz bir sonuç gelirse, tüm soruşturmalar boşunayaptırılmış olur. Ancak locanın saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhterem, bu konudaki sorumluluğu üstlenmeyi yeğleyebilir.

Fakat onama belgesi alınmadan locada soruşturma belgelerinin okunması ve karar verilmesi locanın gündemine konulamaz. İki aşamalı yöntemin yürütüldüğü obediyanslarda ise, ilk onama belgesi alınmadan adayın önerisi locanın gündemine getirilemez.

Soruşturma

Esk. Tahkikat; *Fra.* Enquête; *İng.* Investigation; *Alm.* Nachforschung

Mason olmak isteyen ya da Masonluktaki derecesinin yükseltilmesidüşünülenbirkişi hakkında yapılan araştırma ve inceleme.

Masonlukta soruşturmadan söz edildiğinde, öncelikle bir mason adayı ile ilgili araştırma ve incelemeler anlaşılır. Bu bakımdan iki tür soruşturma söz konusudur.

Bunlardan biri, bir locaya aday olarak önerilecek kişinin, daha önerilmesinden önceki inceleme ve araştırma işlemidir. **"Ön soruşturma"** olarak da anılan bu işlem, her mason obediyansında uygulanmaz.

Doğrudan "soruşturma"dan sözedildiğinde ise, bir aday ile ilgili yönetimsel işlemler çerçevesinde yapılan inceleme ve araştırma işleri anlaşılır.

Mason Adayının Soruşturması:

Mason olmak isteyen kişinin bir locaya başvurusu *(İstek Belgesi/Talepname)* incelenip herhangi bir olumsuz yanı bulunmazsa; ilgili mason adayı hakkında soruşturma yapılmasına karar verilir.

Ancak soruşturmaya başlanmazdan önce adayın istek belgesi (talepname), locanın bağlı olduğu obediyansın bu konudaki yetkili organına gönderilir. Soruşturmaya başlanabilmesi için, bir izin ya da onama belgesi (uygulama belgesi/işleme devam yazısı) alınması gerekir. Bazı uygulamalarda bu izin ve onay, daha öneri gündeme getirilmeden önce, bazılarında ise öneri locada herhangi bir olumsuzluk görmeden geçtikten hemen sonra alınır.

Obediyansın yetkili organı, mason adayı ile ilgili bir araştırma yapar. Bu araştırma, eldeki kayıtların incelenmesi, adayın daha önce bir başvurusu ya da hakkında olumsuzlukla sonuçlanmış bir işlem olup olmadığına bakılması, yoksa, adayın kimlik bilgilerinin bir süre için **"askıya çıkarılması"**, tüzükler gerektiriyorsa diğer localara duyuruda bulunularak görüş istenmesi işlemlerinden oluşur. Bu soruşturma değildir.

Bir locada, mason adaylarına ilişkin soruşturmaları yapacak kişileri doğrudan saygıdeğer üstat(üstad-ı muhterem) görevlendirir. Masonik gelenekler uyarınca,çok önemli ve geçerli bir gerekçesi olmadıkça, bir mason, kendisine verilen bu görevi yerine getirmekten kaçınamaz. Kendileri istemediği sürece soruşturma yapan masonların adlarının açıklanmaması bir diğer masonik gelenektir.

Soruşturma görevini üstlenen masonlar, genellikle birbirlerinden habersizvebağımsız çalışır. Adayın kimliğini, geçmişinde herhangi bir pürüz olup olmadığını, sosyal durumunu, ailesi ve çevresiyle olan ilişkilerini kendilerince uygun olan yöntemle incelerler. Masonluğa girmek isteyişindeki amacını, masonik yükümlülükleri yerine getirme olanaklarını ve buna gönüllülüğünü, bilgi ve kültür düzeyini, gelişme ve olgunlaşma yeteneğini araştırırlar.

Benimsedikleri rit ya da Masonluk anlayışı uyarınca, bazı obediyanslarda yapılan soruşturmalarda, adayın din ve inanç ile ilgili nitelikleri de inceleme konusu olur.

Soruşturmanın belirli bir kalıbı ve yöntemi yoktur. Öncelikle sağduyu ve deneyime dayanır. Kimisi bu görevi daha iyi ve ayrıntılı, kimisi daha yüzeysel olarak yapar. Kimisi belli bir konuya, kimisi bir başkasına önem ve ağırlık verir. Bu nedenle de bir mason adayının soruşturması, -geleneksel olarak-en az üç ayrı masona birden yaptırılır. Her soruşturma üstadı, görevini bitirince, genellikle "soruşturma belgesi" olarak anılan bir rapor düzenler ve bunu locanın saygıdeğer üstadına/ üstad-ı muhtereame verir.

Tüm soruşturmalar tamamlanınca, bu belgeler, locanın oturum gündemine alınarak okunur. Ancak saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, bu belgeleri daha önce kendisi inceler ve gerekli görürse soruşturmayı derinleştirebilir ya da çekiçaltı edebilir.

Okunan soruşturma belgeleri üzerinde konuşmak isteyenlere söz verilir. Herhangibir olumsuz görüş belirtilecek olursa; saygıdeğer üstat gene çekiçaltı hakkınıkullanabilir.

Çekiçaltı edilmeyen soruşturma belgeleri üzerine ise görüşmeler tamamlandıktan sonra oylama yapılır. Çoğu obediyansların tüzükleri uyarınca, yönetsel işlemlerinbu aşamasındaki oylamanın **"skrüten"** yöntemiyle yapılması gerekir.

Oylama sonucunun olumlu alınması durumunda, soruşturma belgeleri,aynıoturumda yakılarak yok edilir. Erteleme ya da ret kararı alınması durumunda ise, bu belgeler locanın arşivinde saklanır; istenecek olursa obediyansın yetkili organına gönderilir.

Soruşturma, genellikle bir mason adayı hakkındaki yönetsel işlemlerin son aşamasıdır.

Sonucun olumlu alınması durumunda, ilgili mason adayının "kabultöreni"ne çağrılması aşamasına geçilir.

Ancak bunun yapılmış olması, adayın mutlaka Masonluğa kabul edileceği anlamına gelmez.

Bir Mason Hakkında Soruşturma:

Masonluktaki derecesinin yükseltilmesini isteyen ya da bu konuda bir öneride bulunulmuş masonlar hakkında da yer yer soruşturma yapılır. Bu tür soruşturmalar, genellikle simgesel derecelerde değil, ileri ve yüksek derecelerde söz konusudur.

Birkaç ayrı derecede birden çalışmakta olan bir atölye, şapitr ya da benzeribir masonik birimde, bu masonik birimin kendi içindeki derecelerinden birine yükseltilmesi söz konusu üyeleri hakkında soruşturma yapılması gerekmez; yalnızca derecesinin yükseltilebilmesi için yeterliliğine ve derecesi yükseltilecek olan masonlardaaranılan diğer koşullara bakılarak karar verilebilir. Ancak, bazı mason kuruluşlarının tüzükleri, dereceleri artırılacak olan masonlar hakkında da soruşturma yapılmasını gerektirir.

Bu soruşturmalarda, önce adayın simgesel derecelerde çalışan locasındaki "düzen" durumu incelenir. İlgili atölyede yeterince tanınmayan bir masonun, Masonlukta o zamana kadar ne gibi çalışmalar yapmış olduğu, mason kardeşleriyle ilişkilerininnasıl olduğu, töresel ve bilgisel bakımdan nasıl bir gelişme gösterdiği araştırılır.

Böylece, yükselmek istediği ya da yükseltilmesi önerilen derece için uygun olup olmadığı ortaya çıkarılır; uygun değilse bekletilir.

İleri ve yüksek derecelerde de, ilgili masonluk kuruluşun tüzüklerinde belirtildiğişekil ve sayıda soruşturma yapılır. Bu derecelere ilk başlama aşamasında ve farklı derecelerde çalışmakta olan atölyelerin birinden diğerine geçişte, ritinegemenotoriter yönetici organının izin ya da onayının alınması da gerekebilir.

Soruşturma belgeleri, ilgili atölye ya da yönetsel organda, simgesel derecelerde çalışan bir locada olduğu gibi işleme konur ve sonuçlandırılır.

Soruşturma Belgesi / Levhası

Esk. Tahkikat Varakası

Bir mason adayı ya da derecesinin yükseltilmesi düşünülen bir kardeş hakkında yapılmış olan soruşturmanın özet sonuçlarını belirten rapor.

Her masonik kuruluşun, bu amaçla kullanılan basılı formları vardır. Formun en önemli yeri "soruşturma üstadı"nın bireysel görüşünü belirteceği son bölümüdür.

Simgesel derecelerde çalışan locaların mason adayları için kullandıkları soruşturma belgesi ile ileri ve yüksek derecelerde çalışan birimlerin derecesinin yükseltilmesisöz konusu masonlar için kullandıkları soruşturma belgeleri, kapsamları bakımından birbirlerinden oldukça farklıdır. Çünkü birinde bir haricînin mason olup olamayacağı, diğerinde ise bir masonun derecesinin artırılması bakımından yeterli düzeyde olup olmadığının anlaşılması söz konusudur.

Soruşturma Üstadı

Esk. Tahkikat Üstadı

Bir mason adayı ya da derecesinin yükseltilmesi düşünülen bir kardeş hakkında, gerekli soruşturmanın yapılması için kendisine görev verilmiş olan mason.

Bu bir unvan ya da nitelik değildir. Masonlukta sürekli olarak ya da bir dönemiçinbu görevi yapmak üzere seçilmiş kişiler de yoktur. Her soruşturma üstadı, tek bir soruşturma için görevlendirilir. Raporunu düzenleyip verdiğinde görevi sona erer.

Böylece yönetsel işlemler sona ermiş oldu. Şimdi sıra bu işlemlerin sonucunun uygulamaya konulmasına geldi.

Mason Yapmak

Fra. Faire maçon; *İng*. Making a mason; *Alm*. Machen ein Maurer

1. Bir kişinin Masonluğa giriş işlemini uygulamak.

"Mason yapmak" bir deyimdir. Ancak salt Spekülatif Masonluğa özgü değildir. Kullanımı, daha çok 18. ve 19. yüzyılda görülmüştür. Günümüzde pek seyrek geçer.

Masonluğun bazı eski el yazması belgelerinde bu deyimin somut bir anlamtaşıyan bir "terim" olarak görülüşü, Batı dillerindeki karşılıklarının 17. yüzyıl ve öncesinde Operatif Masonluk döneminde de kullanılmış olduğunu ortaya koyar. Doğalolarako dönemde "mason yapmak" deyişi, anlık değil, sürekli bir eylemsel olguyu dile getirir. Böylelikle, bir kişinin yalnızca locaya "çırak" olarak alınışı değil, bilgili ve yetenekli bir mason olarak yetiştirilişi de vurgulanmıştır.

Spekülatif Masonlukta ise bu deyim, yalnızca bir kişinin Masonluğa alınışını nitelemek için kullanılmış, Masonlukta ilerletilmeyi de içeren bir anlam taşımamıştır.

2. Bir kişinin Masonluğa girmesini sağlamak.

"Mason yapmak" deyiminin böyle bir anlamda kullanılması, mecazi bir nitelik taşır.

Aslında hiç kimse bir kişiyi tek başına "mason" yapamaz. Bunun için, düzenli bir locada gerekli işlemlerin yürütülmesi, olumlu karar verilmesi ve masonik tekrisin ilk aşamasının, yani Masonluğa Kabul Töreni'nin uygulanması gerekir. Dolayısıylabu bakımdan "mason yapmak" deyimi, "bir kişiyi mason olmak için isteklendirmek ve önerisini yaparak işlemlerini izlemek" anlamına gelmektedir.

Fakat ya olumsuz bir sonuç alınmışsa!

Erteleme

Esk. İmhal; *Fra.* Ajournement; *İng.* Rejection; *Alm.* Ablehnen

Bir adayın *(mason olmak üzere önerilmiş bir haricî ya da derecesinin yükseltilmesi söz konusu bir masonun)*, işlemlerinin bir süre için geri bırakılması.

Masonlukta erteleme, bir önerinin ya da bir istemin kesinlikle geri çevrilmesi (ret) demek değildir. İşlemleri ertelenen kişinin noksanlarını tamamlaması ya da hakkında daha derin inceleme ve araştırma yapılabilmesinin sağlanması için, konunun gündemden çıkarılıp bir süre için geri bırakılmasıdır.

Ancak Masonluktaki bazı uygulamalarda böyle bir şey yoktur. Eğer bir işlem ertelenmeyi gerektiriyorsa, ilgili mason biriminin başkanı (simgesel derecelerde çalışan bir locada saygıdeğer üstat ya da üstad-ı muhterem) bu bağlamdaki kararı doğrudan kendisi vererek, işlemi çekiçaltı edip erteler.

Ertelemenin oylama sonucu ile belirlenmesi durumunda, işlemleri ertelenmiş olanbir kimsenin adı yeniden gündeme geldiğinde, bir kez daha ertelemeye uğrarsa, ilgili öneri ya da istem asıl o zaman geri çevrilmiş sayılır. Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca ise, bir haricînin başvurusunun kesinlikle geri çevrilebilmesi için, işlemlerinin üç kez üst üste ertelemeye uğramış olması gerekir.

Erteleme Kuralları:

Erteleme kararı, ancak bir locada oylama ile verilebilir. Locanın saygıdeğer üstadı/ *üstad-ı muhterem*, yetkisini kullanarak bir işlemin gündeme getirilmesini geciktirebilir, hiç gündeme almayabilir ya da gündemdeki bir işlemi çekiçaltı ederek süresiz olarak gündemden çıkarabilir. Fakat kendi başına karar vererek bir işlemi ertelemeye uğratamaz.

Locada erteleme kararı alınabilmesi için kaç olumsuz oy gerektiği, her mason kuruluşunun tüzüklerinde açıkça belirtilmiştir. Eskiden, tek bir olumsuz oy bile erteleme için yeterli sayılırdı. Günümüzde ise çoğu obediyanslarda bu konuda daha toleranslı koşullar getirilmiştir.

Bir haricînin işlemlerinin ertelemeye uğraması, yönetsel işlemlerden herhangi biri sırasında sözkonusu olabilir. Genellikle, adayın işlemleri hangi aşamada ertelemeye uğramışsa, tüzüklerde belirtilen süre dolduktan sonra konu yeniden gündeme getirildiğinde, aynı aşamadan başlanır.

Erteleme süresi her obediyansta değişiktir. Bazıları, adayın işlemleri hangi aşamada olursa olsun ertelemeye karar verilince, aradan en az bir yıl geçmesini gerekli görür. Bazılarında bu süre daha kısa tutulmuştur.

Herhangi bir mason locasında verilmiş olan erteleme kararı, o locanın bağlı olduğu obediyansın büyük sekreterliğine ya da eşdeğer organına bildirilir. Erteleme süresi dolmadan, aynı obediyansa bağlı hiçbir locada aynı haricî ile ilgili herhangi bir işlem yapılamaz.

Erteleme Nedenleri:

Masonlukta, bir haricî ile ilgili erteleme kararı, çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. Bazıları şöyledir:

a) Önerilen aday, mason olabilmek için gerekli nitelikleri taşımamaktadır ama kendisine zaman tanınırsa bu nitelikleri edinme olanağı vardır.

b) Aday, Masonluğun ne olduğunu ve niçin mason olmak istediğini yeterince bilmemektedir. Bilgi edinmesi için kendisine süre tanınır.

c) Adayın başvurusu, kendi özgür buyrultusu ile yapılmamış, hatırlarını kıramadığı kimseler Masonluğa girmesini istedikleri için başvurmuştur. Kararını vermesi için kendisine süre tanınır.

d) Aday, o sıradaki durumuna bakılacak olursa üyesi olacağı locanın toplantılarına düzenli olarak katılamayacaktır. Olanakları nedeniyle, ödenti yükümlülüklerini karşılayamayabilir. Durumu elverişli olana dek kendisine süre tanınır.

e) Aday hakkında locaya verilmiş olan bilgiler eksik ve yetersiz ya da kısmen yanlıştır. Eksiklerin tamamlanması, yanlışlıkların giderilmesi gerekir.

f) Aday hakkında yapılmış olan soruşturmada elde edilmiş olan bilgiler ya da soruşturmaların sonuçları çelişkilidir. Bunların giderilmesi gerekir.

g) Adayın toplum içindeki durumu ya da görevi, Masonluğa girişinin sonraki bir tarihe bırakılmasını gerektirecek bir özellik taşımaktadır.

h) Aday, aynı sırada mason olabilmek için bir başka obediyansa daha başvurmuştur. Ne yapacağını bilmesi, karar vermesi gerekir.

i) Adayın bilgi ve kültür düzeyi yeterli değildir. Zaman tanınırsa, kendisini yeterli düzeye getirebilme olanağı vardır.

Bu ve benzeri nedenlerin hangisi sözkonusu ise, ortadan kalkması ya da giderilmesi durumunda, erteleme süresi dolduktan sonra adayın işlemleri yeniden gündeme alınabilir.

Şöyle bazı nedenler ise, önerinin ya da adayın Masonluğa girme isteminin doğrudan geri çevrilmesini gerektirir:

- Adayın Masonluktan beklediği, Masonluğun amaçları ve ilkelerinin dışındakalan şeylerdir.
- Adayın karakteri ve bireysel nitelikleri, "mason" olabilmesine engeldir.
- Adayın geçmişinde, mason olmasını engelleyici birtakım pürüzler vardır.
- Adayın kabul edilmesi, ilgili mason örgütüne zarar verebilir.

Böyle durumlarda erteleme işlemi, ancak locanın adayla boşuna oyalanmasınaneden olur. Bu nedenle adayın başvurusu doğrudan geri çevrilir *(reddedilir)*.

Red / Ret

Fra. Refus; *İng*. Refusal; *Alm*. Ausschaltung

Masonluğa alınmak üzere önerilmiş ya da mason olmak üzere başvurmuş birkimsenin isteğinin kesin olarak geri çevrilmesi.

Bir mason locasına "aday" olarak önerilmiş bir kimsenin, mutlaka Masonluğa kabul edilmesi zorunlu değildir. Bir mason, Masonluğa alınmak üzere bir aday önerirken, yeterince geniş düşünmemiş ya da yanılgıya düşmüş olabilir. Bir aday hakkında, mutlaka onu hiç tanımayanlar tarafından soruşturma yapılmasının gerekçesi de budur.

Mason olabilmek için gerekli nitelikleri henüz elde edememiş ya da sağlayamamış olduğu görülenlerin işlemleri sonraya bırakılır. Fakat bu nitelikleri hiç kazanamayacağı görüşüne varılan kişilerin öneri ya da istemleri geri çevrilir yani reddolunur.

Bazı mason kuruluşlarının tüzüklerinde "ret" ya da bununla eş anlamlı bir sözcük geçmez. Masonluğa girebilmeleri bakımından haklarında olumsuz karar verilen kişilerin işlemleri mutlaka "erteleme"ye uğrar. Bununla birlikte, bu kuruluşlarda da iki ya da üç kez üst üste işlemleri ertelenmiş olan bir adayın öneri ya da başvurusu, artık bundan sonra yeniden gündeme getirilemez. Bu da gene adayın reddedildiği anlamına gelir.

Bir adayın önerisinin ya da isteminin ertelemeye uğrayabilmesi için, hakkında oylama yapıldığında, tüzüklerde belirtilen sayının üzerinde olumsuz oy verilmesi gerekir. Bazı mason kuruluşlarının tüzükleri uyarınca tek bir olumsuz oy bile erteleme nedeni sayılır. Bu sayı çoğu obediyanslarda "üç" olarak belirlenmiştir. Bazı mason localarının tüzüklerinde ise, bu bakımdan ikinci bir limit daha vardır; bu ikinci limit "yedi" veya daha fazla olabilir. Oylamada bu sayının üstünde olumsuz oy verilmesi durumunda, adayın işlemlerinin ertelenmesiyle uğraşılmaz; aday reddedilmiş sayılır.

Masonlukta, bir adayın başvurusunun reddedilmesi çok önemli bir olaydır. Bir locada başvurusu reddedilmiş olan bir adayın bir başka locaya başvurması olasılığı vardır. Locanın kararına saygı duymak, önlem almak gereklidir. Bunun için, reddedilmiş olan adayların adları, bu amaçla düzenlenen bir listeye alınır. Bir loca, herhangi bir yeni aday hakkında soruşturmaya başlamak üzere bağlı olduğu obediyansın yetkili organından "onama" dileğinde bulunduğunda, önce bu liste incelenerek adayın daha önce herhangi bir başka locada reddedilmiş olup olmadığına bakılır.

Yönetmelik

Esk. Talimatname; *Fra*. Règlements; *İng*. Regulations; *Alm*. Ordnungen

Bir dernek ya da örgütün iç işlerini düzenleyen yönetsel kuralların, belli bir konuya da etkinlikle bağlantılı olmak üzere düzenlenmiş olanlarının tümü.

Masonlukta loca, atölye ve bunların bağlı oldukları diğer kuruluşların yalnızca iç işlerini düzenleyen kuralların tümü için, -bunlar salt masonik nitelikli olsa bile- diğer kurumlarda olduğu gibi genellikle "tüzük" terimi kullanılır.

Bir yönetmelik ise, çoğunlukla "masonik" olmaktan çok, yönetsel bir nitelik taşır.

Yönetmeliklerden bazıları doğrudan ilgili derneğin olanaklarını belli bir düzen ve sisteme bağlamayı amaçlar: "Kitaplık Yönetmeliği", "Kafeterya Yönetmeliği","Büro Yönetmeliği" bu tür yönetmeliklerin örnekleridir.

Bazı yönetmelikler ise özellikle masonik birimler dışında kalan ancak nitelikleri bakımından masonik sayılan alt organların çalışma kurallarını düzenlemek amacını taşır. "Yönetim Kurulu Toplantı Yönetmeliği", "Yayın Yönetmeliği", "Sosyal İşler Kurulu Yönetmeliği" bu tür yönetmeliklerin örnekleridir. Bu yönetmelikleri, genellikle bir tasarı niteliği taşımak üzere kendi çalışmalarını belirli kurallara bağlayacak organlar hazırlar; kuruluşun yetkili organının onayından sonra yürürlüğe girer.

Bu olağan yönetmelikler dışında bir de loca ya da atölyelerin iç yönetmeliklerinden söz edilebilir. Bu tür yönetmelikler, sadece ilgili loca ya da atölye için geçerli olup, çalışmalarda "gelenek" sayılan ve zaman zaman uygun olup olmadığı tartışılabilen alışkanlıkların yerine belli birtakım kuralların getirilmesi amacıyla düzenlenir.

Yöntemine Uygun

Esk. Usulü veçhile; *Fra.* Dûment; *İng.* In due Form

Masonluktaki sözlük anlamı bakımından, ritüelde belirtilen şekilde ya da masonik etiket uyarınca.

Bu deyim, öncelikle "mabede giriş" ve "mabetten çıkış" için kullanılır. Yöntemine uygun giriş ya da çıkış, oturumu yapılmakta olan derecenin ritüeli uyarınca, gerekli biçimde "yürüyüş" yapılması ve bunun selamlama ile de bütünlenmesini gerektirir.

Mabede yöntemine uygun giriş ve çıkış "törenle giriş" ve "törenle çıkış" olarak da anılır. Aynı deyimin bir diğer kullanım alanı oturumun açılması ve kapatılması aşamalarıyla ilgilidir. Bunların yöntemine uygun olarak yapılışı, ritüelde belirtilen hiçbir şeyin atlanmaması, kısa kesilmemesi, aynen uygulanması anlamını taşır. Bir diğer konu, oturum sırasında söz isteme, söz alma ve konuşma ile ilgilidir. Bir masonun, kuraların ve masonik etiketin gerekleriyle uyumlu söz isteme, alma ve konuşma yapma şekli, yöntemine uygun olanıdır.

Yurttaş (Masonik terim)

Fra. Citoyen

Mason olmamasına karşın bir mason locasının oturumuna çağrılarak katılan kişi.

Bu terimin kullanımı tümüyle Fransız Masonluğu'na özgüdür. Fransız Masonluğu'nda benimsenmiş bir geleneksel kural uyarınca, bir locanın düzenlediği bazı özel oturumlara, kimi devlet adamları, üst düzey devlet memurları ve ülkenin ileri gelen ünlü kişileri konuk olarak çağrılabilir. Bu kişiler, mabede bir Beyaz Oturum'da olduğu gibi törenle alınır ve ağırlanır.

Yükseltme

Esk. İkaaf / İykaaf; *Fra.* Exaltation; *İng.* Exaltation; *Alm.* Erhebung, Verzückung

Masonluğun simgesel derecelerinden sonra gelen ileri ya da yüksek derecelerde çalışan atölyelerde derece yükseltilmesi işlemi.

Simgesel derecelerde çalışan localardaki derece yükseltilmesine genel olarak "nafaka artırılması" denir. Bunlardan kalfa derecesinin alınması "geçiş", üstat derecesinin alınması ise "yükseliş" olarak anılır.

Türkçede "yükselme" sözcüğünün karşılığı olarak eskiden kullanılmış olan "ikaaf", etimolojik bakımdan Arapçadaki "vakf" kökünden türetilmiştir; "vakıf olma" yani "gerekli bilgiyi edinme" anlamına gelir. Masonluktaki anlamı "derecenin ritüelik bilgisini elde etme" şeklinde değerlendirilmiştir.

Bir masonun ileri ya da yüksek derecelerde yükseltilmesine karar verecek olan organ, öncelikle ilgili ritin ya da masonik sistemin egemen yönetici otoritesidir. Ancak bu yönetici otorite, kendine bağlı olarak çalışan atölyelere ya da diğer kol ve birimlere, bu konuda bazı yetkiler tanıyabilir.

Genellikle, belirli derecelerde çalışmakta olan masonik birimler, kendi üyelerinin kendi çalıştıkları derecelerdeki yükseltilme işlemlerine, herhangi bir üst organ ya da otoritenin yönergesi olmaksızın kendileri karar verir.

Yükseltme Yöntemi:

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locada üstat derecesini almış olan bir mason, ileri ya da yüksek derecelerde çalışmak isteyecek olursa, bunun için, üyesi olduğu obediyansın izlediği yönteme uyar.

Bu yöntem, ileri ya da yüksek dereceleri yöneten otoriter masonik organ ile obediyans arasında bağıtlanmış bir anlaşma olup olmadığına bağlıdır. Günümüzde bu bakımdan Masonlukta uygulanmakta olduğu görülen üç ayrı yöntemden söz edilebilir:

a) Üstat derecesindeki mason, ileri ve yüksek derece çalışmalarını yürüten ilgili masonik otoriteye doğrudan başvuruda bulunur. Ancak bunun için, önce üyesi olduğu loca aracılığıyla, locanın bağlı olduğu obediyanstan bir "onay" alır.

Obediyans, -dolayısıyla simgesel derecelerde çalışan loca- bu onayı verdikten sonra, ilgili masonun ileri ya da yüksek derecelere alınıp alınmamasıyla, alınırsa orada yapacağı çalışmalarla ilgilenmez. Ancak bu mason herhangi bir şekilde kendi örgütünün üyeliğinden ayrılacak olursa, bu durumu ilgili ileri ya da yüksek derece örgütüne bildirir.

b) İleri ya da yüksek derecelerde çalışmak isteyen üstat derecesindeki bir mason, bu dileğini üyesi olduğu locaya iletir.

Saygıdeğer Üstat (Üstad-ı Muhterem) onun ileri ya da yüksek derecelerde çalışabileceği kanısındaysa, -kendisi o derecelerde çalışmakta olmasa bile- bunu bağlı olduğu obediyansın yetkili organına bildirir. Obediyansın yetki organı, ilişkide bulunduğu ileri ya da yüksek derece otoritesine bu konuda bir öneri verir.

c) İlgili masonik otoritenin atölyelerinde çalışan masonlar, tıpkı bir haricînin Masonluğa girişi öncesinde olduğu gibi, üstat derecesindeki masonlar arasından ileri ya da yüksek derecelerde çalışabilecek nitelikte gördükleri, buna istekli olan masonları atölyelerine önerir. Bundan sonra, simgesel derecelerde çalışan bir obediyansın localarında olduğu gibi birtakım yönetsel işlemler yapılır.

Yükseltme Koşulları:

Bir masonun, herhangi bir ileri ya da yüksek dereceye ilk kez yükseltilebilmesi bazı koşullara bağlıdır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

- Simgesel derecelerde çalışan locasında düzenli bir üye olması;
- Üstat derecesini, yeterli bir süre önce almış bulunması;
- Simgesel derecelerde yapmış olduğu çalışmalar bakamından "olumlu bir mason" olarak tanınması;
- Simgesel derecelerdeki masonik öğretimi yeterince kavramış olması;
- İleri ya da yüksek derecelerde çalışmaya istekli, bu derecelerdeki öğretimi kavrayabilecek ölçüde kültürlü ya da yetenekli olması.

Bu koşullar, ileri ve yüksek derecelerin sonraki aşamalarında da her bir derecenin niteliği ve ritüelik kapsamı bakımından gözetilir.

Bazı uygulamalarda, her bir yükseltme kararının alınabilmesi için, ilgili dereceye "aday" olan masondan, bulunduğu derecenin kapsamı üzerinde bir yazılı çalışma yapması da istenir. Bazı uygulamalarda ise adayın böyle bir çalışmayı doğrudan bulunduğu derecede bir konuşma tarzında yapmış olması yeğlenir.

Bazı uygulamalarda yukarıdaki ilk koşul, bir masonun ileri ya da yüksek derecelerde bulunduğu sürece de geçerlidir; bir diğer deyişle, ileri ya da yüksek derecelerde çalışacak bir masonun aynı zamanda simgesel derecelerde çalışan bir locada sürekli olarak düzenli bir üye statüsünde bulunması da gerekli görülür. Ancak sözkonusu ileri ya da yüksek derece örgütünün yönetim organı, bunu bilemeyecek durumdaise, böyle bir gerekliliği göz ardı edebilir.

Öte yandan bazı ritlerde, belli birtakım derecelere yükseltilecek olan kişilerin dinsel inançları üzerinde de özenle durulur. Öylesine ki, dinsel inanç koşulu tüm diğer koşullarla oranla öncelikli bile tutulmakta olabilir.

Bazı yüksek derece otoriteleri, uygulamakta oldukları ritin tüm derecelerinde ritüelik çalışma yapmaz. Ritüelik çalışması yapılmayan "ara dereceler"e yükseltme de yapılmaz. Bu derecelerin bilgi ve nitelikleri, ritüelik çalışması yapılan en yakın birüst dereceye yükseltme töreninden önce ya da bu törenin bir bölümü olarak "derece bildirimi" yöntemiyle verilir. Bir diğer deyişle derece yükseltilmesi işlemi birbiri ardınca birkaç derece için birden yapılır.

Yükseltme Önerisi

Esk. İnha; *Fra.* Recommandation pour Promotion
İng. Recommendation of Promotion; *Alm.* Erhebungsvorschlag

Üstat derecesindeki bir masonun yüksek derecelerde çalışmak üzere önerilmesi.

Bu işlemin yöntemi, derece yükseltilmesi işleminin nasıl yapıldığına bağlıdır. Eğer derece yükseltilmesi, üstat derecesindeki bir masonun doğrudan yapması gereken başvuru üzerine yürütülüyorsa; önce derecesi yeterli bir mason, onu, bir masonadayı simgesel derecelerdeki bir locaya nasıl öneriliyorsa, buna benzer tarzda ileri ya da yüksek derece atölyesine önerir.

Eğer bu yönetsel işlem, ilgili ileri ya da yüksek derece otoritesinin simgesel derecelerde çalışan bir obediyans ile olan anlaşması uyarınca yürütülüyorsa; önce o masonun üye olduğu locadaki saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) obediyansın yetkili organına öneride bulunur; sonra ilgili obediyansın yetkili organı bu öneriyi ileriyada yüksek derece otoritesine iletir.

Önerinin bir obediyansın yönetim organı tarafından iletilmesi yöntemi uygulanıyorsa, ilgili masonun üyesi olduğu locanın saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhterem ileri ve yüksek derecelerde çalışan masonik atölyelerin çalışmalarına hiç katılmamış olabilir. Ancak bu durum, yükseltme önerisi işlemiyle bağlantılı görevini yerine getirmesine engel değildir ve bu konudaki sorumluluğunu kaldırmaz.

Bu işlem, Masonluğun simgesel derecelerinde olduğu gibi, yalnızca bir "öneri" niteliğindedir. İlgili masonun derecesinin mutlaka yükseltileceği anlamına gelmez. Bu konudaki kararı gene ileri ya da yüksek derecelerde çalışan örgütün egemen yönetici otoritesi ya da ilgili atölyenin yetkili organı verir.

Yükseltme Töreni

Fra. Cérémonie d'Elévation; *İng.* Raising Ceremony; *Alm.* Erhebungszeremonie

1. Genel olarak, herhangi bir masonun bulunduğu bir dereceden daha yüksek bir dereceyi alabilmesi için yapılan ritüelik tören.

2. Bazı mason kuruluşlarının benimseyişleri uyarınca, özel olarak, kalfa derecesinde bulunan bir masonun üstat olması sırasında yapılan ritüelik tören.

Yürütme Kurulu

Esk. İcra Heyeti

Bir yönetim kurulunun altında, yönetim kurulunun başka ve diğer kimi üyelerinden oluşan, işleri sürekli izleme ve yürütmeyle görevli organı.

Masonlukta bu terim pek ender olarak kullanılır. Bir açıdan bakıldığında, bir locadaki "üçler" locanın yürütme kuruludur. Dolayısıyla, bir büyük locanın etkin olarak belirgin görevler üstlenen yönetim kurulu üyeleri de obediyansın yürütme kurulunu oluşturur; buna "Büyük Yürütme Kurulu" da denilebilir.